

ORION

Vuosikertomus
2002

ORION

Orion-konsernin vuosikertomus 2002

Sisältö

- 4 Tietoja osakkeenomistajille
- 6 Orion-konserni
- 10 Arvot
- 12 Keskeistä Orion-konsernissa vuonna 2002
- 14 Pääjohtajan katsaus

Tulosyksikkökatsaukset

- 16 Orion Pharma
- 27 Tukkukaupparyhmä
- 28 Oriola
- 32 KD
- 36 Orion Diagnostica
- 38 Noiro

- 40 Henkilöstö
- 44 Ympäristö

- 48 Orion-konserni vuosineljänneksittäin 2001–2002

Tilinpäätös

- 49 Hallituksen toimintakertomus
- 57 Tuloslaskelma
- 58 Tase
- 60 Rahoituslaskelma
- 61 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 74 Osakkeet ja osakkeenomistajat
- 78 Osakeantioikaistut osakekohtaiset tunnusluvut
- 79 Orion-konsernin taloudellista kehitystä osoittavia tunnuslukuja
- 81 Voitonjakoehdotus
- 82 Tilintarkastuskertomus

- 83 Orion-konsernin hallinnointiperiaatteet
- 86 Orion-yhtymä Oyj:n hallitus
- 88 Orion-konsernin johto
- 90 Orion-konsernin tulosyksiköiden johtoryhmät
- 91 Osoitteita

Tietoja osakkeenomistajille

Varsinainen yhtiökokous torstaina 27.3.2003

Orion-yhtymä Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 27.3.2003 klo 18.00 Marina Congress Centerissä Helsingin Katajanokalla, osoite Katajanokanlaituri 6, 00160 Helsinki.

Kokouksessa käsitellään:

1. Yhtiöjärjestyksen 10 §:n mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat.
2. Hallituksen esitykset yhtiökokoukselle sen mukaisesti kuin yhtiökokouksutsussa ilmoitetaan.

Kutsu Orion-yhtymä Oyj:n varsinaiseen yhtiökokoukseen 27.3.2003 on lähetetty osakkaille postitse. Lisäksi se on julkaistu Helsingin Sanomissa keskiviikkona 19.2.2003. Kutsu on nähtävillä myös yhtiön kotisivulla osoitteessa www.orion.fi

Ilmoittautuminen yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittaa osallistumisestaan yhtiölle viimeistään perjantaina 21.3.2003 ennen klo 16.00. Ilmoittautuminen pyydetään tekemään kirjallisesti osoitteella Orion-yhtymä Oyj, Osakeasiat, PL 65, 02101 Espoo, puhelimitse 010 429 3719 (Maarit Lönnberg) tai 010 429 3718 (Lotta Lindström), telefaxilla numeroon 010 429 2801 tai internetissä yhtiön kotisivuilla osoitteessa www.orion.fi noudattaen siellä annettuja ohjeita. Kirjeitse tai internetin välityksellä ilmoitaututtaessa ilmoittautumisen on oltava perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Mahdolliset valtakirjat pyydetään toimittamaan ennakoilmoittautumisen yhteydessä.

Osingonmaksu

Mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen ehdotuksen voitonjaoksi 31.12.2002 päättyneeltä tilikaudelta, osinko 0,93 euroa osakkeelta maksetaan sille, joka osingonjaon täsmäytyspäivänä 1.4.2003 on merkitty osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön omistajaluetteloon. Tästä johtuen viimeistään 27.3.2003 hankitut osakkeet sisältävät oikeuden osinkoon vuodelta 2002. Osingon maksupäivä on 8.4.2003. Osakkeenomistajille, jotka eivät ole siirtäneet osakekirjojaan arvo-osuusjärjestelmään osingonjaon täsmäytyspäivään mennessä, osinko maksetaan vasta osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään siirtämisen jälkeen.

Orion-yhtymä Oyj:n julkaisuaikataulu 2003

Osavuositarkastus I-3/2003 tiistai 13.5.2003 klo 8.30

Osavuositarkastus I-6/2003 keskiviikko 6.8.2003 klo 8.30

Osavuositarkastus I-9/2003 keskiviikko 5.11.2003 klo 8.30

Orion-lehti osakkeenomistajille ilmestyy toukokuussa, syyskuussa ja joulukuussa 2003.

Taloudelliset katsaukset ja Orion-lehti julkaistaan suomeksi ja englanniksi. Vuosikertomus sekä Orion-lehti postitetaan osakkaille Arvopaperikeskuksen ylläpitämän osakasrekisterin mukaisiin osoitteisiin. Tiedotteet ja katsaukset julkaistaan myös konsernin kotisivulla www.orion.fi. Muut kuin osakkaat voivat rekisteröityä julkaisujen tilaajaksi Orion-yhtymä Oyj:n kotisivulla olevan tilauslomakkeen avulla. Julkaisuja voi tilata myös Orionin viestinnästä puhelimitse, sähköpostitse tai kirjeitse:

Orion-yhtymä Oyj
Viestintä
PL 65
02101 Espoo

Puh. 010 429 3504/Minna Lyhykäinen
Fax 010 429 4435
corpcom@orion.fi

Osakkaiden osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajien tulee ilmoittaa osoitteenmuutoksistaan kaikkiin niihin arvo-osuusrekistereihin, joissa osakkeenomistajalla on arvo-osuustilejä.

Viestinnän yhteyshenkilö Orion-konsernissa

Heikki Vuonamo
Viestintäjohtaja
Puh. 010 429 4967
heikki.vuonamo@orion.fi

Sijoittajasuhteiden yhteyshenkilöitä Orion-konsernissa

Anne Allo
Johtaja, sijoittajasuhteet
Puh. 010 429 3735
anne.allo@orion.fi

Markus Meriläinen
Johtaja, lääketieteellinen markkinointi
Puh. 010 429 4864
markus.merilainen@orionpharma.com

Jari Karlson
Talousjohtaja
Puh. 010 429 2883
jari.karlson@orionpharma.com

Marjo Apajasalo
Johtaja, terveystaloustiede
Puh. 010 429 4143
marjo.apajasalo@orionpharma.com

Arvioita Orionista sijoituskohteena saa mm. seuraavista pankeista ja pankkiiriliikkeistä

Alfred Berg Finland Oy/ABN Amro
www.alfredberg.fi

Evli Securities
www.evlinet.com

BNP Paribas
www.bnpparibas.com

FIM Pankkiiriliike
www.fim.com

Conventum Securities
www.conventum.fi

Handelsbanken Securities
www.handelsbanken.se

Danske Securities
www.danskecurities.com

Mandatum Stockbrokers
www.mandatum.fi

D. Carnegie AB Finland
www.carnegie.fi

Nordea Securities
www.nordeasecurities.com

Enskilda Securities
www.enskilda.se

Opstock Securities
www.opstock.fi

Ylläpidämme päivitettyä tiedostoa analytikoista kotisivulla www.orion.fi
Orion ei vastaa analyttikoiden esittämistä mielipiteistä.

Meillä on
suunta

Orion-konserni

Orion on terveydenhuoltoalan tuotteisiin erikoistunut konserni. Vuonna 1917 perustettu yhtiömme on kasvanut alallaan Suomen johtavaksi yritykseksi monenkirjavien vaiheiden kautta. Yhtiön kansainvälistyminen käynnistyi kolmisenkymmentä vuotta sitten, ja nyt omia tytäryhtiöitä on jo 15:ssä maassa. Lääkkeet ovat aina olleet toimintamme ydin, vaikka konsermirakenteeseen on ehtinyt vuosien saatossa kuulua monenlaista muutakin liiketoimintaa.

Reilut kaksi vuosikymmentä sitten Orion alkoi panostaa määrätietoisesti omiin lääkekeksintöihin tähtäävään tutkimukseen. Se on tuottanut jo seitsemän omaa alkuperälääkettä kansainvälisille markkinoille. Olemme rakentamassa konsermiämme yhä merkittävämmäksi eurooppalaiseksi lääkeyhtiöksi, jonka toiminnan perustana on vahva portfolio omia innovatiivisia alkuperälääkkeitä.

Konsernin emoyhtiö on Helsingin pörssissä noteerattu Orion-yhtymä Oyj, jolla on yhteensä noin 28 500 rekisteröityä osakkeenomistajaa. Ulkomaisessa omistuksessa osakekannasta oli 17 % vuoden 2003 alussa.

Orion-konsernin visio. Orionilla on selvä strateginen suunta ja tavoite: Haluamme kasvaa merkittäväksi eurooppalaiseksi lääkeyhtiöksi, jonka tuoteisto muodostuu pääosin omista innovatiivisista alkuperälääkkeistä.

Orion-konsernin strategia. Orion-konsernin ydin on tulosityksikkö Orion Pharma, jonka omaan tutkimukseen perustuvien innovatiivisten lääkekeksintöjen avulla konserni kasvaa. Kasvua ja laajentumista tuetaan ja vauhditetaan tuotehankinnoin, allianssein ja yritystoin. Muut tulosityksiköt tukevat konsernin kehittämistä ja laajentumista.

Menestystekijät. Strategian toteutuminen edellyttää konserniltamme määrätietoista panostusta suuritöiseen, pitkäjänteiseen, valituille kohdealueille keskittyvään lääketutkimukseen. Se edellyttää yhtiöltä myös vahvoja taloudellisia hartioita ja rohkeutta riskinottoon, osaavia ja motivoituneita ihmisiä oikeissa tehtävissä, jatkuvaa osaamisen kehittämistä ja hyvää johtamista sekä palkitsemista hyvistä suorituksista ja saavutuksista. Orion on jo osoittanut pystyvänsä uudistumaan ja muuttamaan toimintatapojaan, johtamistaan ja organisaatioitaan. Olemme parantaneet päätöksentekoprosessejamme jouheviksi ja nopeiksi. Toimimme yhä paremman ja ajanmukaisemman tiedon varassa ja uuden tekniikan ansiosta myös hallitsemme ja hyödynnämme sen entistä paremmin. Mutta ennen kaikkea me fokusoimme: keskitymme yhä enemmän siihen, minkä osaamme parhaiten ja mikä tuottaa pitkällä aikavälillä parhaiten. Yhteiset arvomme tukevat meitä vahvasti pyrkiessämme kohti päämäärinämme.

Konsernin taloudelliset päämäärät.

- Liikevaihdon kasvu vuosittain keskimäärin yli 10 prosenttia
- Sijoitetun pääoman tuotto 20 prosenttia
- Omavaraisuusaste vähintään 50 prosenttia

Osinkopolitiikka. Orion-yhtymä Oyj:n hallitus ottaa osingonjakoehdotuksessaan huomioon yhtiön jakokelpoisten voittovarojen lisäksi konsernin keskipitkän ja pitkän aikavälin investointi- ja muut rahoitustarpeet.

Tulosityksiköt

Orion-konsernin liiketoiminta muodostuu itsenäisistä tulosityksiköistä, jotka tuotteistollaan palvelevat terveydenhuollon sektoreita monipuolisesti. Strategisesti keskeisin tulosityksikkö on Orion Pharma.

Orion Pharma

Orion Pharma tekee lääketutkimusta ja kehittää, valmistaa ja markkinoi lääkkeitä. Kasvava osa sen liikevaihdosta muodostuu omaan tutkimukseen perustuvista, globaaleille markkinoille tarkoitetuista lääkekeksinnöistä. Näihin perustuu myös sen rooli Orion-konsernin keulakuvana ja kasvun ja kansainvälistymisen voimanlähteenä. Orion Pharman tuote- ja tutkimusstrategian ydinterapia-alueita ovat keskushermostosairaudet, sydänsairaudet ja tehohoito sekä hormonihoidot.

Visio. Orion Pharma haluaa kehittyä merkittäväksi eurooppalaiseksi lääkeyritykseksi, jonka maailmanlaajuinen toiminta perustuu pääosin omiin erikoistuneisiin alkuperälääkkeisiin.

Strategia. Orion Pharman strategia perustuu erikoistumiseen ja keskittymiseen ydinosamisalueisiin valituilla terapia-alueilla. Sen ohella Orion Pharman monipuolinen portfolio tukee kokonaisuutta ja varmistaa myös taloudellisen suorituskyvyn. Tavoitteena on kannattava kasvu.

Tukkukaupparyhmä

Tukkukaupparyhmään kuuluu kaksi lääkkeiden ja terveydenhuollon tuotteiden tukkukauppaan ja jakeluun keskittyvää itsenäistä yhtiötä, **Oriola Oy** ja **Kronans Droghandel AB (KD)**. Niiden ydinprosessina on tavarantoimitukset sekä niihin liittyvät raha- ja informaatiovirrat kattava logistiikkajärjestelmä, jonka tehokkuudella, toimintavarmuudella ja tarkkuudella on ratkaiseva merkitys lääkejakelun kannattavuudelle.

Oriola

Oriola on terveydenhuollon ja sairaanhoidon sekä tutkimuksen tuotteet ja laitteet laajasti kattava markkinoija, tukkukauppa ja lääkejakelija. Päämarkkinoillaan Suomessa ja Baltiassa se toimii terveydenhuollon aktiivisena ja merkittävänä yhteistyökumppanina. Oriolan menestys perustuu toimialan ja -alueen syvälliseen osaamiseen sekä osaamisen laatuun: luotettavuuteen, joustavuuteen, turvallisuuteen ja aktiiviseen asiakastyöhön.

Visio. Oriola haluaa olla johtava terveydenhuollon markkinoija ja tavarantoimittaja kotimarkkina-alueellaan Suomessa, Skandinaviassa ja Baltian maissa. Logistiikassa pyritään hyödyntämään KD-yhteistyötä.

Strategia. Oriola laajentaa toimintojaan Suomen lähimarkkinoilla orgaanisen kasvun, maltillisten yritysostojen ja yhteistyöjärjestelyjen avulla. Markkinointiyksiköiden toimintaa tehostetaan Ruotsissa ja Baltian maissa ja niiden toimintaa laajennetaan vähitellen myös muihin Pohjoismaihin. Oriola valmistautuu hyödyntämään toiminta-alueensa markkinoiden rakennemuutokset kehittämällä omaleimaista toimintatapaansa yhä kilpailukykyisemmäksi ja logistiikkaratkaisuun yhä joustavammiksi ja tehokkaammiksi.

KD

KD palvelee lääketeollisuusyrityksiä ja terveydenhuollon tuotteiden valmistajia monipuolisilla logistiikka-, varastointi- ja jakelupalveluilla Ruotsissa ja Suomessa. Tehokkailla, turvallisilla ja varmoilla jakelupalveluillaan se palvelee koko terveydenhuollon toimijoiden kenttää toimittain oikeat tavarat vahingoittumattomina oikeaan aikaan ja paikkaan. KD ei osallistu käsittelemiensä tuotteiden markkinointiin eikä hinnoitteluun.

Visio. KD on kannattavuudeltaan, kustannustehokkuudeltaan, laadultaan ja luotettavuudeltaan ja asiakasorientoitumisessaan terveydenhuoltoalalla eteenpäin pyrkivä jakelija.

Strategia. Kestävä kannattavuus ja osaava organisaatio ovat terveen ja turvallisen tulevaisuuden ehdottomat edellytykset, kuten myös asiakaskeisyys, tiivis keskusteluyhteys asiakkaisiin ja vahva läsnäolo markkinoilla. Kaikissa palveluissa tähdätään laadukkuuteen ja tuottavuuteen.

Orion Diagnostica

Biolääketieteen yksikkö Orion Diagnostica on erikoistunut helppokäyttöisiin ja luotettaviin testeihin, joita käytetään taudinmäärittäisiin ja hoidon seurannassa. Pääalueita ovat tartuntatautien diagnostiikka sekä proteiinien, hormonien ja luumerkkiaineiden määritykset. Diagnostisten testien lisäksi Orion Diagnostican erikoisalaa ovat hygieniatestit. Yli 80 % liikevaihdosta muodostuu ulkomaantoiminnasta. Päämarkkina-alueita ovat Pohjoismaat, Keski-Eurooppa, Japani ja Yhdysvallat.

Visio. Orion Diagnostica haluaa kasvaa johtavaksi yritykseksi valitsemillaan lähitestausmarkkinoilla yhdistämällä analyttiosaamisensa muuttuvien markkinoiden tarpeisiin ja tarjoamalla siten asiakkaille lisäarvoa sekä luomalla uusia, kustannustehokkaita, helppokäyttöisiä ja luotettavia testijärjestelmiä terveydenhuollon ja hygieniamarkkinoiden tarpeisiin.

Strategia. OD painottaa strategiassaan lähitestauksen kasvavia tuotteita. Kasvua rakennetaan kliinisessä lähitestauksessa (POC) muun muassa laajentamalla QuikRead-järjestelmän testivalikoimaa, hygieniatestauksessa (POU) tuomalla markkinoille uudentyypisiä testejä sekä tehostamalla kumppanuustoimintaa.

Noiro

Noiro kehittää, valmistaa ja markkinoi kosmetiikka-, hygieni- ja kampaamotuotteita sekä suurtalouksien hygieniatuotteita. Omien tuotemerkkien osuus liikevaihdosta on yli 80 %. Kärkituotteena on ihonhoito- ja kosmetiikkasarja Lumene. Vienti muodostaa Noiron liikevaihdosta jo yli kolmanneksen.

Noiro hyödyntää tuotteissaan puhtaan suomalaisen luonnon raaka-aineita. Tuotteiden korkean laadun takaa oma tuotekehitys ja huipputekniikkaan perustuva valmistus uudessa, ehkä maailman modemeimmassa kosmetiikkatehtaassa.

Visio. Noiro tunnetaan kansainvälisenä suomalaisena korkean laadun ja suorituskyvyn kosmetiikkayhtiönä, joka omistautuu asiakkailleen. Noiro haluaa olla tunnettu ja ammattitaitoinen kauneuden ja terveyden tavaratalo, joka tuntee perusteellisesti kuluttajien tarpeet, suunnannäyttävä, joka käyttää puhtaita ja tuoreita raaka-aineita, ylläpitää optimaalista tuotevalikoimaa ja noudattaa huippulaadukasta toimintatapaa.

Strategia. Noiro kohdistaa voimavarojaan strategisesti tärkeimpien tuotemerkkiensä menestykseen panostamalla niiden tuotekehitykseen, markkinointiviestintään ja jakeluteihin. Tuotevalikoimaa uudistetaan suunnitelmallisesti monitoroimalla kuluttajamarkkinoiden trendejä ja tuomalla markkinoille uniikkeja, omaleimaisia tuoteuutuuksia. Alan suunnanmuutoksiin ja uusiin virtauksiin reagoidaan nopeasti ja joustavasti. Tuotemerkki, brand, hallitaan laajana mielikuvakokonaisuutena.

Arvot
ohjaavat
työtämme

Arvot

Vuonna 2001 vahvistettiin Orion-konsernille uudet arvot. Arvojen pohdintaan osallistui henkilöstöä jokaisesta tulosyksiköstä, yhteensä yli 200 orionilaista. Näin tunnistettiin arvot, jotka jokainen orionilainen voi hyväksyä, kokea omakseen ja hyödyntää päivittäisessä työssään. Arvojen halutaan olevan kivijalka, kestävä ja kantava perusta, jolle toiminnot rakentuvat.

Arvot kertovat, millaiseksi orionilaiset haluavat työyhteisönsä kehittyvän. Vuonna 2002 arvoja vietiin osaksi joka-päiväisiä toimintoja. Niitä käsiteltiin osastokohtaisissa palavereissa, konsernin koulutus- ja henkilöstötilaisuuksissa sekä henkilöstölehdissä niiden sisäistämiseksi osaksi työskentelyä. Arvot ohjaavat Orionin työyhteisöä, tapaa tehdä työtä ja kohdata työtoverit, asiakkaat ja muu yhteiskunta.

Keskenään tasavertaisten arvojen ytimenä korostuu keskinäinen luottamus ja arvostus.

Keskinäinen luottamus ja arvostus

Haluamme, että työyhteisössämme ihmiset voivat luottaa toisiinsa ja arvostaa toisiaan. Tällöin hyväksytään erilaisuus, ollaan avoimia uusille ajatuksille ja valmiita auttamaan toisia. Voidaan myös tuntea aitoa aikaansaamisen iloa onnistumisista yhdessä muiden kanssa.

Asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen

Haluamme ymmärtää, ennakoida sekä tyydyttää asiakkaidemme nykyiset ja tulevat tarpeet. Tämä vaatii tiivistä asiakasyhteistyötä, jossa asiakkaan tarpeet ja ongelmat ohjaavat kaikkea toimintaamme arkirutiineista pitkäjänteisiin innovatiivisiin kehityshankkeisiin asti.

Innovatiivisuus

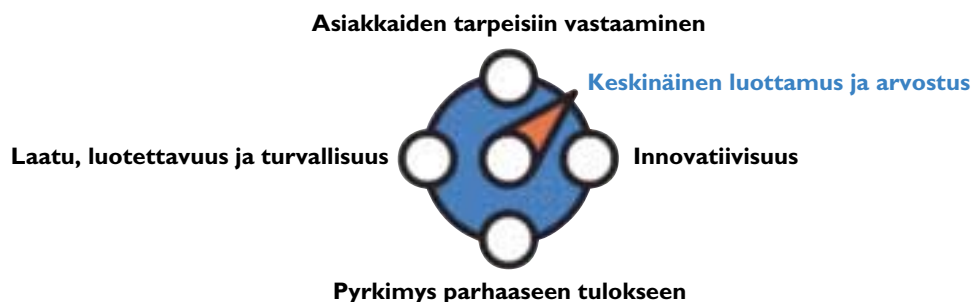
Haluamme kehittää innovatiivisia ratkaisuja ja toimintatapoja. Tässä onnistumiseen tarvitaan meiltä kaikilta jatkuvaa valmiutta vastata uusiin haasteisiin joustavasti ja luovasti, mutta samalla onnistuminen vaatii meiltä jokaiselta myös todellista itsensä kehittämistä sekä uusiutumista.

Pyrkimys parhaaseen tulokseen

Haluamme olla alamme paras ja menestyvin, kun kehitämme tuotteita, palveluita ja ratkaisuja, jotka edistävät ihmisten hyvinvointia sekä terveyttä. Tämä mahdollistuu, kun jokainen meistä pyrkii parhaaseen tulokseen kaikessa, mitä tekee.

Laatu, luotettavuus ja turvallisuus

Haluamme olla varmoja toimintamme korkeasta laadusta ja luotettavuudesta sekä sen lopputulosten turvallisuudesta. Tähän päästään vain noudattamalla tarkkuutta ja täsmällisyyttä kaikissa menettelytavoissamme.

Keskeistä Orion-konsernissa vuonna 2002

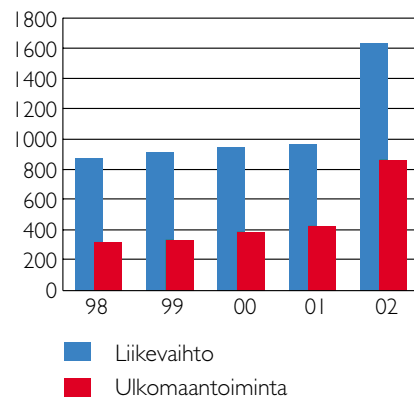
- Vuosi 2002 oli Orion-konsernin 85. toimintavuosi. Vuosijuhlaa vietettiin konsernin koko henkilöstölle järjestetyissä perhetilaisuuksissa useilla paikkakunnilla kesän lopulla.
- Konsernin rakenteeseen vaikuttaneista järjestelyistä merkittävin oli ruotsalaisen lääketukkukaupan, Kronans Droghandelin eli KD:n osake-enemmistön osto kesällä. Orionin omistusosuus KD:stä nousi 10,6:sta 69,3 prosenttiin. KD organisoitiin osaksi Tukkukaupparyhmää yhdessä Oriolan kanssa. Orionin rooli Suomen ja Ruotsin lääketukkukaupassa vahvistui merkittävästi.
- Konsernin liikevaihto kasvoi KD-hankinnan seurauksena lähes 68 %. Orion Pharman osuus liikevaihdosta pieneni 30 prosenttiin, mutta liikevoitosta se toi edelleen leijonanosan, 63 %. Orion Pharman heikentyneen tuloksen vaikutuksesta konsernin tulos heikkeni, mutta kannattavuus säilyi edelleen hyvänä. Vakavaraisuus pieneni noin 50 prosentin tuntumaan KD:n kuukausittain suuresti vaihtelevien ostovelkojen vaikutuksesta, mutta on huomattava, että niihin sisältyvä riski on varsin vähäinen.
- Orion Pharma jatkoi voimakasta panostustaan lääketutkimukseen. Erityisen suuria kohteita olivat sydämen vajaatoimintalääke Simdaxin ja ahdistuneisuuslääke deramsiklaanin kolmannen vaiheen kliiniset tutkimusohjelmat. Parkinsonin taudin kolmoislääke eteni myyntiluvanhakuvaiheeseen. Päätöksiä Yhdysvaltojen FDA:lta ja EU:n EMEA:lta odotetaan vuoden 2003 toisella puoliskolla.
- Omien alkuperälääkkeiden osuus Orion Pharman liikevaihdosta oli jo noin kolmannes. Myynniltään suurin tuote oli Parkinson-lääke Comtess/Comtan (entakaponi). Strategiaa kohdennettiin yhä tarkemmaksi siten, että niin tutkimuksessa kuin markkinoinnissakin ydinterapia-alueita ovat nyt keskushermostosairaudet, sydämen vajaatoiminta ja tehohoito sekä hormonihoidot.
- Tukkukaupparyhmän yksiköt Oriola ja KD kehittivät myönteisesti. Oriola vahvisti asemaansa Suomen lääke-markkinoilla uusien jakelusopimusten seurauksena. Laitte- ja tarvikeliiketoiminnassa menestyivät erityisesti Hammasväline ja Sairaalaväline. KD:n asema lääkejakelijana Ruotsissa ja Suomessa vahvistui edelleen ja sen kannattavuus koheni selvästi.
- Noirossa jatkui etenkin Lumene-kosmetiikkamerkin vahva menestys. Uusi, kesällä käyttöön otettu tehdas Espoossa poisti tuotantoa vaivanneet pullonkaulat ja luo edellytykset pitkäjänteiselle kasvulle ja kansainväliset laatukriteerit täyttävälle toiminnalle pitkälle tulevaisuuteen.
- Uuden sukupolven QuikRead-järjestelmän myynti kasvoi uuteen ennätykseen ja sen asema Orion Diagnostican menestystuotteena korostui entisestään.
- Vuoden aikana valmistui suuria investointikohteita. Uudisrakennuksista merkittävimmät olivat Turun lääketutkimuskeskuksen laajennus sekä Noiron uusi kosmetiikkatehdas Espoossa. Myös liiketoiminnan ohjausjärjestelmiin panostettiin paljon. Vuoden lopulla otettiin käyttöön Orion Pharmassa kaikki yksiköt ja prosessit integroiva tietojärjestelmä, jonka kehittämiseen ovat osallistuneet lukuisat orionilaiset arvokkaalla työpanoksellaan. Vastavaanlaisia järjestelmähankkeita on käynnissä Oriolassa, Noirossa ja Orion Diagnosticassa.
- Konsernin johdossa tapahtui useita muutoksia. *Risto Miettunen* tuli Orion Pharman toimitusjohtajaksi 1.4. sekä Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtajaksi ja toimitusjohtajan varamieheksi 1.8. *Jyrki Mattila* siirtyi Orion Pharman johdosta uuden, Orion New Ventures -yksikön johtajaksi. *Pauli Torkko* siirtyi Tukkukaupparyhmän johtajaksi 1.9., jolloin *Jari Karlson* aloitti konsernin talous- ja hallintojohtajana. Orion Diagnostican toimitusjohtajana aloitti *Jaakko Rissanen* 1.8. *Matti Vaherin* siirryttyä Orion Phamaan ydinterapia-alueet -yksikön johtajaksi. Konsernin päälakimieheksi nimitettiin *Olli Huotari* 1.10. *Henry Haarlan* siirryttyä tästä tehtävästä yrityskauppayksikön lakimieheksi.

- Yhtiökokous 15.4. päätti monista yhtiön hallintoa ja johtamista koskeneista muutoksista, joilla uudistettiin ja selkeytettiin yhtiön hallintomallia mm. lakkauttamalla hallintoneuvosto.
- Lokakuussa päätettiin aloittaa yhtiön omien osakkeiden ostot. Vuoden loppuun mennessä osakkeita oli hankittu yhteensä yli 850 000 kpl.

Tapahumat alkuvuonna 2003 tilinpäätöksen julkistamiseen mennessä

- Orion Pharma ja Pharmacia Corporation päättivät 17.2.2003 lopettaa deramsiklaani-lääkeaihion kolmannen kliinisen vaiheen potilastutkimusohjelman yleistyneen ahdistuneisuushäiriön hoidossa kokonaistulosten osoitettua deramsiklaanin tehon riittämättömäksi Euroopassa ja Yhdysvalloissa tehdyissä kolmessa faasi 3:n kliinisessä osatutkimuksessa. Pharmacian kanssa vuonna 2001 solmimansa yhteistyösopimuksen perusteella Orion on saanut allekirjoitus- ja milestone-maksuina yhteensä noin 39 miljoonaa euroa, jotka osaltaan kompensoivat kolmannen vaiheen tutkimuksien kulupanostusta.
- Tammikuun loppuun mennessä omia osakkeita oli Orion-yhtymä Oyj:n hallussa yhteensä 893 932 kpl, mikä vastaa 1,3 % yhtiön kaikista osakkeista ja 0,7 % kaikista äänistä.

Liikevaihto ja ulkomaantoiminta Me

Konsernin avainlukuja vuosilta 2002 ja 2001

Me	2002	2001	Muutos
Liikevaihto	1 628,6	970,8	+67,8 %
Ulkomaantoiminta	864,4	422,8	+104,4 %
Liikevoitto	97,5	116,4	-16,2 %
Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja	99,1	123,6	-19,8 %
Tilikauden voitto	69,4	90,0	-22,9 %
T&TK-panostus	109,5	83,9	+30,5 %
Taseen loppusumma	1 409,8	948,5	+48,6 %
Osakekohtainen tulos, euroa	0,93	1,25	-25,9 %
Osingonjakosuhte	100,0 %	88,0 %	
Sijoitetun pääoman tuotto	13,7 %	17,5 %	
Oman pääoman tuotto	9,3 %	12,5 %	
Omavaraisuusaste	48,2 %	72,6 %	
Gearing	-9,1 %	-24,7 %	
Ulkomaantoiminta % liikevaihdosta	53,1 %	43,6 %	
Liikevoitto % liikevaihdosta	6,0 %	12,0 %	
Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja % liikevaihdosta	6,1 %	12,7 %	
Tilikauden voitto % liikevaihdosta	4,3 %	9,3 %	
Henkilöstö, lkm	5 621	5 456	

Pääjohtajan katsaus

Orion alkaa olla aika lailla erilainen yhtiö kuin kaksi vuotta sitten, sekä ulkoa että sisältä.

Vuoden 2002 yhtiökokouksen siunaama selkeä hallintomalli on ollut selvä parannus operatiivisen johtamisen kannalta. Yhtiön sisäisessä kehityksessä rukattiin johdon vastuualueita; taloushallinnossa raportointia on kehitetty lähemmäs reaaliaikaa, jonka ansiosta tulevan kauden ennustettavuus osaltaan helpottaa tulosjohtamista kaikissa yksiköissä. Monet johtajavakanssit ovat saaneet uudet kasvot, kun kokemusta on siirretty yhtiön tulevaisuuden kannalta keskeisiin kohtiin ja muutosvalmiutta on joukoista löytynyt.

Tulokseen suuret uudistukset vaikuttavat vasta sen jälkeen, kun ne on täysin omaksuttu ja toimivat käytännössä. Toimintatapoja hiotaan tietysti edelleen, muutos ja kehittyminen eivät voi loppua koskaan. Oikein oivallettu jatkuva muutos antaa aina tilaisuuden myös henkilökohtaiseen kehitykseen. Yhteinen arvomaailmamme on kaiken toiminnan vankka pohja.

Muutosvalmius ja jatkuva kehittyminen luovat Orionin tulevaisuutta.

Orion Pharmassa uudistettiin viime vuonna perinpohjaisesti koko toimintatapa ja liiketoimintaprosessit. Olennainen uudistus oli se, että madalsimme eri yksiköiden välisiä rajoja, sillä organisaatio voi toimia optimaalisesti vain, jos eri yksiköiden välillä on jatkuva vuoropuhelu. Uudessa prosessiorganisaatiossa annetaan valtaa, mutta myös vastuu kasvaa. Esiin tulevat ongelmat ratkaistaan ensisijaisesti siellä, missä ne syntyvätkin.

Oriolan jo ennestään kiivas elämänrytmi sai lisäsykettä, kun Oriolasta ja sen uudesta sisaresta Kronans Droghandelista, KD:sta, perustettiin Tukkukaupparyhmä. Tukkukaupparyhmän muodostaminen toi Oriolalle huomattavaa lisäpainoa Suomen markkinoilla, jossa Orionin asema nousi nyt selväksi markkinajohtajaksi. Tiukat kannattavuuden parantamistavoitteet ovat ryhmään liitetyn KD:n keskeinen haaste kuluvalle vuodelle. Samalla on Tukkukaupparyhmän alettava varautua muutoksiin, jotka edellyttävät uusia toimintatapoja asiakaspinnassa.

Orion Diagnostican kokenut johto nimitettiin Orion Phamaan yksikön edelleenkehittämiseen liittyviin tehtäviin. Orion Diagnostican omista riveistä noussut uusi johto jatkaa yksikössä tuoteperheen fokusointia ja myynnin tehostamista kasvun kiihdyttämiseksi.

Noiron uuden kosmetiikkatalon vihkiäisissä syyskuussa oli suuren Lumene-juhlan tuntua, aivan kuin ennakoiden kansainvälisen tuotekilpailun voittoa Pariisissa myöhemmin syksyllä. Uusi tehdas on poistanut kasvun esteet ja Noiro jatkaa etenemistään voimalla sekä Suomessa että ulkomailla.

Sopeutuminen uuteen rinnakkaislääkelakiin on haaste kotimarkkinoillamme ja merkitsee muutoksia niin henkilö- kuin tuotevalikoimastrategissamme. Orionin tulevaisuus on kuitenkin tutkimuksen ja tuotekehityksen varassa. Siihen olemme investoineet ja tulemme edelleen määrätietoisesti investoimaan, ei kuitenkaan yltiöpäisesti, vaan fokusoiden. Uskomme vahvasti, että saamme markkinoille lisää entakaponin kaltaisia menestyslääkkeitä, vaikka takaiskujakin on kyettävä kohtaamaan.

Lämpimät kiitokset

viime vuodesta osaavalle henkilökunnallemme, hyvälle asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme sekä Orioniin luottavaisesti suhtautuville osakkeenomistajille.

Jukka Viinanen

Jo kolmannes
liikevaihdosta
omista alkuperä-
lääkkeistä

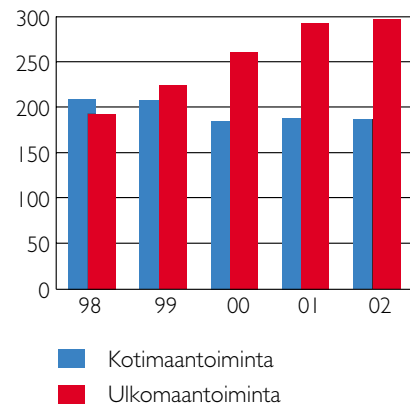
Orion Pharma

Jatkuvat liiketoiminnot

	2002	2001	Muutos-%
Liikevaihto, Me	483,0	481,0	+0,4 %
Ulkomaantoiminta, Me	296,9	293,3	+1,2 %
- edellisen osuus liikevaihdosta, %	61,5 %	61,0 %	
T&TK-panostus, Me	104,5	78,1	+33,9 %
Liikevoitto, Me	66,3	81,6	-18,7 %
Investoinnit, Me	64,8	50,5	
Osuus konsernin liikevaihdosta	30 %	50 %	
Henkilöstö	3 072	3 117	
- josta ulkomailla	551	538	

Liikevaihdon kehitys

Me

Liiketoiminta-alueet

Orion Pharman toiminta jakaantuu neljään liiketoiminta-alueeseen: ydin-terapia-alueet, erityistuotteet, eläinlääkkeet ja lääkeeraaka-aineet (Fermion).

Näiden perustana on oma noin 3 000 henkilön osaava organisaatio tutkimuksessa ja tuotekehityksessä, toimitusketjun ja tuotannon eri osissa mukaan luettuna raaka-aineet, sekä myynnissä ja markkinoinnissa. Noin 500 henkilöä näistä on vakituisesti Orion Pharman kansainvälisten yksiköiden palveluksessa.

Orion Pharma toimii prosessiorganisaatiossa, joka otettiin käyttöön vuoden 2002 kuluessa. Se perustuu toisaalta liiketoimintojen koko arvoketjun kattavaan vastuuseen omilla alueillaan ja toisaalta ydinkompetenssien ja resurssien jakamiseen ja optimointiin kunkin toiminnon osalta parhaan mahdollisen kokonaistuloksen saavuttamiseksi.

Orion Pharman toimitusjohtaja

Risto Miettunen:

"Merkittävintä vuoden 2002 aikana on ollut toimintatavan muutos, lisääntynyt keskittyminen ydinosamisalueilla sekä saavutetut virstanpylväät sekä sisäisesti että markkinoilla. Erityisesti mainittavia ovat entakaponin uuden kolmoisvalmisteen myyntilupahakemuksen jättö Yhdysvaltojen ja Euroopan lääkeviranomaisille sekä laajan uuden tietojärjestelmäratkaisun käyttöönotto tukemaan toimintamalliamme."

Ydinterapia-alueet

Orion Pharmalla on kolme strategista ydinterapia-alueita

- Keskushermostosairaudet
- Sydänsairaudet ja tehohoito
- Hormonihoidot ja urologia

Näihin perustuu Orion Pharman kasvu omien alkuperälääkkeiden kehityksen ja markkinoinnin kautta.

Orion Pharmalla on tällä alueella seuraavat tuotteet kansainvälisillä markkinoilla

- Entakaponi Parkinsonin taudin hoitoon (**Comtess**®, **Comtan**®)
- Levosimendaani akuutin sydämen vajaatoiminnan hoitoon (**Simdax**®)
- Tuoteryhmä vaihdevuosien hormonikorvaushoitoon (**Indivina**®, **Divina**®, **Diviseq**®, **Divigel**®)
- Deksmetomidini, tehohoidon rauhoite (**Precedex**®)
- Toremifeeni rintasyövän hoitoon (**Fareston**®)

Lisäksi tuotteistoa täydentävät valmisteet, joista mainittavimmat ovat Eldepryl (selegiliini) Parkinsonin taudin hoitoon sekä hormoniterapia- ja urologiatuotteitten portfoliota tukeva, eturauhassyövän hoitoon tarkoitettu Enanton (leuproreliiniasetaatti).

Myynti tapahtuu oman organisaation kautta tai partnerien välityksellä. Orion Pharman tavoitteena on kohdistaa oma myyntitoiminta valituille segmenteille ja alueille, jota täydentävät yhteistyösopimukset sekä tuotekehityksen että myynnin osalta. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat Novartis (Comtan), Abbott Laboratories (Simdax ja Precedex), Shire ja Nippon Kayaku (Fareston), Pfizer Animal Health (eläinrauhotteet) ja Organon (hormonikorvaustuotteet).

Vuoden 2002 aikana Orion Pharma panosti merkittävästi entakaponin ja levosimendaanin jatkokehitykseen. Parkinsonin taudin uutta kolmoisvalmistetta (entakaponi, levodopa ja karbidopa) koskeva myyntilupahakemus jätettiin Yhdysvaltojen ja Euroopan lääkeviranomaisille. Laajat kolmannen vaiheen kliiniset tutkimukset jatkuivat Euroopassa ja Yhdysvalloissa levosimendaanin markkina-alueen laajentamiseksi Saksaan, Ranskaan, Isoon-Britanniaan ja Yhdysvaltoihin.

Kolmannen vaiheen kliiniset tutkimukset deramsiklaanin käytöstä yleistyneen ahdistuneisuushäiriön hoitoon olivat levosimendaanin ohella toinen merkittävä tutkimuspanostuksen kohde. Euroopassa ja Yhdysvalloissa tehtyjen kolmen faasi 3:n kliinisen osatutkimuksen kokonaistulosten osoitettua helmikuussa 2003 lääkeaihion tehon riittämättömäksi tutkimusohjelma päätettiin lopettaa.

Erityistuotteet

Orion Pharmassa on määritelty vuoden 2002 aikana uusi liiketoiminta-alue Erityistuotteet. Näihin kuuluvat kaikki ydinterapia-alueiden ulkopuoliset ihmislääkkeet, mukaan luettuna astman hoitoon tarkoitettu **Easyhaler**® -tuoteperhe.

Erityistuoeryhmässä kotimaan toiminta muodostaa erityisen painopisteen. Orion Pharma oli vuonna 2002 Suomen markkinajohtaja. Erityistuotteiden liiketoimintaan kuuluvat myös kansainväliset markkinat joko Orion Pharman oman myyntiorganisaation tai kumppanien kautta. Yhteensä Orion Pharmalla on noin 250 erityistuotetta markkinoilla. Suurimpia tuotteita tässä ryhmässä ovat Easyhalerin lisäksi mm. kipulääke **Burana**® ja osteoporoosilääke **Calcimagon**®.

Eläinlääkkeet

Orion Pharma Eläinlääkkeet, Orion Pharma Animal Health, kehittää ja markkinoi eläinlääkkeitä sekä vapaankaupan valmisteita kotimaahan ja kansainvälisille markkinoille. Orionin kehittämään, yhtiön omiin molekyylikeksintöihin perustuvaan eläinrauhotteiden tuoteperheeseen sisältyy kolme tuotetta, **Domosedan**® (detomidiini), **Domitor**® (medetomidiini) ja **Antisedan**® (atipametsoli), joiden suosio kasvaa eläinlääkäreiden käytössä tasaiseen tahtiin laajalti eri puolilla maailmaa.

Suomessa Orion Pharma Eläinlääkkeillä on laaja, noin sadan nimikkeen tuotevalikoima tuotanto- ja seuraeläimille. Tuotevalikoima perustuu sekä omiin valmisteisiin että päämiesten edustuksiin.

Orion Pharma Eläinlääkkeiden vienti on viime vuosina kasvanut erityisesti Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin. Orion Pharma Eläinlääkkeillä on omat myyntiorganisaatiot Suomen lisäksi Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa. Yli 30:ssä muussa vientimaassa markkinoinnista vastaavat kansainvälisten lääkeyritysten eläinlääkkeiden myyntiorganisaatiot, joista tärkein on Pfizer.

Fermion

Fermion kehittää, valmistaa ja myy lääkkeiden vaikuttavia aineita sekä Orionin omaan käyttöön että ulkopuolisille. Fermion valmistaa Orion Phaman kaikkien omien alkuperälääkkeiden vaikuttavat aineet. Valmistusohjelmaan sisältyy noin 20 muuta lääkeainetta, kuten esimerkiksi syöpälääkkeet metotreksaatti ja atsatiopriini sekä sydänlääke diltiatseemi.

Maailman lääke- markkinat kasvoivat keskimäärin 8 %

Maailman lääke­markkinat kasvoivat keskimäärin 8 %

Lääketeollisuuden keskeinen haaste, miten rahoittaa kansainvälisesti jatkuvasti kasvavat lääkekehityskustannukset markkinoilla olevilla tuotteilla, on viime vuosina voimistunut. Tämä on johtanut yritysostoihin ja megafuusioihin, joilla haetaan kustannustehokkuutta markkinoilla sekä laajempaa tuote- ja tutkimusportfoliota. Orion Phaman kaltaiset, valikoiduille niche-alueille erikoistuneet yritykset ovat tässä mielessä hyvässä strategisessa asemassa: koko toimintaketju on hallinnassa ja tuotteitten elinkaari helpommin optimoitavissa.

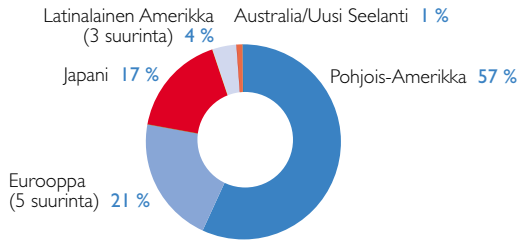
Maailman tilastoidut lääke­markkinat kasvoivat maltillista, noin 8 prosentin tahtia. Nopeimmin kasvava markkina oli edelleen Yhdysvallat 12 prosentin kasvulla Euroopan viiden suurimman markkinan kasvun jäädessä 7 prosenttiin.

Orion Phaman ydinterapia-alueilla sydämen vajaatoiminnan hoidon tarve laajenee ja on merkittävä terveydenhuoltojärjestelmien ongelma taudin kasvavan yleisyyden ja siihen liittyvän kuolleisuuden takia.

Parkinsonintautitapausten määrä jatkaa kasvuaan väestön vanhenemisen myötä.

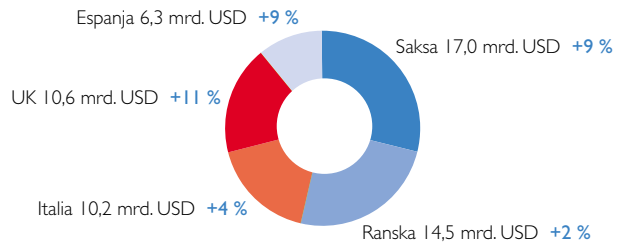
Homoniterapia-alueella kansainvälistä huomiota herätti amerikkalaisen Women's Health Initiative (WHI) -tutkimuksen keskeyttäminen kesällä 2002. Tutkimuksessa käytetyn, estrogeenia ja progestiinia sisältävän hormonikorvausvalmisteen todettiin lisäävän rintasyövän ja sydän- ja verisuonitautien riskiä. Tämän seurauksena useat naiset keskeyttivät hoitonsa. Hormonikorvaustuotteiden myynnin kasvu markkinoilla jatkui mutta aiempaa vaikeampana. Uudet hoitosuosituksot tähtäävät aiempaa pienempiin hormoniannoksiin sekä yksilöllisiin hoitoihin. Orionin uuden Indivina-tuotteen peruslähtökohta on juuri tällainen hoitotapa.

**Maailman 13 suurinta
lääkemarkkinaa 11/2001–10/2002**
Yhteensä 272 mrd. USD

Maailman 13 suurimman markkinan lääkemyynti oli yhteensä 272 miljardia US-dollaria kaudella marraskuu 2001–lokakuu 2002 ja se kasvoi 8 %. Pohjois-Amerikan osuus oli 152 mrd. USD ja kasvuvauhti 12 %. Euroopan 5 suurinta markkinaa olivat yhteensä 53 mrd. USD ja kasvutahti 7 %. Eniten myyjiä lääkkeitä olivat sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet, myynti yhteensä yli 53 mrd. USD. Keskushermostosairauksien lääkkeet olivat toiseksi suurin ryhmä, yhteensä yli 47 mrd. USD. Molempien ryhmien myynnin kasvu oli Pohjois-Amerikassa noin 13 %. Maailmantilastossa nopeimmin kasvoivat sytostaatit, 15 %.

**Euroopan 5 suurinta
lääkemarkkinaa 11/2001–10/2002**
Yhteensä 53 mrd. USD

Ison-Britannian lääkemarkkinat kasvoivat 11 %. Muiden maiden kasvuun vaikuttivat mm. hinnanalennukset sekä korvattavuusmuutokset. Sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeet olivat myynniltään suurin ryhmä myös Euroopan viiden suurimman lääke-markkinan alueella. Niiden myynti oli 13,8 mrd. USD ja osuus 24 % koko lääkemyynnistä. Keskushermostosairauksien lääkkeiden myynti oli 9,2 mrd. USD ja osuus 16 %.

Parkinsonin taudin lääkkeiden kasvuennuste yli 7 % vuodessa. Parkinsonin taudin lääkkeiden myynnin arvioidaan kasvavan keskimäärin 7,8 prosentin vuosivauhdilla vuoteen 2011 ulottuvalla ennustejaksolla.

Vuonna 2001 Parkinson-potilaita oli maailman 7:n suurimman lääkemarkkinan (Yhdysvallat, Iso-Britannia, Saksa, Ranska, Italia, Espanja ja Japani) alueella yhteensä yli 2,7 miljoonaa, ja Parkinsonin taudin reseptilääkkeiden myynti oli tällä alueella yli 1,2 mrd. USD. Vuoteen 2011 mennessä potilaiden määrän arvioidaan kasvavan yli 3,3 miljoonaan ja lääkemyynnin kasvavan noin 2,6 mrd. US-dollariin. Kasvua kiihdyttää väestön ikääntyminen sekä uusien lääkehoitojen tulo markkinoille.

Vuonna 2001 Parkinsonin taudin lääkkeiden maailmanmarkkinat olivat yhteensä noin 1,7 mrd. USD ja se kasvoi 8 % edellisvuodesta. Yhdysvaltojen osuus myynnistä oli 37 %, Euroopan 34 %, Afrikan ja Aasian osuus 24,3 % ja Etelä-Amerikan osuus 4,5 %.

Orion Pharman vuosi 2002

Orion Pharman liikevaihto jäi edellisvuoden tasolle johtuen vuodelle ajoittuneista, edellisvuotista huomattavasti pienemmistä milestone-maksuista. Tuotemyynti kasvoi kokonaisuutena 8 % ja erityisesti omien alkuperälääkkeiden myynti kasvoi ilahduttavasti 20 % päätyen uuteen ennätykseen 161 Me. Suurin yksittäinen tuote oli jälleen entakaponi 75 Me:n myynnillä (56 Me).

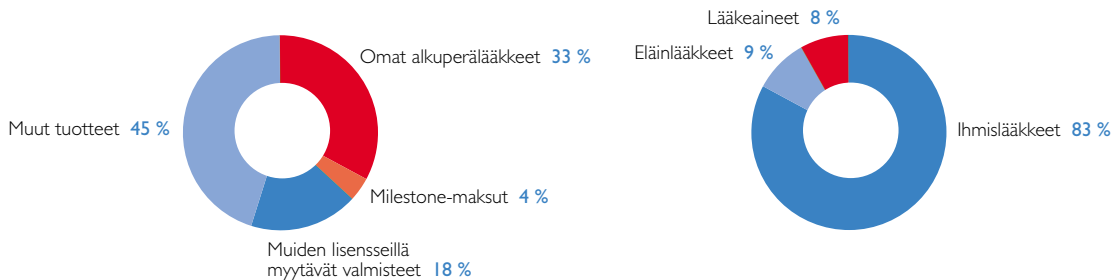
Milestone-maksuina saatiin Pharmacialta 5,1 Me, joka liittyi deramsiklaanin tutkimusten etenemiseen, sekä Novartik-selta entakaponin kolmoisvalmisteen myyntiluvan hakemiseen liittyen yhteensä 13,3 Me. Lisäksi saatiin Novartikselta muita markkinointisopimuksiin liittyviä maksuja 16,5 Me. Edellisvuoden milestone-maksuihin sisältyi yksittäinen 34 Me:n suuruinen Pharmacialta deramsiklaanin sopimuksen yhteydessä saatu maksu, jota vastaavaa ei vuonna 2002 toteutunut.

Orion Phamassa otettiin käyttöön uusi organisaatiomalli, joka perustuu liiketoimintaprosesseihin. Tätä tukemaan rakennettiin myös uusi kattava tietojärjestelmä. Toteutuksessa edistyi varsin hyvin, ja vuoden 2002 lopussa operatiivinen toiminta oli kattavasti uudessa mallissa. Kehitystyö jatkuu edelleen Orionin arvoihin nojaten kaikilla toiminnan sarjoilla tiimien yhteistyön hiomisesta johtamisen kehittämiseen.

Liikevoitto muodostui ennakoarvioiden mukaisesti edellisvuotista heikommaksi. Kulupuolella tähän vaikutti voimakkaasti lisätty panostus deramsiklaanin ja Simdaxin laajoihin kolmannen vaiheen kansainvälisiin potilastutkimuksiin ja tulopuolella edellä jo selostettu milestone-maksujen määrä. Tutkimuspanostusta kasvatettiin yli kolmanneksella edellisvuotisesta.

Markkinoinnissa panostettiin omien tuotteiden myyntiin sekä omassa organisaatiossa että partneritoiminnassa. Ranskassa ostettiin hormonikorvaustuoteperheen oikeudet takaisin Innothéra S.A:lta. Oman tytäryhtiöverkon myynti kehittyi suotuisasti.

Liikevaihdon jakauma 2002

Orion Pharman myyntituotot omista alkuperäistuotteista

	2002 Me	2001 Me	Muutos %
Comtess (entakaponi)/Orion Pharma	33,0	27,4	20,3 %
Comtan (entakaponi)/myynti Novartikselle	42,1	29,0	45,4 %
Simdax (levosimendaani)	6,1	3,3	81,5 %
Fareston (toremifeeni)	15,7	15,8	-0,1 %
Domitor, Domosedan ja Antisedan	21,8	17,7	23,1 %
Hormonikorvaustuotteet	29,3	27,3	7,2 %
Easyhaler-astmatuotteet	11,3	11,6	-2,3 %
Precedex (dexmedetomidini), rojaltit	1,6	1,4	15,8 %
Yhteensä	160,9	133,5	20,5 %
Osuus Orion Pharman liikevaihdosta	33 %	27 %	

Entakaponivalmisteiden tukkuhintapohjainen myynti valituilla markkina-alueilla vuonna 2002

	Markkinoille- tuloaika	Tukkuhinta pohjainen myynti 2002, Me	Muutos edell. vuodesta %
Comtess (entakaponi)/Orion Pharma			
Saksa	10/1998	20,1	+22,0 %
UK	11/1998	7,0	+26,0 %
Ruotsi	10/1998	2,7	+15,3 %
Tanska	11/1998	1,6	+18,9 %
Norja	9/1999	0,6	+20,0 %
Suomi	11/1998	2,4	+21,4 %
Comtan (entakaponi)/Novartis			
Yhdysvallat	11/1999	63,3	+24,8 %
Ranska	11/1999	12,7	+11,0 %
Espanja	11/1999	8,5	+10,0 %
Italia	11/1999	1,2	-5,0 %

Entakaponia sisältävä Parkinson-lääke Comtess/Comtan on rekisteröity 100 maassa ja se on markkinoilla jo 47 maassa.

Markkinointipartneri Novartiksen raportoima Comtan-myynti tukkukaupoille oli katsauskaudella yhteensä 132,7 milj. Sveitsin frangia eli noin 90,5 milj. euroa. Yhdysvalloissa Comtanin myynti potilaille kasvoi 25 % ja Novartiksen muilla myyntialueilla 23 % edellisvuoden vastaavasta jaksosta.

Geneerinen substituuio voimaan Suomessa huhtikuussa 2003

Suomen Lääkedata Oy:n tilaston mukaan lääkkeiden tukkuhintapohjainen myynti Suomessa oli noin 1,4 mrd. euroa ja se kasvoi 10,4 % edellisvuodesta. Kaksi kolmasosaa myynnin kasvusta selittyy sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeiden, hermoston vaikuttavien lääkkeiden ja syövän hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden myynnin kasvusta. Orion Pharma pysyi markkinajohtajana 11,7 prosentin osuudellaan.

Suomessa markkinoilla oleva Orion Pharman tuoteohjelma sisältää monipuolisen valikoiman reseptilääkkeitä ja itsehoitovalmisteita. Kotimaan liikevaihto ihmislääkkeistä oli 175,6 Me eli lähes edellisvuotisella tasolla. Itsehoidon tuotteiden osuus oli 58,8 Me ja reseptilääkkeiden 116,8 Me.

Loppuvuonna käytiin eduskunnassa ja julkisuudessa Suomessa laajaa keskustelua geneerisestä substituuioista. Lääkelain muutos velvoittaa apteekit vaihtamaan lääkärin määräämän valmisteen halvimpaan rinnakaistuotteeseen 1.4.2003 alkaen Lääkelaitoksen vahvistaman listan mukaisesti. Vaihtopakon piiriin kuuluu suuri määrä patenttisuojattomia valmisteita. Sen vaikutuksille alttiina olevan tuoteiston osuus Orion Pharman kokonaisliikevaihdosta on noin kymmenesosa. Orion pyrkii uudessakin tilanteessa jatkamaan vahvaa osuuttaan reseptivalmisteiden myynnistä Suomessa. On kuitenkin ilmeistä, että Orionin on sopeutettava toimintaansa tarkoituksenmukaisiin keinoihin. Strategiansa määrittelyistä kannattavuustavoitteistaan yhtiö pyrkii pitämään kiinni.

Orionin omien alkuperälääkkeiden myyntiin lainmuutos saattaa vaikuttaa marginaalisesti lähinnä EU:n alueelta tulevan rinnakaistuonnin muodossa. Tällöin ovat kyseessä Orionin alkuperälääkkeet, jotka uudelleen pakattuina tuodaan takaisin Suomeen jostakin toisesta, lääkettä halvemmalla myyvästä EU-maasta. Tämän mahdollistaa EU:n sisällä toisistaan poikkeavat hintatasot.

Investoinnit

Merkittävimmät investoinnit vuoden 2002 aikana olivat tutkimuskeskuksen laajennus Turussa ja koko Orion Pharman laajuisen toiminnanohjauksen tietojärjestelmän uusiminen. Molemmat tukevat keskeisesti Orion Pharman tulevaisuuden rakentamista. Keväällä hankittiin takaisin Innothéra SA:lta hormonikorvaustuotteitten markkinointioikeudet Ranskassa 16,5 milj. eurolla.

Lääketutkimus ja -tuotekehitys

Prosessiorganisaatioon siirtymisen myötä Orion Pharman T&TK:n rooli selkeytyi. Organisaatio pystyy nyt keskittymään entistä paremmin perustehtäväänsä eli uusien lääkkeiden keksimiseen ja niiden kehittämiseen kansainvälisillä markkinoilla.

Strategisesti tärkeä ja kauaskantoinen oli päätös keskittyä kolmeen terapia-alueeseen resurssien käytön tehostamiseksi. Panostukset astmaan ja muihin hengityselinsairauksiin keskittyvään perustutkimukseen ja lääkekeksintötoimintaan sekä Easyhaler-laiteperheen jatkokehitykseen päätettiin lopettaa. Vapautuvat resurssit suunnattiin kolmeen priorisoituun terapia-alueeseen: keskushermostosairaudet, sydänsairaudet ja hormonihoidot. Nykyisen Easyhaler-tuoteperheen kansainvälistä rekisteröintiä ja hyödyntämistä jatketaan.

Orion Pharman T&TK:lla on tätä nykyä viisi toimipaikkaa: Espoo, Turku ja Kuopio Suomessa, Nottingham Englannissa ja lisäksi Yhdysvalloissa klinisiä tutkimuksia ja rekisteröintiasioita koordinoiva T&TK-ryhmä. Turussa valmistui T&TK:n lisärakennus varsin ajanmukaisine toimitiloineen. Lääkekeksintötoimintaa vahvistettiin Turussa aloittamalla synteettisen kemian toiminnot, joita aiemmin on ollut vain Espoossa. Kuopiossa kliininen tutkimus ja tietyt tukitoiminnot siirtyivät uusiin vuokratiloihin Mediteknia-rakennukseen.

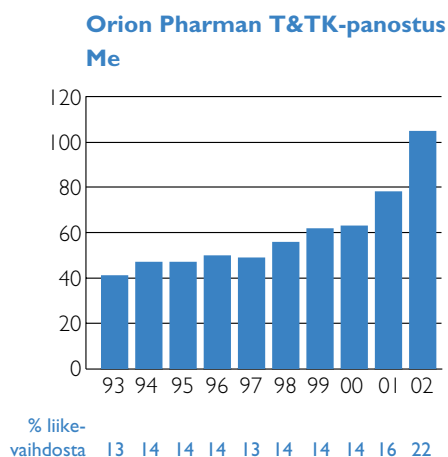
T&TK-prosessien kehityksessä tärkein hanke oli uuden haittavaikutusdatan hallintajärjestelmän luonti. Järjestelmällä taataan haittavaikutusten standardoitu koodaaminen kaikissa yhtiön lääkekehitysprojekteissa. Sillä voidaan tehokkaasti yhdistää kliinisistä tutkimuksista tulevat haittavaikutustiedot sekä lääkkeen markkinoille tulon jälkeisten haittavaikutusilmoitusten data. Myös monia muita sekä laboratorioympäristössä että kliinisissä tutkimuksissa tuotetun datan hallintaan tarkoitettuja validoituja tiedonhallintajärjestelmiä kehitettiin eteenpäin.

Suuret panostuskohteet entakaponin yhdistelmävalmiste, Simdax ja deramsiklaani

Orion Pharma käytti tutkimukseen ja tuotekehitykseen 104,5 Me. Tämä oli 22 % liikevaihdosta ja yli kolmanneksen enemmän kuin edellisellä vuonna. Kasvu oli suunnitellun mukainen ja liittyi lähinnä kolmannen vaiheen klinisiin tutkimuksiin.

Orion Pharman suurimmat T&TK-kohteet olivat Parkinsonin taudin hoitoon tarkoitettujen entakaponi-yhdistelmävalmisteen kehitysohjelma sekä ahdistuneisuuslääke deramsiklaanin ja sydämen vajaatoimintalääke Simdaxin faasi 3:n kliiniset tutkimukset.

Entakaponi-yhdistelmätabletti rekisteröitävänä. Kaikki levodopahoitoon tarvittavat lääkeaineet - entakaponi, levodopa ja karbidopa - sisältävän yhdistelmätabletin kehityksessä edettiin nopeasti. Valmisteen myyntilupahakemukset jätettiin suunnitellun aikataulun mukaisesti Yhdysvaltojen ja Euroopan viranomaisille elo-syyskuun vaihteen

molemmin puolin. Myös asiaan liittyviä viranomaistarkastuksia on jo käyty läpi. Uusi yhdistelmä lääke tuotetaan markkinoille Yhdysvalloissa vuoden 2003 lopulla ja EU:ssa vuoden 2004 alussa.

COMT-estolla tehostettua levodopälääkitystä pidetään Parkinsonin taudin tehokkaimpana hoitona. Yhdistelmätabletin tehosta ja helposta annostelusta on merkittävä apu potilaan elämänsälaadulle. Valitut kolme tablettivahvuutta soveltuvat hyvin Parkinsonin taudin hoitokäytäntöön.

Tuotteen markkinoinnista vastaavat Orion Pharma ja Novartis. Orion Pharma markkinoi lääkettä yksinoikeudella Pohjoismaiden lisäksi Isossa-Britanniassa ja Saksassa. Novartiksella on markkinointioikeudet muualla maailmassa. Orionilla on oikeudet edistää tuotteen myyntiä Novartiksen ohella Yhdysvalloissa ja noin kymmenessä Euroopan maassa.

Tutkimukset deramsiklaanilla lopetettiin tehon osoittaututtua riittämättömäksi. Euroopassa ja Yhdysvalloissa tehdyillä, vuonna 2001 aloitetuilla kliinisillä tutkimuksilla selvitettiin deramsiklaanin soveltuvuutta yleistyneen ahdistuneisuushäiriön hoidoksi. Hankkeessa yhteistyökumppanina ollut Pharmacia Corporation vastasi kliinisten tutkimusten käytännön suorittamisesta Yhdysvalloissa ja Orion Euroopassa. Vuoden 2002 kesällä saatiin tulokset Euroopassa ja Etelä-Afrikan tasavallassa suoritettujen faasi 3:n tutkimusten tuloksista. Niiden perusteella päätettiin jatkaa ohjelmaa Yhdysvalloissa. Yhdysvalloissa tehdyn, merkitykseltään ratkaisevan osatutkimuksen tulokset valmistuivat vuoden 2003 helmikuun puolessa välissä. Sen sekä eurooppalaisista tutkimuksista toisen osoittama aineen tehon selvästi riittämättömäksi Orion Pharma ja Pharmacia päättivät olla jatkamatta tutkimusohjelmaa, vaikka toisen eurooppalaisen tutkimuksen tulokset olivatkin rohkaisevia.

Pharmacian kanssa vuonna 2001 solmimansa yhteistyösopimuksen mukaan Orion vastasi lääkkeen kehityksestä ja rekisteröinnistä ja tutkimusohjelman kuluista. Sopimuksen perusteella Orion sai allekirjoitus- ja milestone-maksuina yhteensä noin 39 miljoonaa euroa, jotka osaltaan kompensoivat kolmannen vaiheen tutkimuksen kulunostusta.

Deramsiklaani on alunperin unkarilaisen Egis Pharmaceuticals -yhtiön keksimä molekyyli, jota Orion tutki varhaisesta vaiheesta alkaen.

Simdax vaikeasta sydämen vajaatoiminnasta kärsiville potilaille. Orion Pharman innovatiivinen keksintö Simdax on sairaalalääke äkillisesti ilmaantuneen vaikean sydämen vajaatoiminnan hoitoon. Läkettä annetaan potilaille tehohoitoyksiköissä korkeintaan 24 tunnin kestoisena suonensisäisenä hoitona. Se parantaa heikosti toimivan sydämen verenpumpauskykyä herkistämällä sydämen lihassolut kalsiumille. Lääke laajentaa myös verisuonia ja vähentää siten verenkierron vastusta. Simdax-hoito säästää sydänlihasta, sillä sydämen energiankulutus ja haitalliset rytmihäiriöt eivät sen aikana merkittävästi lisääntyneet, mikä on monien vanhempien lääkkeiden ongelmana. Äskettäin tieteellisissä lehdissä julkaistut tutkimustulokset viittaavat vahvasti myös siihen, että Simdax-hoidolla on pitkäaikainen hyöty potilaiden elossapysymisen kannalta.

Meneillään on laaja lumelääkekontrolloitu kliininen faasi 3:n REVIVE-lisätutkimus myyntilupahakemusta varten Yhdysvalloissa. Vuoden 2002 aikana suoritettiin tutkimuksen pilot-vaiheen datan analyysi. Sen perusteella varmennettiin päätutkimukseen tarvittava potilasmäärä ja tietyt statistiseen analyysiin liittyvät yksityiskohdat. Tutkimukseen otetaan vain sellaisia potilaita, jotka standardihoidosta huolimatta tarvitsevat lisälääkitystä. Kokemuksia ja tuloksia tästä tutkimuksesta voidaan hyödyntää tukemaan myyntilupahakemusta Yhdysvaltojen lisäksi myös Saksassa, Isossa-Britanniassa ja Ranskassa. Lisäksi Euroopassa aloitettiin laajan monikeskustutkimuksen valmistelut. Tässä tutkimuksessa levosimendaanin tehoa verrataan suoraan kilpailevaan valmistukseen, dobutamiiniin.

Vuoden 2002 aikana alettiin levosimendaania kehittää sydämen vajaatoimintalääkkeeksi myös eläinlääkintäkäyttöön.

Hormonihoidot Indivina ja Diviseq ovat olleet markkinoilla monissa Euroopan maissa vuodesta 2000. Vuoden 2002 aikana niille saatiin uusia myyntilupia monissa Aasian ja Etelä-Amerikan maissa. Yksilöllisesti annosteltavalla Indivinalla Suomessa suoritettua, seitsemän vuotta jatkuneesta kliinisestä tutkimuksesta ei havaittu lisääntynyttä sydäntautien esiintyvyyttä, jollaiseen yhdysvaltalaisen WHI (Women's Health Initiative) -tutkimuksen kesällä 2002 julkaistut tulokset viittasivat. WHI-tutkimuksen asetelmaa on laajasti kritisoitu tutkijapiireissä.

Rintasyöpälääke Farestonin lisäindikaatioon tähänneitä tutkimuksia päätettiin olla jatkamatta.

Giona – budesonidi uudessa Easyhaler-laitteessa. Alkuvuonna 2002 Orion toi markkinoille uuden, entisestäänkin parannetun Easyhaler-inhalaattorin. Tuoteperheen uusi tulokas, budesonidi-steroidia sisältävä Giona Easyhaler sai poikkeuksellisen pitkän odotuksen jälkeen myyntiluvan Saksassa joulukuun lopulla. Tuotteelle haetaan maakohtaisella tunnustamismenettelyllä myyntilupia muista EU-maista.

Orion Pharma on lopettanut formoterolia koskevan kehitysohjelman.

New Ventures -hanke

Orionin lääkekehitysbudjettia dominoivat faasissa 3 olevat lääkekehitysprojektit. Monia faaseissa 1-2 olevia, Orion Phaman tutkimustoiminnasta syntyneitä projekteja on faasi 3:n priorisoinnin vuoksi voitu viedä eteenpäin vain rajoitetusti tai ei ollenkaan. Tämä siitä huolimatta, että T&TK-panos vuonna 2002 oli 22 % liikevaihdosta. Projektien viemiseksi eteenpäin perustettiin vuoden 2002 aikana New Ventures -projekti, jonka alkuperäisenä ajatuksena oli perustaa yhteisyritys Quintiles-yhtiön kanssa. Myöhemmin yhtiöt päättivät, että Orion jatkaa lisärahoituksen hakemista yksin. Perustettavan yrityksen perusideana on viedä valittuja hankkeita eteenpäin ja että Orion tuottaisi tiettyjä osia dokumentaatiosta projektin luonteesta ja T&TK-resursseista riippuen.

Yhtiölle lisensoitavina tuotteina tulevat kysymykseen neljä kliinisessä vaiheessa olevaa Orionin projektia: fadolmidiini, deksmedetomidiini, atipametsoli ja oratsiponi.

Lääketutkimuksella on vielä paljon haasteita

Parkinsonin tauti

Parkinsonin tauti on aikaa myöten paheneva neurologinen sairaus, joka vähitellen vie potilaalta liikkumiskyvyn. Se esiintyy tavallisesti yli 55-vuotiailla, mutta siihen voi sairastua nuorempanakin. Parkinsonin taudista kärsii maailmassa noin neljä miljoonaa ihmistä. Vaikka taudin syntysyitä ei vielä täysin ymmärretä, tutkijat ovat havainneet, että Parkinsonin taudissa syvällä aivoissa sijaitsevien rakenteiden, mm. mustatumakkeen solut kuolevat ja niiden kyky tuottaa dopamiinia vähenee. Tämän hermovälittäjäaineen puuttuminen aiheuttaa hallitsematonta käsien ja jalkojen vapinaa, liikkeiden hitautta ja jäykkyyttä. Jokapäiväiset askareet kuten pukeminen, käveleminen ja kirjoittaminen vaikeutuvat sairauden edetessä. Myöhäisemmissä vaiheissa potilaat kärsivät usein myös psykiatrisista ongelmista, etenkin dementiaasta ja masennuksesta.

Sydämen vajaatoiminta

Monet sydänsairaudet voivat johtaa sydämen vajaatoimintaan. Akuutti sydämen vajaatoiminta voi olla seurausta esimerkiksi sydänkohtauksesta tai sydänleikkauksesta. Kroonisessa taudissa sydämen kyky pumpata verta heikkenee vähitellen useiden vuosien aikana johtaen vähentyneeseen verenkiertoon elimistössä ja tyypillisiin oireisiin: väsymykseen, hengitysvaikeuksiin ja nesteen kertymiseen kudoksiin. Kunnollisella hoidolla potilaat selviävät päivittäisistä toimistaan, mutta ajan mittaan sairaus yleensä pahenee. Vaikeaa sydämen vajaatoimintaa sairastava ei juuri pysty liikkumaan. Nämä potilaat joutuvat usein sairaalahoitoon, ja ensiapukäynnit ja hoidot ovat erityisen kalliita. Nykyisin maailmassa on yli 15 miljoonaa sydämen vajaatoimintapotilasta ja luku on kasvamaan päin, sillä hyvien hoitojen ansiosta yhä useammat muista sydänsairauksista kärsivät jäävät henkiin ja elävät vioittuneen mutta toimintakykyisen sydämen voimin.

Orion Pharman lääketutkimus- ja kehitysprojektit tilanne 18.2.2003

Ryhmä ja vaikuttava aine	Kauppanimi	Käyttöaihe ja toimintaperiaate	Tilanne
Keskushermostosairaudet			
entakaponi	Comtess/Comtan	Parkinsonin tauti. COMT-entsyymin estäjä ja levodopälääkityksen tehostaja	Markkinoilla 1998–. Faasi 4 EU ja USA.
entakaponi, levodopa ja karbidopa		Kolmen vaikuttavan aineen yhdistelmätabletti Parkinsonin taudin hoitoon	Rekisteröinti-vaiheessa USA:ssa ja EU:ssa.
apomorfiini		Pitkälle edennyt Parkinsonin tauti. Dopamiiniagonisti	Faasi 2. Harvinaislääkkeen status
Sydänsairaudet ja tehohoito			
levosimendaani, suonensisäisesti annosteltava	Simdax	Sydämen vaikea vajaatoiminta. Kalsiumherkistäjä	Markkinoilla useissa EU-maissa 2001– . Faasi 3:n lisätutkimus Yhdysvalloissa 2001–. Euroopassa monikeskustutkimus alkoi 2003.
levosimendaani, suun kautta annosteltava	Simdax	Sydämen vajaatoiminta	Faasi 2
fadolmidiini		Kipulääke, alfa-2-reseptorivaikuttaja	Faasi 2
dexmedetomiidiini	Precedex	Tehohoidon rauhoite eli sedatiivi. Alfa-2-reseptorivaikuttaja	Markkinoilla USA:ssa ja monissa muissa maissa.
Hormonihoidot			
toremifeeni	Fareston	Pitkälle edenneen rintasyövän hoito. Estrogeenin vastavaikuttaja	Markkinoilla maailmanlaajuisesti.
estradioli valeraatti + medroxyprogesteroni asetaatti	Indivina	Vaihevuosioireet, osteoporoosin esto. Jatkuva, vuodoton hoito.	Markkinoilla suurimassa osassa EU-maita. Faasi 4
atipametsoli		Naisen seksuaalinen toimintahäiriö	Faasi 2
Erityistuotteet			
budesonidi	Giona Easyhaler	Astman ylläpitohoito. Kortikosteroidi	Markkinoilla Saksassa. Tunnustamismenettely EU:ssa 2003.
oratsiponi		Astman ylläpitohoito. Tulehdusta vähentävä lääke	Faasi 1
Eläinlääkkeet			
levosimendaani		Sydämen vajaatoimintalääke koiralle	Faasi 2

Tukkukaupparyhmä

Lääkejakelun mekanismi Suomessa ja Ruotsissa

Suomessa ja Ruotsissa lääkkeiden tukkukaupassa ja jakelussa on käytännössä ns. yksikanavajakelu. Se tarkoittaa, että lääkkeen valmistaja sopii tuotteittensa jakelusta vain yhden lääketukkukaupan kanssa. Suomessa yksikanavaisuus perustuu lääkeyhtiön ja tukkukaupan välisiin vapaaehtoisin kahdenkeskisiin sopimuksiin ja lääketukkuyrityksiä on kolme: Oriola ja KD Tukku, jotka kuuluvat Orion-konserniin, sekä Tamro. Useimmissa maissa on toimintatapana monikanavajakelu, eli samaa tuotetta saa usealta tukkuliikkeeltä. Pitkien etäisyyksien maissa yksikanava on logistisesti ja kustannuksiltaan ylivoimaisen tehokas jakelutapa.

Ruotsissa yksikanavaisuus on seurausta viranomaisten päätöksistä ja siellä lääketukkukauppoja on kaksi: Orion-konserniin kuuluva KD (Kronans Droghandel) ja Tamro.

Apteekkilaitos on Ruotsissa kokonaan valtion omistuksessa. Apoteket AB:n ylläpitämään jälleenmyyntiverkkoon kuuluu yli 900 apteekkia. Suomen yli 600 apteekkia ja niiden noin 200 sivuapteekkia ovat apteekkareiden yksityisomistuksessa lukuun ottamatta Helsingin yliopiston omistamaa Yliopiston apteekki -ketjua sekä Kuopion yliopiston apteekkia. Ruotsin markkinoilla on edustettuna yli 140 lääkeyhtiön tuotteet ja lääkemerkkinoiden koko tukkuhinnoin oli runsaat 2,5 mrd. euroa vuonna 2002. Suomessa on markkinoilla yli 100 lääkeyhtiön lääkkeitä, ja lääkemerkkinoiden koko oli noin 1,4 mrd. euroa.

Lääkkeiden toimitusketjussa tukkuportaalla on suuri vastuu. Valmisteita tulee käsitellä, varastoida ja kuljettaa koostumuksensa ja säilyvyytensä edellyttämässä olosuhteissa ja tiloissa. Ne on varastoitava ja toimitettava perille täsmällisesti ja myös turvallisesti. Tämä edellyttää äärimmäistä tarkkuutta ja huolellisuutta toimitusketjun kaikissa vaiheissa sekä sofistikoitua informaatiotekniikkaa.

KD osaksi Orion-konsernia 1.7.2002

Kronans Droghandel (KD) tuli osaksi Orion-konsernia 1.7.2002 osakekaupalla, jolla Orionin omistusosuus nousi noin 69 prosenttiin. Oriolasta ja KD:stä muodostettiin konserniin Tukkukaupparyhmä ja sen johtoon nimitettiin konsernin talousjohtajana pitkään toiminut varatoimitusjohtaja Pauli Torkko. Tukkukaupparyhmässä aloitettiin välittömästi useita Oriolan ja KD:n välisiä kehityshankkeita keskinäisten synergioiden ja vahvuuksien sekä toimintojen koordinoimiseksi. Myös kummankin yhtiön toimintastrategiaa täsmennettiin. KD ja Oriola toimivat markkinoilla itsenäisinä yksikköinä, kumpikin omalla vahvalla identiteetillään.

Orion-konsernin asema Suomen ja Ruotsin lääketukkukaupassa muuttui kaupan seurauksena oleellisesti: Oriolasta ja KD:stä tuli alan suurimmat toimijat Suomessa ja Ruotsissa. Oriolan ja KD Tukun yhteenlaskettu markkinaosuus Suomessa oli vuoden 2002 lopulla noin 60 % ja KD:n osuus Ruotsin lääkejakelumarkkinoista noin 50 %.

Koska lääketukkukaupan toimitusketjussa liikkuvat suurten tavaravirtojen ohella suuret rahavirrat, Orion-konsernin taloudelliset tunnusluvut muuttuivat merkittävästi KD-kaupan seurauksena.

Tukkukaupparyhmä kokonaisuutena vuonna 2002

Sekä Oriolan että KD:n markkina-asema on tällä hetkellä hyvä. Niiden vahvistuneet markkinaosuudet kuvastavat laadukasta toimintaa niin päämiehiin kuin apteekkeihin ja sairaaloihinkin päin. Tämän tilanteen ylläpitoon panostetaan edelleen. Kannattavuus, joka Oriolassa on ollut jo pitkään hyvin tyydyttävä, on myös KD:ssä jo tyydyttävällä tasolla ja edelleen paranemassa. Panostusmielessä Oriola on parhaillaan uusimassa toiminnanohjausjärjestelmiään ja KD on puolestaan parantamassa tilajärjestelyjään ja automaatioastettaan.

Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtaja,
Tukkukaupparyhmä, Pauli Torkko

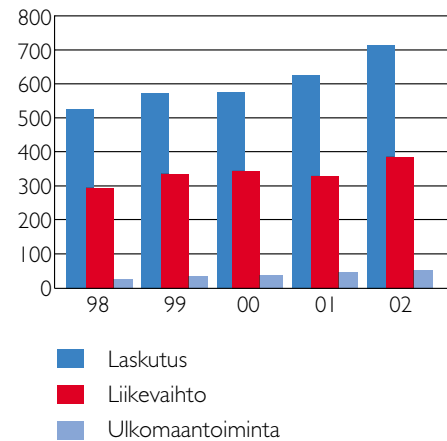
Terveysthuollon
merkittävä
yhteistyökumppani

Jatkuvat liiketoiminnot

	2002	2001	Muutos-%
Laskutus, Me	716,4	622,8	+15,0 %
Liikevaihto, Me	384,8	329,3	+16,8 %
Ulkomaantoiminta, Me	52,7	46,0	+14,4 %
- edellisen osuus liikevaihdosta, %	13,7 %	14,0 %	
Liikevoitto, Me	18,9	20,3	-6,9 %
Investoinnit, Me	8,5	5,6	
Osuus konsernin liikevaihdosta	23 %	34 %	
Henkilöstö	1 058	1 027	
- josta ulkomailla	251	225	

Laskutus, liikevaihto ja ulkomaantoiminta, Me

Oriola on terveydenhuollon ja sairaanhoidon sekä tutkimuksen tuotteet ja laitteet laajasti kattava markkinoija, tukkukauppa ja lääkejakeija. Päämarkkinoillaan Suomessa ja Baltiassa se toimii terveydenhuollon aktiivisena ja merkittävänä yhteistyökumppanina. Oriolan menestys perustuu toimialan ja -alueen syvälliseen osaamiseen sekä osaamisen laatuun: luotettavuuteen, joustavuuteen, turvallisuuteen ja aktiiviseen asiakastyöhön.

Oriola vuonna 2002

Oriolan laskutus ja liikevaihto kasvoivat voimakkaasti lääkejakeilun volyymin kasvun seurauksena. Kasvu voimistui vuoden jälkipuoliskolla, jolloin AstraZenecan lääkkeet siirtyivät Oriolan jakeluun Suomessa. Oriolan markkinaosuus Suomen lääkejakeilusta nousi usealla prosenttiyksiköllä 37 prosenttiin. Liikevoitto heikkeni hieman edellisvuotisesta toimintaresurssien tehtyjen panostusten ja edellisvuoden kertatuloutusten takia. Myös Baltian toiminnassa ja Medionissa kannattavuus oli tavoiteltua alempi. Ulkomaantoiminta kasvoi hyvin sekä lääketukkukaupan että laite- ja tarvikeliiketoiminnan osalta.

Oriolan toimitusjohtaja **Seppo Morri:**

"Oriolan ydin on Suomessa. Täällä olemme vahvasti suomalainen, lähes institutionaalinen toimija."

Jakelu- ja tukkukauppasektori

Oriolan Jakelu- ja tukkukauppasektori muodostuu lähinnä lääkekauppaan keskittyvistä Jakelupalvelut- ja Tukku-kauppayksiköistä, terveysvaikutteisia elintarvikkeita markkinoivasta ja myyvistä Reformi-Keskuksesta sekä koko Oriolan tavaralogistiikan hoitavasta Jakelu-yksiköstä. Nämä yksiköt toimivat Suomessa ja Baltian maissa sekä Venäjälle suuntautuvassa pre-wholesaling-toiminnassa.

Oriolalla on koko tuotevalikoimaansa varten toimiva jakelujärjestelmä Suomessa ja kaikissa Baltian maissa. Sen piiriin sisältyy kaikki tavaralogistiikka tuontihuolinnasta asiakastoimituksiin. Suomessa Oriolan neljän paikallisliikkeen muodostama verkosto huolehtii toimitukset perille koko maassa 24 tunnin sisällä tilauksesta.

Yli 60 kansainvälistä lääkevalmistajaa hyödyntää Oriolan laajaa logistista palveluvalikoimaa, suurimpina Orion Pharma, AstraZeneca, Novo Nordisk, Janssen-Cilag ja Organon. Vuoden 2002 lopussa Oriolan osuus Suomen lääkejakelu-markkinoista oli noin 37 %. Apteekkeille Oriola tarjoaa koko terveydenhuollon tuotevalikoimansa "one stop shopping" -periaatteella. Oriola on lähes kaikkien Suomessa markkinoilla olevien eläinlääkkeiden tukkuliike ja jakelija, suurimpina markkinoijina Orion Pharma, Intervet, Pfizer ja Vetcare. Oriola myy ja markkinoi myös apteekkeille lääkkeiden valmistuksessa käytettäviä raaka-aineita ja monikanavajakelussa olevia lääkevalmisteita.

Apteekin Puhtaat -sarja ja Apteekin Raskaustesti ovat esimerkkejä Oriolan omista vapaan kaupan merkkituotteista. Reformi-Keskus markkinoi ja myy terveysvaikutteisia ja luomuelintarvikkeita, erityisruokavalio- ja ravintoainevalmisteita sekä urheilijoille suunnattuja tuotteita, joista monet ovat sen omia merkkejä, kuten mineraalisuola Pansuola, urheilujuoma Dexal ja soijavalmiste Femisoija.

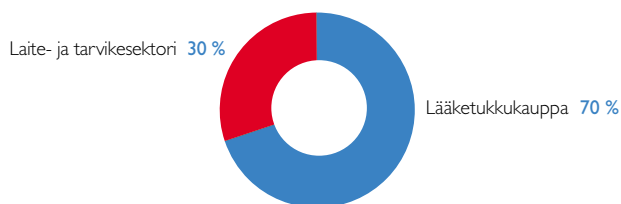
Jakelu- ja tukkukauppasektori vuonna 2002

Oriolan jakelun piiriin liittyi vuoden 2002 aikana useita lääkeyhtiöitä: saksalainen Merck KGaA, tanskalainen Ferrosan, maailman suurimpiin lääkeyhtiöihin kuuluva AstraZeneca, japanilainen Fujisawa sekä Nycomed Consumer Health. Vuoden 2003 alussa uusina päämiehinä tulivat mukaan belgialainen UCB Pharma, yhdysvaltalainen Cederroth ja englantilainen Smith & Nephew.

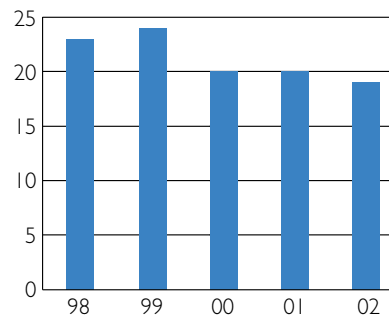
Oriolan lääkejakelun volyymi kasvoi huomattavasti, kun lääkeyhtiö AstraZeneca siirsi tuotteittensa Suomen-logistiikan Oriolalle kesäkuussa. Jakelusopimus on yksi Oriolan historian suurimpia ja oriolalaiset kokivat sen arvokkaana osoituksena luottamuksesta kunnia-asiaansa, laatuun. Merkittävä päänavaus uudenlaiseen toimintaan oli keväällä solmittu Aventiksen tuotteiden Venäjän-vientiä koskeva pre-wholesaling-sopimus. Lääketukkukauppa kasvoi myös kaikissa Baltian maissa, mutta niissä kannattavuuskehitys ei ole edelleenkaan vastannut odotuksia.

Baltian toimipisteissään Oriola on panostanut paljon internet-pohjaisiin tilausjärjestelmiin sekä lääketukkukaupan kehittämiseen ylittääkseen hyvien toimintatapojen (GDP, Good Distribution Practice) vaatimukset. Latviassa Oriola toimii menestyksekkäästi kapeilla erikoisalueilla kuten rokotteiden toimittajana muun lääketukkukaupan ohella.

Oriolan liikevaihdon jakauma 2002

Oriolan liikevoitto, Me

Suomen luontaiselintarvikemarkkinoilla Reformi-Keskus vahvisti asemiaan tärkeimmissä asiakas- ja tuoteryhmissä. Etenkin urheilujuomat ovat hyvässä kasvuvireessä. Omien tuotteiden osuus kokonaisvolyymistä oli lähes puolet. Terveysvaikutteisten elintarvikkeiden määrä tuotevalikoimassa kasvaa edelleen.

Laite- ja tarvikesektori

Oriolan Laite- ja tarvikesektori muodostuu neljästä liiketoimintayksiköstä: sairaala-alan laitteisiin ja tarvikkeisiin keskittyneestä Sairaalavälineestä, hammasalan laitteita ja tarvikkeita markkinoivasta Hammasvälineestä, lääketieteelliseen kuvantamiseen sekä teollisuuden infrapuna- ja aineenkoestuslaitteisiin erikoistuneesta Medionista sekä terveydenhuollon, tutkimuksen ja teollisuuden laboratorioiden laitteita, tarvikkeita ja reagensseja markkinoivasta Prolabista. Näistä Medion toimii Suomessa, Sairaalaväline ja Prolab Suomen ja Baltian markkinoilla ja Hammasväline Suomen, Baltian, Ruotsin ja Tanskan markkinoilla. Oriolan osuudeksi Suomen sairaala- ja laboratorioalan markkinoista arvioidaan noin 20 %. Hammasvälineen osuus alansa Suomen markkinoista on yli 50 %. Myös Sairaalaväline ja Medion ovat alansa markkinajohtajia Suomessa.

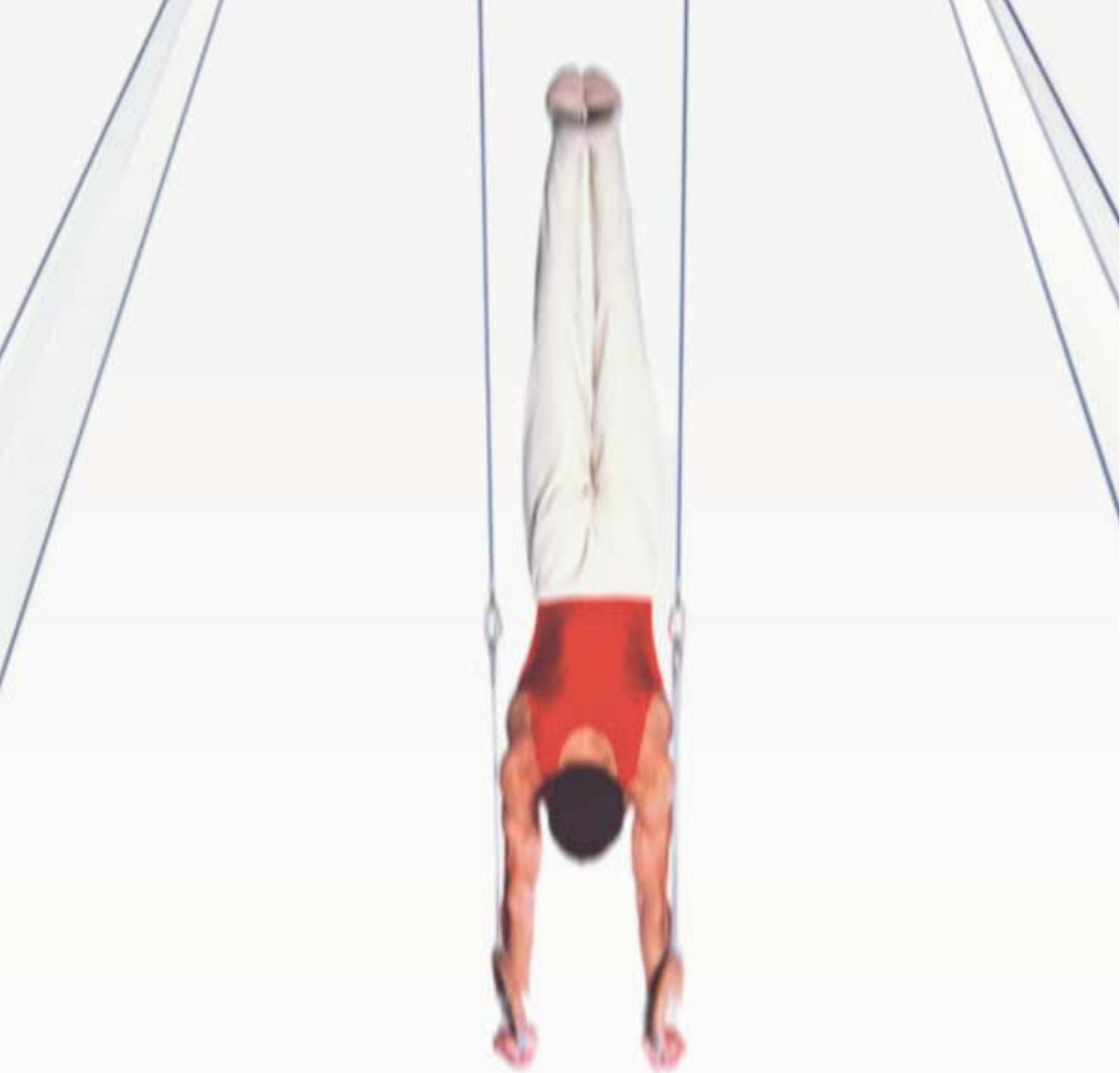
Uudet päämiehet toivat aimo annoksen lisää volyymiä

Laite- ja tarvikesektori vuonna 2002

Suomessa sairaalalaitteiden ja -tarvikkeiden sekä klinisen laboriodiagnostiikan markkinat kasvoivat. Hammasalan markkinat kasvoivat hieman, kun taas lääketieteellisen kuvantamisen markkinat olivat edellisvuotta pienemmät. Teollisuuden ja tutkimuslaitosten laboratorioissa investointihyödykkeiden kysyntä pieneni edellisvuotisesta. Oriola vahvisti johtavaa asemaansa sairaala-alan, lääketieteellisen kuvantamisen sekä hammasalan keskeisenä laite- ja tarviketoimittajana. Myös Baltian pienillä mutta kasvavilla markkinoilla Oriola paransi asemaansa terveydenhuollon laite- ja tarviketoimittajana. Ruotsin hammasalan markkinat olivat edellisvuoden tasolla ja Oriola kasvatti osuuttaan niistä selvästi.

Oriolan Laite- ja tarvikesektorin liikevaihto oli edellisvuoden tasolla. Toiminnallinen tulos oli edellisvuoden hyvällä tasolla. Sairaalavälineen ja Hammasvälineen kehitys oli myönteisintä. Liiketoiminnan kasvun ja toiminnan vakiintumisen myötä tulos parani myös Baltiassa ja Ruotsissa.

Oriolasta enemmän Orion-konsernin kotisivulla www.orion.fi/fi/oriola sekä Oriolan omalla kotisivulla www.oriola.fi

Varmojen
jakelupalveluiden
talo

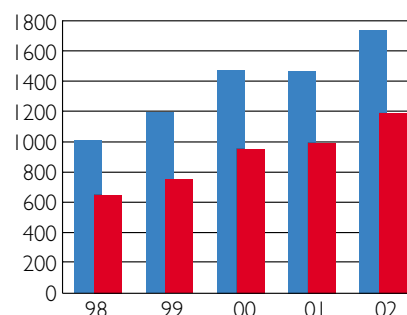
Jatkuvat liiketoiminnot

	2002	2001	Muutos-%
Laskutus, Me	1 738,0	1 469,1	+18,3 %
Liikevaihto, Me	1 188,7	995,8	+19,4 %
Ulkomaantoiminta, Me	861,5	748,3	+15,1 %
- edellisen osuus liikevaihdosta, %	72,5 %	75,1 %	
Liikevoitto, Me	9,1	4,5	+102,0 %
Investoinnit, Me	4,2	7,3	
Henkilöstö	502	487	
- josta ulkomailla	470	464	

KD sisältyy Orion-konsernin lukuihin 1.7.2002 alkaen.

Laskutus ja liikevaihto

Me

■ Laskutus
■ Liikevaihto

Göteborgissa sijaitseva KD tuottaa terveydenhuollon eri sektoreille täyden linjan logistiikka- ja jakelupalveluja. Se toimii tuotteita, informaatiota ja rahaa käsittelevänä ja siirtävänä logistisena osapuolena valmistajien ja asiakkaiden/käyttäjien välisessä toimitusketjussa. KD jakelee terveydenhuollon tuotteita apteekkeille, sairaaloille ja klinikoille sekä rajoitetusti myös yksityisille potilaille. Tehokkailla ja varmoilla jakelupalveluillaan se palvelee koko terveydenhuollon toimijoiden kenttää toimittaen oikeat tavarat vahingoittomattomina oikeaan aikaan ja paikkaan. KD ei osallistu käsittelemiensä tuotteitten markkinointiin eikä hinnoitteluun. KD:n päätoiminta-alue on Ruotsi ja Suomi.

KD:n liiketoiminta muodostuu kahdesta alueesta: lääkejakeelusta ja terveydenhuollon tuotelogistiikasta. Jälkimmäinen pitää sisällään hankintatoimen ja tarvikejakelun sairaaloille, klinikoille ja terveyskeskuksille ja eräillä liiketoiminta-alueilla myös koteihin. Suomessa KD:llä on vain lääkejakeelutoimintaa.

KD:n toimitusjohtaja **Ralph Nilsson:**

"Kaikki KD:n suorituskykyä kuvaavat mittarit osoittavat myönteistä kehitystä. Niistä heijastuu strategioittemme menestyksekkäis toteutuminen: keskittyminen asiakkaisiin, luottamus, laatu ja taloudellinen tulos."

Lääkejakelu

Lääkejakelu on KD:n keskeinen liiketoiminta-alue laskutuksen ja tuotevolyymien määrällä ja tuloksilla mitaten. KD:n Lääkejakelu-yksikkö vastaa logistiikkapalveluista lääkkeiden valmistajille ja apteekkeille. KD sekä varastoi päämiestensä tuotteet että toimittaa ne apteekkeihin Ruotsissa ja Suomessa.

KD:n suurimpia lääkejakelun päämiehiä Ruotsissa ovat MSD, Pfizer, GlaxoSmithKline, Schering Plough, Roche, Novartis, Wyeth Lederle, Janssen Cilag ja Aventis.

Ruotsissa KD:llä on kolme lääkejakelun keskusvarastoa: Mönlyckessä lähellä Göteborgia, Enköpingissä Tukholman lähellä sekä Malmössä.

Palvelujen korkea taso on lääkejakelijalle ratkaisevan tärkeä kilpailukeino Ruotsin paljon erikoispiirteitä sisältävillä markkinoilla, missä yli 140:n lääkeyrityksen valmistamat tuhannet tuotteet kanavoituvat kahden jakeluyhtiön kautta yhden ja ainoan asiakkaan, Apoteket AB:n omistamiin yli 900:aan apteekkiin. Joustavuuden merkitys on vain kasvanut geneerisen substituution astuttua voimaan Ruotsissa vuoden 2002 loppupuolella.

KD Tukku Oy. KD Tukku Oy on KD:n vuonna 1999 perustettu suomalainen tytäryhtiö. Sen liiketoiminta muodostuu pelkästään lääkejakelusta ja se toimii vain yhdessä, Vantaalla sijaitsevassa toimipisteessä ja verrattain suppealla organisaatiolla. KD Tukulla on päämiehinään neljä suurta lääkeyhtiötä: Pfizer, MSD, Novartis ja Aventis.

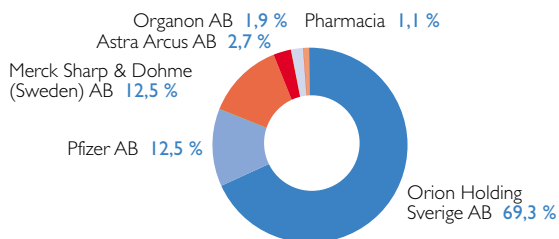
Terveydenhuollon logistiikka

KD:n Terveydenhuollon logistiikka -yksikkö tarjoaa logistiikkapalveluja lähinnä sairaaloiden ja klinikoiden käyttämien tarvikkeiden valmistajille. Maantieteellinen toiminta-alue kattaa tietyt kunnat ja maakunnat Ruotsissa. Eräillä alueilla KD jakelee potilaille kotiin asti kotisairaanhoidon tuotteita kuten inkontinenssivaippoja ja letkuravintovalmisteita, toimeksiantajanaan kunnallinen terveydenhuolto. Tyco Healthcare on KD:n terveydenhuollon tarvikkejakelun suurin yksittäinen päämies. Sen tuotteitten osalta toiminta-alueena ovat kaikki Pohjoismaat.

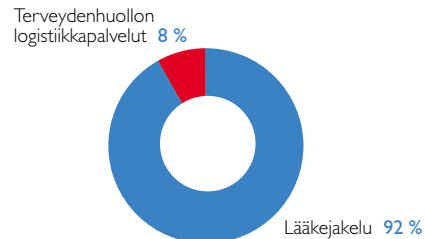
Geneerinen substituutio voimaan Ruotsissa vuoden 2002 lopulla. Vaikutukset nähdään vuonna 2003

Lokakuussa 2002 Ruotsissa astui voimaan laki geneerisestä substituutiosta, joka velvoittaa apteekit vaihtamaan lääkärin määräämän reseptilääkkeen halvimpaan vastaavaan valmisteeseen. Tämä lisäsi lääkejakelijoiden palvelukykyyn uudenlaista painetta, kun sekä lääkevalmistajan että jakelijan tärkeimmäksi kilpailuvaltiksi tuli kyky pitää apteekkien hyllyillä tuotteita halvimpaan mahdolliseen hintaan. Koska kokemusta geneerisestä substituutiosta on ehtinyt kertyä vasta muutamalta kuukaudelta, sen vaikutukset KD:n liiketoimintaan eivät olleet vielä täysin hahmoteltavissa.

KD:n omistuspohja 31.12.2002

KD:n liikevaihdon jakauma 2002

Saavutimme niin myynti- kuin tulostavoitteemmekin ja joiltakin osin jopa ylitimme ne.

KD vuonna 2002

Ruotsin tukkuhintapohjaiset lääkemarkkinat kasvoivat kokonaisuudessaan 6,9 %. KD:n Ruotsin lääkejakelun laskutus kasvoi 14,7 %. Kasvutahti kiihtyi vuoden jälkipuoliskolla yli 21 prosenttiin edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Vahva kasvu oli osin seurausta siitä, että eräiden päämiesten myynti kasvoi huomattavasti nopeammin kuin markkinat keskimäärin. Osa kasvusta johtui päämiesten fuusioitumisista ja yritysostoista.

Suomessa lääkkeitten tukkuhintapohjainen kokonaisymyynti kasvoi 10,4 %. KD Tukun laskutus kasvoi peräti 30 % sen lääkeyhtiöpäämiesten myyntivolyymien kasvun seurauksena vastaavilla syillä kuin Ruotsissa.

KD-konsemin kokonaislaskutus kasvoi 18,3 %. Liikevaihto, johon ei sisälly ns. kaupintakaupan osuutta vaan pelkästään jakelijan saama jakelupalkkio, kasvoi 19,6 %. Liikevaihdon kasvutahti myötäili laskutuksen kasvua, koska jakelusopimuksiin ei tullut merkittäviä muutoksia vuoden aikana.

Lääkejakelun osuus KD:n kokonaislaskutuksesta oli 92,5 %. Terveystieteiden logistiikkapalveluiden osuus oli 7,5 %.

KD:n liikevoitto parani merkittävästi sekä alkuvuoteen että edellisvuoteen verrattuna. Suotuisa kehitys nopeutui toisella vuosipuoliskolla kaikkien liiketoiminta-alueiden yhteisvaikutuksesta. Vuositasolla liikevoitto yli kaksinkertaistui edellisvuotisesta. Tähän vaikutti Ruotsin lääkejakelun volyymin hyvä kehitys, Suomen tytäryhtiön suotuisa kehitys, Ruotsin onnistunut kustannushallinta ja uusien liiketoiminta-alueiden parantunut tilanne.

KD:n markkinaosuus Ruotsissa on kasvanut tasaisesti: Vuonna 1990 se oli 25 %. Vuonna 2001 se oli 45,9 % ja vuonna 2002 se oli noussut jo 48,9 prosenttiin. KD Tukun osuus Suomen lääkejakelusta kasvoi 22,6 prosenttiin.

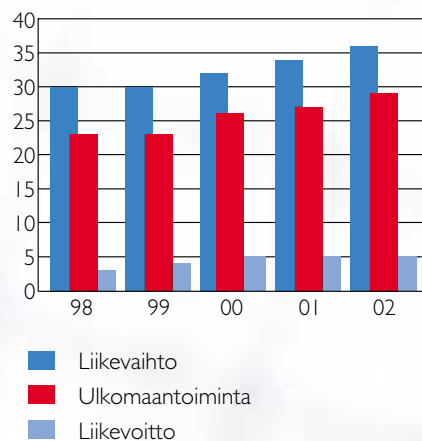
Tehokas ja integroitu tietojärjestelmä on kustannustehokkuuden sekä päämiesten ja asiakkaiden palvelun kannalta keskeinen kilpailutekijä, jonka avulla KD vakauttaa ja vahvistaa asemaansa ja mainettaan eteenpäin pyrkivänä tukku-kauppana.

Enemmän KD:stä Orion-konsemin kotisivulla www.orion.fi/fi/kd
sekä KD:n omalla kotisivulla www.kronans-droghandel.se

Orion Diagnostica

	2002	2001	Muutos-%
Liikevaihto, Me	35,6	33,5	+6,2 %
Ulkomaantoiminta, Me	29,0	27,4	+5,6 %
- edellisen osuus liikevaihdosta, %	81,3 %	81,8 %	
Tuotekehityspanostus, Me	3,1	3,1	+0,7 %
Liikevoitto, Me	5,0	4,9	+2,1 %
Investoinnit, Me	2,9	1,5	
Osuus konsernin liikevaihdosta	2 %	3 %	
Henkilöstö	329	336	
- josta ulkomailla	37	37	

Liikevaihto, ulkomaantoiminta ja liikevoitto, Me

Orion Diagnostica

QuikRead-testijärjestelmä menestyy markkinoilla

Diagnostiikkamarkkinoiden globaalin kasvun arvioidaan olleen muutaman prosentin luokkaa. Lähi- ja pikatestien markkinoiden kasvu on kuitenkin koko markkinoiden kasvua voimakkaampaa. Voimakkainta kasvu on diabetestestauksessa. Suurten automaattilaboratorioiden markkinoilla ovat vahvoilla isot diagnostiikkavalmistajat. Alalle on tullut lukuisia joukko uusia yrityksiä.

Orion Diagnostican liikevaihdon rakenne kehittyi strategian suuntaisesti: liikevaihto kasvoi ja kliinisten lähitestaustuotteiden ja hygieniatestien osuus siitä kasvoi jo yli 70 prosenttiin. Kasvu oli voimakasta erityisesti *QuikReadin* ja *Hygicultin* vahvana jatkuneen menestyksen seurauksena. Yli 80 % Orion Diagnostican liikevaihdosta tuli ulkomaantoiminnasta.

Tulehdusta mittaavan QuikRead CRP -järjestelmän myynti ja markkinaosuus kasvoi kaikilla markkinoilla, joihin se on tähän mennessä lanseerattu. Jo pitkään markkinoilla ollut virtsatieinfektio testi *Uricult* säilytti maailmanlaajuisen markkinajohtajuutensa. Keskitettyyn testaukseen tarkoitettujen tuotteiden myynti laski hieman edellisvuoden tasosta.

Liikevoitto kasvoi hieman edellisvuodesta.

QuikReadin testivalikoima laajenee.

Omaan tuotekehitykseen perustuvat tuotteet tuovat Orion Diagnostican liikevaihdosta noin 90 %. Myös tulevan kasvun perusta on oman tuotekehitystyön tuloksena lanseerattavissa tuotteissa. Orion Diagnosticalla on ainutlaatuisia analyttiosaamista, jota se hyödyntää luodessaan innovatiivisia tuotteita ja ratkaisuja.

QuikRead-järjestelmää kehitetään edelleen ja sen testivalikoimaa laajennetaan. Vuonna 2002 tuli markkinoille tehokkaampi QuikRead 101 -analysaattori ja ulosteen piilevän veren määrittämiseen tarkoitettu QuikRead FOB. Myös uusien hygieniatuotteiden kehitykseen panostetaan.

Uusi tuotannon- ja toiminnanohjausjärjestelmä käyttöön vuonna 2003. Orion Diagnosticassa rakennetaan uutta tuotannon- ja toiminnanohjausjärjestelmää. Sen käyttöönoton yhteydessä vuonna 2003 tulosityksissä siirytään Iso 9001–2000 -standardin mukaiseen prosessiorganisaatioon.

Orion Diagnostican toimitusjohtaja
Jaakko Rissanen:

"Diagnostiikkamarkkinoilla suuret yritykset vahvistavat asemiaan muun muassa yritysostojen kautta. Pienempien yritysten on siksi erikoistuttava tarkoin rajatuille osa-alueille. Orion Diagnostica on globaalisti pieni mutta sisukas toimija. Sen pitää valita tarkasti pelikenttäänsä ja pitäytyä tarkoin kohdennettuihin segmentteihin voimavarojensa rajoissa."

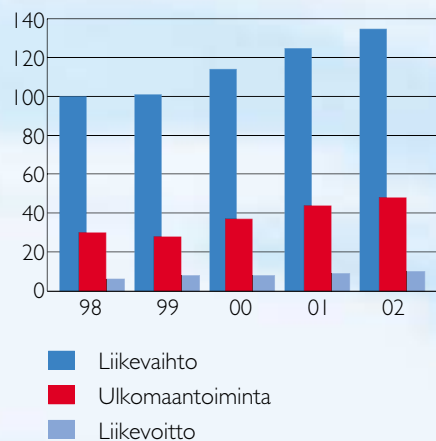
Enemmän konsemin kotisivulla www.orion.fi/fi/oriondiagnostica ja Orion Diagnostican omalla kotisivulla www.oriondiagnostica.fi

Noiro

	2002	2001	Muutos-%
Liikevaihto, Me	135,3	125,3	+8,0 %
Ulkomaantoiminta, Me	48,4	43,9	+10,4 %
- edellisen osuus liikevaihdosta, %	35,8 %	35,0 %	
Liikevoitto, Me	9,8	9,2	+6,3 %
Investoinnit, Me	15,3	18,0	
Osuus konsernin liikevaihdosta	8 %	13 %	
Henkilöstö	876	844	
- josta ulkomailla	5	2	

Liikevaihto, ulkomaantoiminta ja liikevoitto, Me

Noiro

Kasvun kärjessä Lumene

Kosmetiikka ja teknokemia ovat Suomessa ja Noiron vientimaissa kokonaisuudessaan kasvavia liiketoiminta-alueita. Kasvu kuitenkin vaihtelee käyttöalueittain ja tuoteryhmittäin. Vuonna 2002 Noiron liikevaihto kasvoi vakaasti ja myös liikevoitto kasvoi. Kesällä valmistuneen uuden kosmetiikkatehtaan sisäänajo onnistui sujuvasti ja tuotantokapasiteetti oli täydessä käytössä. Vienti ylsi uuteen ennätykseen ja sen osuus liikevaihdosta nousi 36 prosenttiin.

Toimintaa vauhdittaa varsinkin Lumene kosmetiikkasarjan hyvänä jatkunut menestys sekä kotimaassa että viennissä. Lumene, päivittäiseen hygieniaan tarkoitettu tuotesarja *Herbina* ja kampaamotuotesarja *Cutrin* ovat Noiron päävientituotteita. Tärkein vientimarkkina on Venäjä.

Lumene muodostaa Noiron liikevaihdosta reilun kolmanneksen ja viennistä lähes kaksi kolmannesta. Merkki hallitsee Suomen sarjakosmetiikan markkinoita yli neljänneksen markkinaosuudellaan. Sarjan tuotteita viedään jo lähes kolmeen kymmeneen maahan. Voitot vertailuissa ovat omiaan vauhdittamaan kysyntää: rypyjä silottava voide *Lumene Advanced C-energy* voitti syksyllä kuluttajalehtien kansainvälisen vertailutestin.

Hyvässä kasvuvauhdissa on nuorille suunnattu *Anytime* meikkisarja kuten myös aikuisen naisen ihonhoitosarja *Nanoel*, joka profiloituu korkealuokkaiseen, ylemmän hintaryhmän erikoisvoiteiden tuotesegmenttiin. Apteekkien myymä ihonhoitosarja *Favora* kasvaa tasaisesti. Noiron edustukseen kuuluu myös selektiivisen kosmetiikan kansainvälisiä merkkejä kuten *Juvena*, *Piz Buin* ja *Babor*.

Cutrin on Noiron oma, monipuolinen, tasaisen vakaasti menestyvä hiuskosmetiikkasarja ammattikäyttöön. Sen vienti kohdistuu Suomen lähialueille ja muodostuu enimmäkseen väri- ja viimeistelytuotteista. Noiron Suomessa edustaman, kansainvälisesti tunnetun *Wella* hiuskosmetiikkasarjan asema markkinoilla on jatkunut vahvana.

Noiron liikevaihdosta noin 15 % muodostuu suurtalouksien puhdistus- ja siivoustuotteista. Näihin keskittyvän *Farmos* yksikön myynti on kasvanut enemmän kuin tämä verrattain hitaasti kasvava ala keskimäärin. Myös *Erisan* sairaalahygieniatuotteiden myynti kasvaa.

Suuret investoinnit valmistuivat Espoossa ja Turussa. Espoon Kauklahteen valmistui kesällä 2002 teknologialtaan huippumoderni tehdas, joka nosti Noiron kosmetiikan tuotanto-olosuhteet korkealle tasolle ja mahdollistaa kovatkin kasvutavoitteet useiksi vuosiksi eteenpäin. Uusi kosmetiikkatehdas on Noiron yli 50-vuotisen historian suurin investointi. *Farmos* ryhmän tuotanto keskitettiin Turkuun liuostehtaan laajennuksen valmistuttua kesällä.

Huippuasiantuntija kosmetiikan tuotekehityksessä. Noiro on Pohjoismaiden suurin kosmetiikan ja teknokemian tutkimusta ja tuotekehitystä tekevä yritys. Yhtiöllä on korkeatasoiset omat tuotekehitys- ja laadunvarmistuslaboratoriot, joissa on monipuolista osaamista eri tieteenaloilta sekä viideltä vuosikymmeneltä kumuloitunut rikas kokemuspohja. Keskeisintä erikoisaluettanaan, väri- ja ihonhoitokosmetiikkaa, Noiro vahvistaa yhteistyöllä korkeakoulujen, tutkimuslaboratorioiden ja -laitosten sekä raaka-ainetoimittajien kanssa. Yhteistyö on tiivistä myös *Orion Pharmed* lääketutkimuksen sekä terveydenhuollon asiantuntijoiden kanssa.

Enemmän konsemin kotisivulla www.orion.fi/fi/noiro ja Noiron kotisivulla www.noiro.com

Noiron toimitusjohtaja **Pekka Rautala:**

"Noiron tuotteissa yhdistyy pohjoismainen funktionaalisuus ja estetiikka sekä puhdas suomalainen luonto ja siitä peräisin olevat raaka-aineet."

Arvot kaiken keskellä

Henkilöstö

Konsernin visio, strategia ja yhteiset arvot antavat perustan Orionin henkilöstöjohtamiselle. Vision mukainen kasvustrategia edellyttää henkilöstön osaamisen ja muutosvalmiuden jatkuvaa kehittämistä. Samalla on huomioitava konsernin kansainvälistyminen, resurssien ja osaamisen hallinta sekä työssä jaksamisen erityispiirteet.

Vuonna 2002 henkilöstöjohtamisen painopistealueita olivat arvoprosessi, johtamisen ja työyhteisön kehittäminen sekä palkitseminen.

Vuoden 2002 lopussa Orion-konsernin palveluksessa oli 5 826 (5 308 vuonna 2001) henkilöä, joista 77 prosenttia (85 %) Suomessa ja 23 prosenttia (15 %) ulkomailla. Kronans Droghandelin osake-enemmistön hankinta kasvatti konsernin henkilöstömäärää 511:llä.

Arvot kaiken keskellä

Vuonna 2002 Orionin arvoja vietiin käytäntöön kaikissa tulosyksiköissä. Orionissa arvot ilmaisevat tahtotilan, joka halutaan toiminnalla saavuttaa. Arvot ilmaisevat myös henkilöstön toiveet Orionista työyhteisönä. Vuoden aikana käydyssä arvoprosessissa esimiehet valmennettiin käsittelemään arvoja työyhteisöissään. Arvojen merkitystä pohdittiin esimiesten ja alaisten välisissä kehityskeskusteluissa sekä osastojen ryhmäkeskusteluissa. Tulosyksiköiden henkilöstölehdet olivat aktiivisesti mukana arvojen juurruttamisessa ja käsitelivät arvoja säännöllisesti.

Vuonna 2001 alkanut orionilainen arvoprosessi näkyi hyvin työilmapiiritutkimuksissa. Orion Pharmedin henkilöstöstä 74 prosenttia tunsivat arvot (44 % vuonna 2000) ja 24 (17) prosenttia miehistä ne toteutuvat käytännössä. Oriolassa arvojen tunnettuus nousi 52 prosentista 72 prosenttiin ja toteutuminen 19 prosentista 27 prosenttiin. Orion Diagnosticassa 78 (63) prosenttia tunsivat arvot ja 31 (27) prosenttia miehistä ne toteutuivat myös käytännössä.

Orion Pharmedissa vuoden 2002 Happy@Work -työilmapiiritutkimuksen tulokset olivat joko parempia tai samalla tasolla kuin vuonna 2000. Työhön sitoutuminen ja työtyytyväisyys ovat entistä selvemmin Orion Pharmedin vahvuuksia. Sekä eri-ikäisten että eri sukupuolta olevien työtovereiden välinen tasa-arvo koetaan paremmaksi edellisiin mittauksiin verrattuna. Kehittämiskohteina olleet tiedonkulun parantaminen ja yrityksen tavoitteiden parempi kommunikointi ovat onnistuneet; tulokset näyttävät selvän positiivisen kehityksen. Lisääntynyt keskustelu tavoitteista on parantanut työn sujuvuutta ja luonut kannustavan ilmapiirin. Myös ryhmätyöskentely koetaan entistä sujuvammaksi.

Orion Diagnostican vuoden 2002 tutkimuksessa työtyytyväisyys parani kaikilla kyselyn osa-alueilla. Vahvuustekijöitä ovat edelleen hyvä oman työn, tehtävien ja tavoitteiden tunteminen sekä sitoutuminen yrityksen tavoitteisiin. Erittäin erityisesti esimiestyön mittarit paranivat selkeästi edelliseen tutkimukseen verrattuna. Kehitysalueista paranivat selvästi ilmapiirin kannustavuus ja ryhmätyön sujuvuus. Kehittämiskohteita ovat johdon näkyvyyden parantaminen ja työssä kehittymisen mahdollisuuksien parantaminen.

Oriolassa ilmapiiritutkimus tehdään kahdessa osassa vuosina 2002–2003. Noiorissa kysely tehdään vuonna 2003.

Loppukesällä 2002 vietettiin eri paikkakunnilla yhtiön 85-vuotisjuhlia, joihin kutsuttiin henkilöstö perheineen. Juhlatapahtumilla haluttiin vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja kiittää henkilöstöä hyvin tehdystä työstä.

Johtamisen ja työyhteisön kehittämiseen uusia työkaluja

Organisaation kehittäminen on esimiesten ja johdon jatkuvaa työtä. Vuonna 2001 käynnistynyt konserninlaajuinen, pitkäjänteinen esimiesten kehittämis- ja koulutusohjelma jatkui ja esimiesten työkaluksi valmistui Orionilainen johtamisen -opas. Opas antaa esimiehille suuntaviivat esimiestyöhön ja omien taitojen kehittämiseen. Orionilaisilta esimiehiltä edellytetään saumatonta asioiden ja ihmisten johtamistaitoa. Esimiesten tehtävät Orionissa on kiteytetty kolmeen vastuualueeseen: 1) tavoitteiden asettaminen, 2) ohjaus ja valmentaminen sekä 3) tulosten arviointi, palautteen antaminen ja kehittäminen.

Orion-konsernin henkilöstön jakauma maittain 31.12.2002

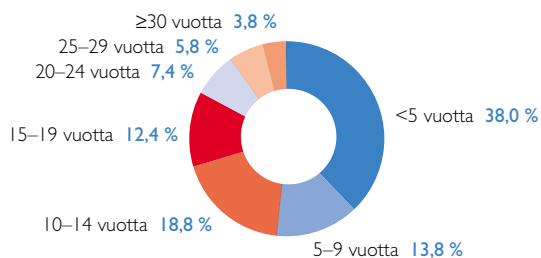
	Orion Pharma	Oriola	KD	Orion Diagnostics	Noiro	Konsemi- hallinto	Yhteensä
Pääkaupunkiseutu	1 514	633	33	199	603	32	3 014
Hanko	151						151
Turun seutu	586	7		42	187		822
Kuopio	141	55					196
Oulu	93	49		51			193
Muut paikkakunnat	3	58			67		128
Suomi yhteensä	2 488	802	33	292	857	32	4 504
Ruotsi	67	41	478	15			601
Tanska	99	8		6			113
Norja	16			11			27
Saksa	122						122
Englanti ja Irlanti	113						113
Ranska	59						59
Baltian maat	8	194					202
Muut maat	75			5	5		85
Ulkomaat yhteensä	559	243	478	37	5	0	1 322
Kaikki yhteensä	3 047	1 045	511	329	862	32	5 826

Orion-konsernin toimihenkilöiden koulutusperusta, % (Suomi)

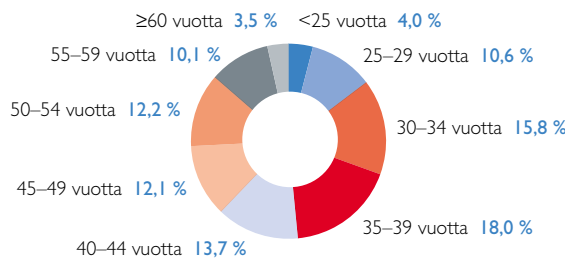
Peruskoulutus	18
Kaupallinen linja	16
Matemaattis-luonnontieteellinen linja	14
Lääketieteellinen, farmaseuttinen ja terveydenhoidollinen linja	23
Tekninen linja	27
Muu	2

Orion-konsernissa on 99 tohtoriksi väitellyttä ja 60 liseniaatin tutkinnon suorittanutta.

Henkilöstön jakauma palvelusajan mukaan (Suomi)

Henkilöstön jakauma iän mukaan (Suomi)

Vuonna 2002 valmisteltiin johtamisen kehittämiseen 360 asteen mittari eli kartoitus, jolla esimies saa palautetta ryhmältään, kollegoiltaan ja omalta esimieheltään. Näin esimies voi tunnistaa vahvuutensa ja priorisoida kehitettäviä asioita. 360 asteen mittari otetaan käyttöön vuoden 2003 aikana.

Orionissa johtaminen luo perustan yrityksen menestymiselle. Johtamisen kehittämisen tavoitteena on varmistaa yrityksen kannattavuus ja menestyminen sekä luoda perusta henkilöstön motivoitumiselle, sitoutumiselle ja hyvinvoinnille. Johtamis- ja esimiestaitoja kehitetään järjestelmällisesti. Yhteinen johtamisen tahtotilan määrittäminen, 360 asteen mittari sekä esimieskoulutus ovat kehitystyön välineitä, joilla myös turvataan yhtiössä tarvittavat johtamis-resurssit.

Luottamus ja arvostus kulmakivinä

Tavoitteena terve ja tuottava työyhteisö

Työkyvyn ylläpitäminen (tyky) kuuluu perinteisesti orionilaiseen henkilöstöpolitiikkaan. Tyky-toiminnan tavoitteena on terve ja tuottava työyhteisö sekä henkilöstön kiinnostus työkyvyn vaalimiseen.

Vuonna 2002 Orion toteutti useita työyhteisön kehittämisen ohjelmia. Orion Pharmassa määriteltiin prosessi esimiehille ja osastoille kehittämisen välineeksi. Orion Diagnosticassa on käynnissä henkilöstön työtyytyväisyyden kehittämisprosessi. Se pohjautuu Työterveyslaitoksen työilmapiiri- ja hyvinvointibarometriin ja tuloksia käsitteleviin kokouksiin. Orion Diagnostican johto ohjaa ja osallistuu prosessiin. Työilmapiirin kehitystä seurataan henkilöstöhallinnon tunnusluvuilla.

Orion-konsernissa on pohdittu myös työyhteisössä tapahtuvaa kiusaamista ja keinoja sen ennaltaehkäisyyn. Tavoitteena on syventää keskinäistä luottamusta ja arvostusta sekä ohjata henkilöstöä hyväksymään erilaisuus ja käyttäytymään yhtiön arvojen mukaisesti. Vuonna 2002 valmistui konserninlaajuinen ohje ja opas kiusaamisen estämiseksi.

Konsernin päihdeohjelma päivitetään koskemaan alkoholin lisäksi muiden päihteiden väärinkäyttöä. Ohjelman tavoitteena on luoda yhdenmukaiset toimintatavat tilanteisiin, joissa päihteiden käyttö aiheuttaa riskejä työlle tai turvallisuudelle.

Orionin ikäohjelmalla halutaan tukea eri ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia henkilöitä niin, että he jaksavat ja ovat motivoituneita työskentelemään tuloksellisesti koko työuran ajan. Ikäohjelma käynnistettiin vuonna 2002.

Orion Phaman rekrytointiin avuksi kehitettiin arviointimenetelmä, jota käytetään tuotannon ja laboratorioden uusissa henkilövalinnoissa. Menetelmää testataan Espoossa ja se otetaan myöhemmin käyttöön myös muilla paikkakunnilla. Arviointipaketin avulla selvitetään henkilön soveltuvuutta sekä tehtävään että työyhteisöön.

Palkitsemiseen uusia järjestelmiä

Ylemmille toimihenkilöille otettiin vuonna 2002 käyttöön työtehtävien arviointijärjestelmä. Sen lisäksi heille rakennettiin tulospalkkiojärjestelmä, jota sovelletaan vuonna 2003 Suomessa.

Työn tuloksellisuus sekä osaaminen ja ammattitaito ovat peruselementit, joita painotetaan kemian alan työehtosopimuksen soveltamisalaa kuuluvien toimihenkilöiden pätevyuden arvioinnissa. Arvioinnissa huomioidaan lisäksi aloitteellisuus ja henkilön vuorovaikutustaidot. Järjestelmä otettiin käyttöön keväällä 2002.

Orion-konsernissa on kaksi optio-ohjelmaa. Kummassakin yksi optio oikeuttaa merkitsemään yhden Orionin B-sarjan osakkeen. Vuoden 1998 ohjelma kattaa noin puolet konsernin henkilöstöstä. Siihen liittyminen edellytti optiolainan merkitä. Puolet tähän ohjelmaan sisältyvistä optiosta vapautui toukokuussa 2001, loput vapautuvat toukokuussa 2003. Optiot ovat voimassa 30.4.2005 asti.

Vuoden 2001 optio-ohjelma suunnattiin lähinnä tutkimuksen ja tuotekehityksen avainhenkilöille. Ohjelmassa on mukana 120 henkilöä. Optio-oikeudet vapautuvat käytettäväksi neljässä vaiheessa 1.10.2003–31.10.2007.

Ympäristö
ja turvallisuus
lähtökohtina

Ympäristö

Huolenpito ympäristöstä kuuluu orionilaisiin perusarvoihin ja kestävä kehityksen periaatteen mukaiseen tapaamme toimia. Laatu, luotettavuus, turvallisuus ja kestävä kehitys ovat toimintamme pääperiaatteita. Kannamme vastuumme ympäristön, työyhteisön, yhteistyökumppaneiden ja asiakkaidemme turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Tavoitteemme on saavuttaa jatkuvasti parempia tuloksia liiketoiminnassa, ympäristönsuojelussa ja yhteiskunnan jäsenenä.

Kesällä Orion-konsernissa hyväksyttiin yritysturvallisuuden tavoitteet. Turvallisuuspolitiikan päämääränä on varmistaa konsernin toiminnan häiriötön jatkuvuus, henkilöiden turvallisuus, omaisuuden ja ympäristön suojaaminen vahingoilta sekä tietoturvallisuustoimenpiteiden riittävyys. Turvallisuustoiminta tukee konsernin strategisia tavoitteita.

Turvallisuustoiminnan tavoitteet kirjattiin Turvallisuuspolitiikka-asiakirjaan ja sitä tarkentavaan Turvallisuustoiminnan periaatteet -ohjeeseen. Nämä dokumentit velvoittavat tulosyksiköitä tunnistamaan ympäristövaikutuksensa, kehittämään toimintaansa ympäristö huomioiden ja laatimaan menettelytavat onnettomuuksien varalle.

Ympäristö- ja turvallisuusasioita Orionissa ohjaa ja kehittää konsernitasolla turvallisuuden johtoryhmä. Se laatii konsernitason ohjeet ja veloitteet, joita jokaisessa tulosyksikössä olevat turvallisuustoimikunnat vievät omiin käytännön toimintoihinsa.

Orion-konsernin tulosyksiköistä yhteiset ympäristötavoitteet ovat Orion Pharmalla ja Orion Diagnosticalla. Oriola, Noiro ja Kronans Droghandel ovat määritelleet omiin toimintoihinsa sopivat ympäristötavoitteensa.

Tulosyksiköt noudattavat omiin toimintoihinsa parhaiten soveltuvaa ympäristöjärjestelmää. Orion Pharmassa ympäristöstä huolehtimisen periaatteet vahvistettiin vuonna 1998. Noiro ja Kronans Droghandel ovat sertifioineet toimintansa ISO 14000 -ympäristöjärjestelmän mukaisesti.

Orion seuraa aktiivisesti lainsäädännön kehitystä ja on toimissaan aloitteellinen ja avoin viranomaisten kanssa. Lait, esitykset ja määräykset määrittävät vain vähimmäistason ympäristöasioiden hoitamiseksi. Ympäristötoimintaa kehitetään jatkuvasti ja tavoitteena on saada kuormitus mahdollisimman vähäiseksi.

Orion Pharman ja Orion Diagnostican ensisijaisia päämääriä jo tuotekehitysvaiheessa ovat lääkkeen tehokkuus, testijärjestelmien luotettavuus ja potilaan turvallisuus. Tavoitteena on myös aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle.

Pakkausten kierrätysmahdollisuuksien tehostamiseksi kaikki Orionin tulosyksiköt ovat liittyneet Pakkausalan Ympäristörekisteri PYR -osakeyhtiöön.

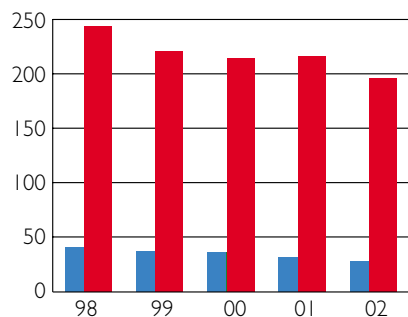
Orion Pharmassa ympäristöasiat ovat osa laatujärjestelmää

Uusia lääkkeitä kehitettäessä kiinnitetään huomiota lääkkeen tehokkuuden ja potilasturvallisuuden lisäksi myös työ- ja ympäristövaikutuksiin. Viranomaiset osallistuvat kehitysprosessiin valvomalla uusien valmisteiden luomista ja vanhojen tuotteiden kehitystyötä. Uuden lääkkeen kehitysprosessissa on monia vaiheita. Aikaa kehitystyön aloittamisesta ensimmäisen koe-erän tuottamiseen voi kulu 5–10 vuotta.

Orion Pharman lääketehaiden laatujärjestelmä perustuu nk. GMP-ohjeistoon (Good Manufacturing Practises), jonka noudattamisesta säädetään lääkelaisissa. Useimmissa maissa on omat, myös tuontilääkkeitä koskevat GMP-ohjeistot, jotka määrittelevät lääkkeiden valmistamisessa noudatettavat minimivaatimukset. Eräiden maiden viranomaiset, kuten esimerkiksi Yhdysvaltojen FDA (Food and Drug Administration), vaativat uuden tuotteen myyntilupahakemukseen liitettäväksi selvityksen, joka kertoo lääkkeen valmistuksen ja käytön ympäristövaikutukset.

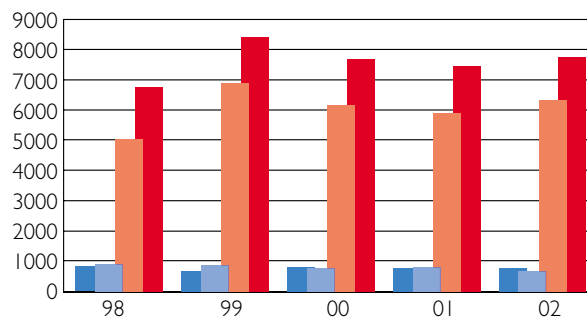
Jokaisessa Orion Pharman tehdasyksikössä on nimetty ympäristöasioiden vastuuhenkilö, jonka tehtävänä on kehittää ja valvoa ympäristöasioiden hoitamista. Vuotuisilla sisäisillä tarkastuksilla valvotaan ympäristönsuojelun toteutumista. Ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia seurataan mm. mittaamalla päästöjä, tarkkailemalla jätteiden määriä ja tilas- toimalla aineiden käyttömääriä.

Liutinpäästöt ilmaan, t / a

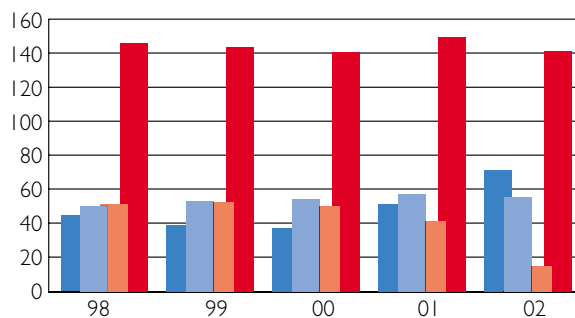
■ Metyleenikloridi (DMC)
■ Liutinpäästöt (VOC)

Jättemäärät, t / a

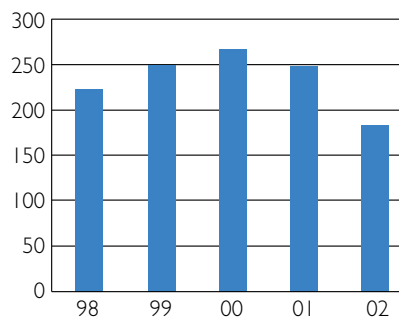
■ Hyötyjäte
■ Kaatopaikkajäte
■ Ongelmajäte
■ Jättemäärät yhteensä

Energian kulutus, GWh / a

■ Ostettu lämpö/höyry
■ Sähkö
■ Öljy ja maakaasu
■ Energia kulutus yhteensä

Veden käyttö, 1000 m³ / a

Päästöt vähentyneet

Lääketehtaan tuotantotilojen puhtaudelle on asetettu tarkat vaatimukset. Lääkevalmisteen fysikaalisen ja mikrobiologisen puhtauden varmistamiseksi valmistusprosessi on mahdollisimman suljettu. Tuotantotiloihin sekä sisään tuleva että sieltä poistuva ilma suodatetaan monivaiheisesti ja ilma vaihdetaan kymmeniä kertoja tunnissa. Pölypäästöt ulkoilmaan ovat erittäin vähäiset. Kemiallisten prosessien päästöjä hallitaan lauhduttimien ja pesurien avulla.

Liutinpäästöt ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Syitä vähenemiselle ovat tuotanto-ohjelmien vuosivaihtelu, tuotantoyksiköiden sulkeminen sekä prosessien kehitystyö. Ongelmajätteen määrä on kasvanut lääkaineita valmistavissa tehtaissa Hangossa ja Oulussa tuotantovalikoimien muutosten sekä tuotannon lisääntymisen vuoksi. Kaatopaikkajätteen määrä on viimeisten vuosien aikana laskenut.

Veden käyttö on vähentynyt merkittävät 27 prosenttia edellisvuodesta. Käyttöön otettiin vettä säästäviä toimenpiteitä, joista esimerkkejä ovat Espoon laboratorion tyhjöpumput, joihin ei tarvitse syöttää vettä, sekä Hangon tehtaalla meriveden käyttäminen jäähdytysjärjestelmissä puhtaan veden asemesta.

Energian kulutuksen lasku johtuu kausivaihtelusta ja tehtaiden lopettamisesta. Oulun lääkeainetehtaalla on höyryn tuottaminen ulkoistettu ja Turun lääkevalmistetehtaalla kaukolämpö ja höyry ostetaan kaupungilta, minkä seurauksena öljynkulutus on vähentynyt oleellisesti. Muutos näkyy vastaavasti ostetun energiamäärän kasvuna.

Ympäristötoiminta vuonna 2002

Espoon Veden kanssa tehtiin uusi sopimus teollisuusjätevesien johtamisesta yleiseen viemäriin. Sopimus merkitsi erityisehtojen selvää kiristymistä. Tuotekehitysvaiheeseen liittyvissä koeajoissa Espoon tehtaalla oli tavoitteena liuotimien, erityisesti metyleenikloridin, käytön vähentäminen.

Turussa on vaihdettu vanhojen jäähdyttimien kylmäaineita otsonikerroksen kannalta vähemmän haitallisiin aineisiin.

Toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi jatkuvat

Vuonna 2000 voimaan tulleen ympäristönsuojelulain mukaan lääketehtaiden on uusittava ympäristöluvut vuoden 2004 loppuun mennessä. Anomuksiin liitettävät selvitykset parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta ja energian käytöstä tehdään Orionissa vuoden 2003 aikana.

Lääketehtaiden valmistusprosesseja kehitetään ja muutetaan edelleen vähemmän haihtuvia liuottimia käyttäviksi.

Oulussa jatketaan toimenpiteitä metyleenikloridipäästöjen vähentämiseksi.

Hangossa valmistuu lauhdevesien käyttösuunnitelma ja kartoitus liuotimien päästöistä sekä jätetään uusi ympäristönsuojelun lupa-anomus.

Enemmän Orion Pharman ympäristöasioiden hoidosta konsernin kotisivulla www.orion.fi/fi/ymparisto.

Oriolan, Kronans Droghandelin, Orion Diagnostican ja Noiron ympäristötekstit löytyvät kokonaisuudessaan edellä mainitulta sivulta.

Konserni vuosineljänneksittäin 2001–2002

Konserni vuosineljänneksittäin 2001–2002, Me

	1–3/01	4–6/01	7–9/01	10–12/01	1–3/02	4–6/02	7–9/02	10–12/02
Liikevaihto	231,0	244,3	244,7	250,8	235,7	242,0	554,4	596,5
Liikevoitto	14,3	33,2	52,8	16,1	23,2	26,8	28,9	18,6
Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja	17,7	34,7	53,5	17,7	24,6	28,0	28,4	18,1
Katsauskauden voitto	11,7	23,0	39,8	15,5	19,1	19,0	21,3	10,0
Voitto verojen jälkeen ilman satunnaiseriä	11,7	23,0	34,9	14,8	16,3	19,0	17,3	9,9
T&TK-panostus	18,1	20,8	17,1	27,9	26,0	28,3	25,3	29,9
Osakekohtainen tulos	0,17	0,34	0,52	0,22	0,24	0,28	0,26	0,15

Tulosyksiköiden liikevaihto vuosineljänneksittäin 2001–2002, Me

	1–3/01	4–6/01	7–9/01	10–12/01	1–3/02	4–6/02	7–9/02	10–12/02
Orion Pharma	105,5	122,2	134,8	118,5	118,8	119,2	123,2	121,8
Oriola	80,5	79,8	74,3	94,7	76,5	85,6	105,4	117,3
KD alkaen 1.7.2002							290,5	316,1
Tukkukaupparyhmä yhteensä	80,5	79,8	74,3	94,7	76,5	85,6	395,9	433,4
Orion Diagnostica	8,7	8,3	7,8	8,7	9,1	8,9	8,2	9,4
Noiro	33,1	30,6	30,0	31,6	35,4	32,5	31,0	36,4
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	223,5	236,3	243,0	249,2	235,7	242,0	554,4	596,5
Soredex	6,3	6,7						
Hiven Oy	1,4	1,5	1,9	1,6				
Konserni yhteensä	231,0	244,3	244,7	250,8	235,7	242,0	554,4	596,5

Tulosyksiköiden liikevoitto vuosineljänneksittäin 2001–2002, Me

	1–3/01	4–6/01	7–9/01	10–12/01	1–3/02	4–6/02	7–9/02	10–12/02
Orion Pharma	5,0	26,0	45,3	5,3	14,9	19,7	21,4	10,3
Oriola	5,0	4,2	5,9	5,2	5,2	3,4	5,5	4,8
KD alkaen 1.7.2002							3,1	2,5
Tukkukaupparyhmä yhteensä	5,0	4,2	5,9	5,2	5,2	3,4	8,0	6,7
Orion Diagnostica	1,2	1,1	1,1	1,5	1,2	0,9	1,6	1,3
Noiro	3,8	2,0	2,7	0,7	3,7	1,8	1,6	2,7
Konsemierät	-1,2	-0,7	-2,3	3,3	-1,8	0,8	-3,7	-2,2
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	13,8	32,7	52,7	15,9	23,2	26,8	28,9	18,6
Soredex	0,4	0,3	-0,3	0,1				
Hiven Oy	0,1	0,1	0,4	0,2				
Konserni yhteensä	14,3	33,2	52,8	16,1	23,2	26,8	28,9	18,6

Hallituksen toimintakertomus

Liikevaihto

Orion-konsernin liikevaihto vuonna 2002 oli 1 628,6 Me (970,8 Me vuonna 2001) ja se kasvoi 67,8 % (kasvoi 2,5 %) edellisvuoteen verrattuna. Suuren muutoksen aiheutti pääasiassa Kronans Droghandel AB:n (KD) liittäminen konserniin 1.7. lukien. Jatkuvien toimintojen vertailukelpoinen liikevaihto ilman KD:tä kasvoi 7,4 %.

Orion Pharma. Orion Phaman liikevaihto oli 483,0 Me (481,0 Me) eli edellisvuotisen tasolla (kasvoi 7,7 %). Omaan tutkimukseen perustuvien tuotteiden osuus liikevaihdosta oli 160,9 Me (133,5 Me) eli 33 % (27 %). Liikevaihtoon sisältyy markkinointisopimuksiin liittyviä suorituksia yhteistyökumppaneilta yhteensä 18,4 Me (50,3 Me). Tästä 13,3 Me muodostuu lääkeyhtiö Novartikelta saaduista entakaponi-kolmoisvalmisteiden Yhdysvaltain ja EU:n myyntilupahakemusten jättämiseen liittyvistä suorituksista. Lääkeyhtiö Pharmacialta saatiin ahdistuneisuuslääke deramsiklaanin tutkimusohjelmaan liittyvä 5,1 milj. euron suoritus.

Myyntiltään suurimpia valmisteita olivat omaan tutkimukseen perustuvat Parkinson-lääke Comtess/Comtan (entakaponi), Divina-sarjan hormonikorvausvalmisteet, eläinrauhotteet sekä rintasyöpälääke Fareston (toremifeeni). Näistä Comtess/Comtanin sekä eläinrauhotteiden myynti kasvoi voimakkaasti edellisestä vuodesta ja muiden osalta myynti oli edellisen vuoden tasolla. Vuonna 2001 eräille Euroopan markkinoille tuodun sydämen vajaatoimintalääke Simdaxin (levosimendaani) myynti lähes kaksinkertaistui.

Orion Phaman liikevaihdosta oman myyntiverkoston kautta syntyi 305 Me, josta 185 Me Suomessa. Kotimaan markkinaosuus oli 11,7 % (12,7 %).

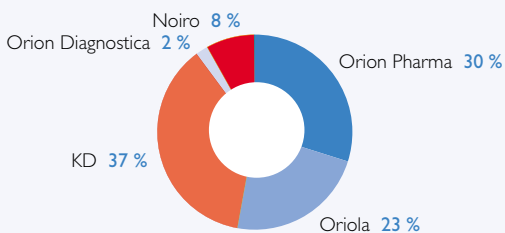
Tukkukaupparyhmä. Tukkukaupan osuus koko konsernin liikevaihdosta kasvoi 60 prosenttiin (34 %). Muutoksen aiheutti KD:n liittäminen osaksi ryhmää heinäkuusta lähtien.

Oriola. Oriolan laskutus oli 716,4 Me (622,8 Me) ja se kasvoi edellisvuoteen verrattuna 15,0 % (kasvoi 8,5 %). Liikevaihto kasvoi 16,8 % (väheni 4,2 %). AstraZenecan lääkejaketun siirtyminen Oriolalle kesäkuussa oli merkittävin volyymin nousuun vaikuttanut tekijä.

Lääkejaketun ja tukkukaupan laskutus oli yhteensä 588,6 Me ja se kasvoi 17,9 % (kasvoi 6,6 %). Liikevaihto oli 268,2 Me ja se kasvoi 24,9 % (pieneni 12,3 %). Laskutuksesta muodostui Suomessa noin 94 % ja markkinaosuudeksi muodostui kauden lopulla 37 %.

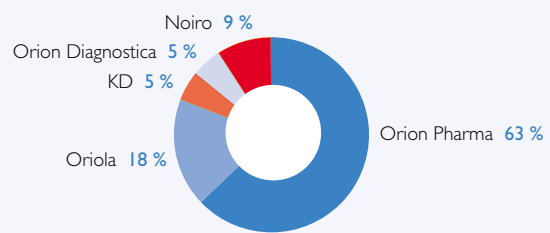
Laitte- ja tarviketoiminnan liikevaihto oli 116,7 Me eli suunnilleen edellisvuotisen tasolla (kasvoi 15,7 %). Selvää kasvua edellisvuoteen osoittivat Hammasväline ja Sairaalaväline. Medionin ja Prolabin liikevaihdot sen sijaan hieman laskivat.

Liikevaihdon jakauma tulosityksiköittäin

Tukkukaupparyhmä 60 %

Liikevoiton jakauma tulosityksiköittäin

Tukkukaupparyhmä 23 %

KD. KD:n laskutus koko vuonna oli 1 738,0 Me ja se kasvoi 18,3 %. Liikevaihto kasvoi 19,4 %. Lääkejakeleen osuus KD:n laskutuksesta oli 92,5 %. Kasvua syntyi sekä Ruotsissa että Suomessa. Ruotsissa markkinaosuus oli kauden lopulla 49 % (46 %) ja Suomessa lähes 23 %. KD:n vahva kasvu johtui pääosin siitä, että sen päämiesten myynti kasvoi huomattavasti nopeammin kuin Ruotsin ja Suomen lääkemarkkinat keskimäärin. Orion-konsernin luvuissa KD:n liikevaihto on mukana 1.7.2002 lähtien.

Orion Diagnostica. Orion Diagnostican liikevaihto oli 35,6 Me (33,5 Me) ja se kasvoi 6,2 % (kasvoi 4,1 %). Tulehdustesti QuikReadin myynti jatkoi edelleen kasvuaan ja markkinoille tuotiin uusia tuotteita. Myös hygientestien myynti kasvoi. Uricult-virtsatieinfektio-testin myynti jatkui edellisvuotisella tasolla.

Noiro. Noiron liikevaihto oli 135,3 Me (125,3 Me) ja se kasvoi 8,0 % (9,6 %). Liikevaihdosta lähes 80 % tulee omista tuotemerkeistä, joista merkittävin on kosmetiikkasarja Lumene. Kotimaassa Noiro kasvoi alan kehitystä nopeammin ja säilytti markkinajohtajan aseman sarjakosmetiikassa ja kampaamotuotteissa. Vienti Venäjälle jatkoi kasvuaan, joskin selvästi edellistä vuotta hitaammin.

Konsernin emoyhtiön, Orion-yhtymä Oyj:n, liikevaihto oli 557,7 Me (578,2 Me) ja se pieneni 3,5 % (kasvoi 4,7 %).

Tulos

Orion-konsernin liikevoitto 97,5 Me (116,4 Me) oli edellisvuotista pienempi, lasku 16,2 % (kasvu 1,6 %). Orion Pharmedin liikevoitto pieneni selvästi. Oriolan, Noiron ja Orion Diagnostican liikevoitot olivat edellisvuoden tasolla. KD:n vertailukelpoinen liikevoitto parani selkeästi edellisestä vuodesta.

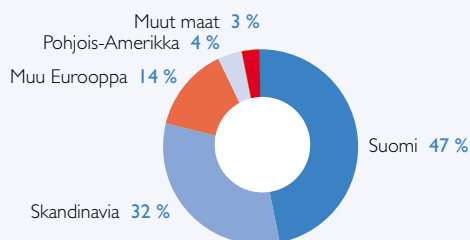
Orion Pharmedin liikevoittoa laskivat viimeisessä kliinisessä vaiheessa olevien projektien vuoksi merkittävästi kasvatetut panostukset tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Myös yhteistyökumppaneilta saadut markkinointisopimussuoritusotukset olivat pienemmät kuin edellisenä vuonna, jolloin niiden määrä oli poikkeuksellisen suuri.

Liiketoiminnan muihin tuottoihin on sisällytetty Tamro Oyj:n osakkeiden myyntivoitto 4,0 Me sekä Novartikselta saadut Comtanin markkinointisopimuksen tarkistuskasvatukset 16,5 Me.

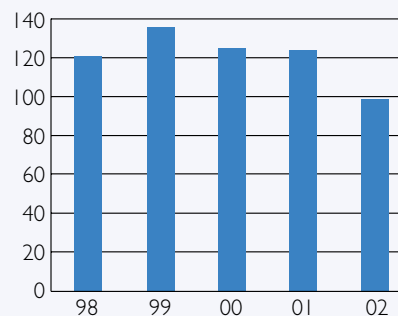
Satunnaisiin eriin sisältyy tammikuussa myydystä, eläinrehuja valmistavasta Hiven Oystä saatu myyntivoitto, Orion-konserniin 1970-luvulla hankitusta 10,6 prosentin osakeomistuksesta KD:ssä tuloutettu konsernireservi 4,0 Me sekä Kemijärven tehdaskiinteistön myynnistä aiheutunut tappio 0,2 Me.

Koko konsernin osalta nettotuotot varsinaisesta rahoitustoiminnasta olivat 1,6 Me (7,2 Me). Nettokorkotuotot olivat 2,7 Me (5,8 Me). Valuuttakursseista muodostui nettotappiota 0,7 Me (-0,2 Me). Osakesijoituksista syntyneet nettotappiot osingot mukaan lukien olivat 0,2 Me (nettotuotot 1,6 Me) muiden rahoituserien ollessa -0,2 Me (-0,1 Me). KD-alakonsernin osalta rahoitusnetto kaudella 7-12/2002 oli -0,5 Me.

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain

Voitto ennen satunnaisia eräjä ja veroja, Me

Konsernin voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja oli 99,1 Me (123,6 Me). Tilikauden tuloverot varsinaisesta toiminnasta olivat 35,6 Me (39,2 Me) ja tuloverot satunnaisista eristä 0,7 Me (2,2 Me).

Osakekohtainen tulos oli 0,93 euroa (1,25 e). Osakekohtainen oma pääoma oli 9,82 e (10,04 e). Konsernin sijoitetun pääoman tuotto ennen satunnaisia eriä ja veroja oli 13,7 % (17,5 %). Oman pääoman tuotto verojen jälkeen oli 9,3 % (12,5 %).

Tase

Konsernin tase kasvoi ja sen rakenne muuttui merkittävästi KD:n osake-enemmistön hankinnan seurauksena. Lyhytaikaisen korottoman vieraan pääoman huomattava kasvu johtuu pääasiassa KD:n yli 300 Me:n ostovelosta, joiden vastapainona ovat suuret varastot ja myyntisaamiset lähinnä Ruotsin valtion apteekkimonopolilta. Osakehankinnan liikearvoksi muodostui 37,2 Me ja sen poistoaika on 15 vuotta. KD:n liikearvon poisto 1,2 Me on kohdistettu konsernin Tukkukaupparyhmän liikevoittoon.

Muita merkittäviä taseeseen vaikuttaneita seikkoja ovat olleet investoinnit Orion Pharman tutkimuskeskuksen laajenukseen ja Noiron tuotantolaitoksiin, hormonikorvaustuotteiden markkinointioikeuksien takaisinosto Ranskassa sekä Oriolan selvästi kasvanut liiketoiminnan volyyymi.

Rahoitus

Konsernin vakavaraisuus ja maksuvalmius oli hyvä. Omavaraisuusaste tosin laski konserirakenteen muutoksesta johtuen ja oli tilikauden lopussa 48,2 % (72,6 %). Nettovelkaantumisaste (gearing) oli -9,1 % (-24,7 %).

Konsernitaseen 31.12.2002 mukaan vieras pääoma laskennallinen verovelka mukaan luettuna oli 723,4 Me (267,8 Me), josta korollista oli 134,2 Me (52,0 Me). KD:n oman pääoman valuuttamääräisen arvon suojaamiseksi Orion-konserni on ottanut 276,2 miljoonan Ruotsin kruunun määräisen lainan vasta-arvoltaan 30,2 Me.

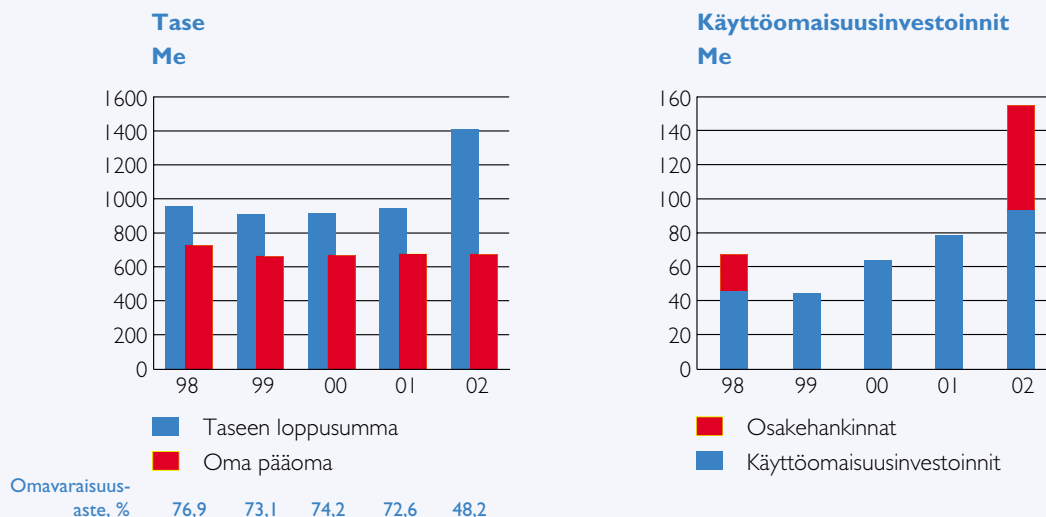
Konsernin rahavarat on sijoitettu eurooppalaisten valtioiden ja yritysten rahamarkkinavälineisiin ja joukkovelkakirjalainoihin. Kokonaisuuteen nähden hyvin vähäisiä sijoituksia on kotimaisissa ja ulkomaisissa pörssiosakkeissa ja sijoitusrahastoissa. Sijoituksissa pyritään pitkän aikavälin hyvään ja tasaiseen tuottoon tarpeettomia riskejä välttämällä.

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Vuoden bruttoinvestoinnit 155,6 Me (79,2 Me) olivat poikkeuksellisen suuret.

Rakennusten osuus kokonaissummasta oli 18,4 Me, laitteiden ja kaluston 37,5 Me ja muun käyttöomaisuuden 38,4 Me. KD:n hankinnan kokonaisinvestointi oli 61,2 Me, josta liikearvon osuus oli 37,2 Me.

Merkittäviä yksittäisiä rakennusinvestointeja olivat kesällä käyttöönotetut Noiron kosmetiikkatehdas Espoossa, Orion Pharman tutkimuskeskuksen laajennus Turussa sekä Noiron kuuluvan Farmoksen liuostehtaan laajennus Turussa.

Orion Pharmassa valmistui vuoden lopulla uusi toiminnanohjausjärjestelmä. Oriolassa, Orion Diagnosticassa ja Noirossa on vastaavien järjestelmien uudistaminen käynnissä. Ranskassa ostettiin 16,5 Me:llä takaisin hormoni-korvaustuotteiden markkinointioikeuksia.

Muutokset konsernin rakenteessa

Ruotsalaisen lääketukku kauppaa Kronans Droghandel AB:n osake-enemmistö siirtyi Orion-konsernin omistukseen 1.7.2002. Orionin omistusosuus yhtiöstä kasvoi 10,6:sta 69,3 prosenttiin, jossa on otettu huomioon vielä marraskuussa hankittu 0,4 prosentin osuus. Oriolasta sekä KD:sta muodostettiin Tukku kaupparyhmä.

Orion-yhtymä Oyj myi tammikuussa Orion Pharmed eläinlääkintäyksikköön kuuluneen Hiven Oy:n Suomen Rehu Oy:lle. Hiven Oy:n liikevaihto vuonna 2001 oli 6,4 Me ja henkilömäärä 21.

Veroon perustettiin kesäkuussa tytäryhtiö Oü Orion Pharma Eesti ja Ruotsiin Orion Holding Sverige AB.

Henkilöstö

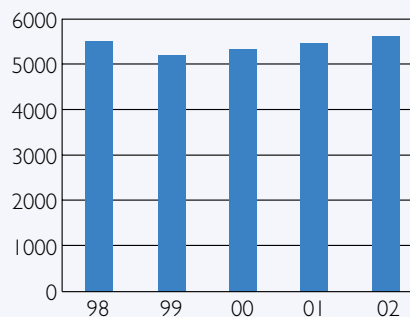
Orion-konsernin keskimääräinen henkilömäärä vuonna 2002 oli 5 621 (5 456). Joulukuussa konsernin palveluksessa oli yhteensä 5 826 henkilöä, joista KD:n osuus oli 511. Orion Pharmedin henkilömäärä laski 45:llä. Kolmen, vuonna 2001 lakkautetun lääkevalmistetehtaan vaikutuksesta tuotannon henkilömäärä väheni noin sadalla. Tutkimuksen henkilöstö kasvoi noin viidelläkymmenellä. Noirossa henkilömäärä kasvoi yhteensä 32:lla ja Oriolassa 31:llä. Emoyhtiö Orion-yhtymä Oyj:n henkilöstö väheni 21 henkilöllä.

Hallitus

Orion-yhtymä Oyj:n 15.4.2002 pidetty varsinainen yhtiökokous hyväksyi hallituksen esittämät yhtiöjärjestyksen muutokset. Niiden seurauksena yhtiön hallintomalli muuttui merkittävästi hallintoneuvoston lakkauttamisen myötä. Uuden yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokous valitsee yhtiölle hallituksen sekä sille myös puheenjohtajan yhdeksi vuodeksi kerrallaan. Hallitukseen valittiin kahdeksan jäsentä vuoden 2003 varsinaiseen yhtiökokoukseen asti: Erkki Etola, Heikki Hakala, Petteri Karttunen, Eeva Kölli-Jäntti, Juhani Leikola, Tuomo Lähdesmäki, Heikki Vapaatalo ja Matti Vuoria. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Juhani Leikola. Hallitus valitsi keskuudestaan varapuheenjohtajaksi Erkki Etolan.

Hallitus on perustanut yhtiöjärjestyksessä mainitut valiokunnat ja nimennyt niihin jäsenet keskuudestaan. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittiin Heikki Hakala ja Nimitys- ja palkk valiokunnan puheenjohtajaksi Matti Vuoria.

Henkilöstömäärä

Muutokset yhtiön johdossa

Risto Miettunen tuli Orion Phaman toimitusjohtajaksi 1.4. Hänet nimitettiin Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtajaksi ja toimitusjohtajan varamieheksi 1.8.

Jyrki Mattila siirtyi Orion Phaman johdosta uuden, Orion New Ventures -yksikön johtajaksi 25.2.

Orion Diagnostican uutena toimitusjohtajana aloitti Jaakko Rissanen 1.8. Matti Vaherin siirryttyä Orion Pharmaan ydinterapia-alueet -yksikön johtajaksi.

Pauli Torkko siirtyi Tukkukaupparyhmän johtajaksi 1.9. ja Jari Karlson aloitti konsernin uutena talous- ja hallintojohtajana.

Konsernin päälakimieheksi nimitettiin Olli Huotari 1.10. Henry Haarlan siirryttyä tästä tehtävästä yrityskauppaysikön lakimieheksi.

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminta

Konsernin tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan menot ennen saatuja avustuksia olivat 109,5 Me (83,9 Me) eli 6,7 % (8,6 %) liikevaihdosta. Menot kasvoivat edellisvuodesta 30,5 % (kasvu 21,9 %). Panostuksesta yli 95 % (93 %) kohdistui Orion Phaman lääketutkimukseen. Orion Phaman tutkimus- ja tuotekehitysmenot olivat 21,6 % (16,0 %) tulosyksikön liikevaihdosta.

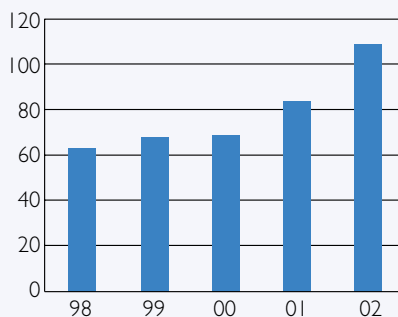
Orion Phaman suurimmat tutkimuskohteet olivat ahdistuneisuuslääke deramsiklaanin ja sydämen vajaatoimintalääke Simdaxin faasi 3:n kliiniset tutkimukset sekä Parkinsonin taudin hoitoon tarkoitettujen yhdistelmävalmisteiden saattaminen rekisteröintivaiheeseen.

Ahdistuneisuuslääke deramsiklaanin vuonna 2000 alkaneet, Euroopan maissa tehdyt faasi 3:n tutkimukset valmistuivat syksyllä ja niihin liittyvät tiedot raportoitiin yhteistyökumppani Pharmacialle. Yhdysvalloissa tehtävästä, keväällä 2002 aloitetusta tutkimusohjelmasta valmistuu ensimmäinen osatutkimus vuoden 2003 alkupuolella.

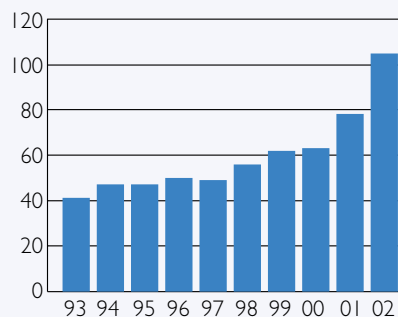
Simdaxin joulukuussa 2001 alkaneet faasi 3:n lisätutkimukset ovat meneillään Yhdysvalloissa ja niiden arvioidaan valmistuvan kesällä 2004. Tutkimusten tuloksia tullaan käyttämään myös laadittaessa myyntilupahakemuksia Ranskaan, Saksaan ja Isoon-Britanniaan. Tutkimusohjelmaa laajennetaan myös Eurooppaan.

Parkinsonin taudin hoidossa käytettävän, entakaponi-, levodopa- ja karbidopa-lääkeaineet sisältävän yhdistelmätabletin myyntilupahakemukset jätettiin elokuussa Yhdysvaltojen ja syyskuussa EU:n lääkeviranomaisille. Myyntilupapäätöksiä odotetaan vuoden 2003 toisella puoliskolla, jolloin uusi valmiste voisi tulla markkinoille Yhdysvalloissa vuoden 2003 lopulla ja EU-maissa vuoden 2004 alkupuolella.

Konsernin T&TK-panostus
Me

Orion Phaman T&TK-panostus
Me

% liikevaihdosta 13 14 14 14 13 14 14 14 16 22

Astmalääke budesonidille (Giona Easyhaler) saatiin joulukuussa myyntilupa referenssimaana toimineelta Saksalta poikkeuksellisen pitkäksi venyneen viranomaiskäsitteilyn jälkeen. Myyntilupien haku muista EU-maista tunnustamis-menettelyn kautta aloitettiin vuoden 2003 alussa.

Panostukset formoterolia sisältävän Easyhaler-annostelijan kolmannen vaiheen klinisiin tutkimuksiin sekä tutkimukset Farestonin (toremifeeni) käytöstä rintasyövän varhaisempien vaiheiden hoidossa päätettiin lopettaa.

New Ventures -hanke

Orion solmi keväällä aiesopimuksen Quintiles Transnational -yhtiön kanssa lääkekehitykseen keskittyvän yhteistyö-yhtymän perustamiseksi. Sopimus raukesi syyskuun lopulla, jonka jälkeen Orion on jatkanut uuden yhtiön perustamiseen liittyviä valmisteluja itsenäisesti. Orion Pharmedin tutkimusportfoliosta tälle perustettavalle yhtiölle on suunniteltu lisensoitavaksi seuraavat molekyylit: selkäydintilaan annosteltava kipulääke fadolmidiini, tulehduslääke oratsiponi, tehohoitorauhoite deksmedetomidiini sekä atipametsoli, jota tutkitaan mahdollisena lääkkeenä naisen seksuaali-toiminnan häiriöön.

Tapahtumat alkuvuonna 2003 tilinpäätöksen julkistamiseen mennessä

Orion Pharma ja Pharmacia Corporation päättivät 17.2.2003 lopettaa deramsiklaani-lääkeaihion kolmannen klinisen vaiheen potilastutkimusohjelman yleistyneen ahdistuneisuushäiriön hoidossa kokonaistulosten osoitettua deramsiklaanin tehon riittämättömäksi Euroopassa ja Yhdysvalloissa tehdyissä kolmessa faasi 3:n klinisessä osatutkimuksessa. Pharmacian kanssa vuonna 2001 solmimansa yhteistyösopimuksen perusteella Orion on saanut allekirjoitus- ja milestone-maksuina yhteensä noin 39 miljoonaa euroa.

Alkuvuonna 2003 Orion-yhtymä Oyj osti omia A-sarjan osakkeitaan 41 134 kpl 21,35 euron keskihintaan, yhteensä 0,9 miljoonalla eurolla. Tammikuun loppuun mennessä omia osakkeita oli Orion-yhtymä Oyj:n hallussa yhteensä 893 932 kpl.

Vuoden 2003 näkymät

Orion Pharmedin liikevaihdon odotetaan olevan vuoden 2002 tasolla ja liikevoiton heikkenevän jonkin verran markkinointisopimuksien perusteella saatavien suorituksien pienentyessä. Suomessa 1.4.2003 voimaan tulevan uuden lääkelain mukaisen geneerisen substituution tulosvaikutukset pyritään saamaan mahdollisimman pieniksi. Toimintaa ja kulurakennetta tullaan sopeuttamaan.

Tukkukaupparyhmän molempien yhtiöiden, Oriolan ja KD:n liiketoiminnan volyymin odotetaan edelleen kasvavan ja tuloksen parantuvan vuodesta 2002. Orion Diagnostican ja Noiron liikevaihdon odotetaan kasvavan ja liikevoiton säilyvän hyvänä.

KD:n ollessa mukana koko vuoden ajan kasvaa Orion-konsernin liikevaihto edelleen voimakkaasti vuonna 2003. Liikevoiton arvioidaan kokonaisuudessaan olevan kuluneen vuoden tasolla.

Tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan suunnitellaan panostettavaksi noin 100 Me eli jonkin verran vähemmän kuin vuonna 2002.

Käyttöomaisuusinvestointien suunnitellaan laskevan selvästi ja olevan 65 Me, ilman mahdollisia yritys- ja tuoteostoja.

Liikevaihdon muutos ja osuus tulosityksiköittäin 2002

	2002 Me	2001 Me	muutos %	Osuus 2002
Orion Pharma	483,0	481,0	+0,4 %	30 %
Oriola	384,8	329,3	+16,8 %	23 %
KD alkaen 1.7.2002	606,6			37 %
Tukkukaupparihti yhteensä	991,3	329,3	+201,1 %	60 %
Orion Diagnostica	35,6	33,5	+6,2 %	2 %
Noiro	135,3	125,3	+8,0 %	8 %
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	1 628,6	952,0	+71,1 %	100 %
Soredex		13,0		
Hiven Oy		6,4		
Konserni yhteensä	1 628,6	970,8	+67,8 %	100 %
KD koko vuodelta ilman Norjaa	1 188,7	995,8	+19,4 %	

Ulkomaantoiminnan liikevaihto yksiköittäin

	2002 Me	2001 Me	muutos %	Osuus 2002 ko. yksikön liikevaihdosta
Orion Pharma	296,9	293,3	+1,2 %	61,5 %
Oriola	52,7	46,0	+14,4 %	13,7 %
KD alkaen 1.7.2002	438,5			72,3 %
Orion Diagnostica	29,0	27,4	+5,6 %	81,3 %
Noiro	48,4	43,9	+10,4 %	35,8 %
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	864,4	410,1	+110,8 %	53,1 %
Soredex		12,5		
Konserni yhteensä	864,4	422,8	+104,4 %	53,1 %

Liikevaihto markkina-alueittain

	2002 Me	2001 Me	muutos %	Osuus 2002
Suomi	764,2	541,8	+41,0 %	47 %
Skandinavia	518,4	75,7	+584,9 %	32 %
Muu Eurooppa	233,1	198,0	+17,8 %	14 %
Pohjois-Amerikka	65,3	77,0	-15,2 %	4 %
Muut maat	47,7	59,5	-19,8 %	3 %
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	1 628,6	952,0	+71,1 %	100 %
Soredex		13,0		
Hiven Oy		6,4		
Konserni yhteensä	1 628,6	970,8	+67,8 %	100 %

Liikevoiton muutos ja osuus tulosityksiköittäin 2002

	2002 Me	2001 Me	muutos %	Osuus 2002
Orion Pharma	66,3	81,6	-18,7 %	63 %
Oriola	18,9	20,3	-6,9 %	18 %
KD alkaen 1.7.2002	5,6			5 %
Tukkukaupparihti yhteensä	23,3	20,3	+14,6 %	23 %
Orion Diagnostica	5,0	4,9	+2,1 %	5 %
Noiro	9,8	9,2	+6,3 %	9 %
Konsemierät	-6,9	-0,9		
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	97,5	115,1	-15,3 %	100 %
Soredex		0,5		
Hiven Oy		0,8		
Konserni yhteensä	97,5	116,4	-16,2 %	100 %
KD koko vuodelta ilman Norjaa	9,1	4,5	+102,0 %	

Bruttoinvestoinnit

	2002	2001
	Me	Me
Maa-alueet	0,1	2,3
Rakennukset	18,4	24,2
Koneet ja kalusto	37,5	31,8
Osakkeet	61,2	0,0
Muu käyttöomaisuus	38,4	20,4
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	155,6	78,7
Soredex		0,5
Hiven Oy		0,0
Konserni yhteensä	155,6	79,2

Bruttoinvestoinnit tulosyksiköittäin

	2002	2001
	Me	Me
Orion Pharma	64,8	50,5
Oriola	8,5	5,6
KD alkaen 1.7.2002	1,9	
Orion Diagnostica	2,9	1,5
Noiro	15,3	18,0
Konsemihallinto	62,2	3,1
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	155,6	78,7
Soredex		0,5
Hiven Oy		0,0
Konserni yhteensä	155,6	79,2

Konsernin henkilöstöjakauma (henkilöä keskimäärin)

	2002	2001	Muutos	Osuus 2002
Orion-yhtymä Oyj	3 758	3 779	-0,6 %	66,9 %
Tytäryhtiöt Suomessa	840	825	1,9 %	14,9 %
Yhteensä Suomessa	4 598	4 604	-0,1 %	81,8 %
Tytäryhtiöt ulkomailla	1 023	746	37,1 %	18,2 %
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	5 621	5 350	5,1 %	100,0 %
Soredex		85		
Hiven Oy		21		
Konserni yhteensä	5 621	5 456	3,0 %	100,0 %

Konsernin henkilöstöjakauma tulosyksiköittäin (henkilöä keskimäärin)

	2002	2001	Muutos	Osuus 2002
Orion Pharma	3 072	3 117	-1,5 %	54,6 %
Oriola	1 058	1 027	3,1 %	18,8 %
KD alkaen 1.7.2002	257			4,6 %
Orion Diagnostica	329	336	-1,9 %	5,9 %
Noiro	876	844	3,9 %	15,6 %
Konsemihallinto	29	26	12,4 %	0,5 %
Konserni, jatkuvat liiketoiminnot	5 621	5 350	5,1 %	100,0 %
Soredex		85		
Hiven Oy		21		
Konserni yhteensä	5 621	5 456	3,0 %	100,0 %

Tuloslaskelma

Me	Liitetieto	Orion-konserni		Orion-yhtymä Oyj	
		2002	2001	2002	2001
Liikevaihto	1)	1 628,6	970,8	557,7	578,2
Liiketoiminnan muut tuotot	2)	+29,8	+13,0	+25,7	+12,7
Liiketoiminnan kulut	3,4)	-1 506,8	-824,8	-488,4	-457,3
Poistot	4)	-54,1	-42,6	-40,6	-35,4
Liikevoitto		97,5	116,4	54,4	98,2
Rahoitustuotot ja -kulut	5)	+1,6	+7,2	+61,1	+83,7
Voitto ennen satunnaisia eriä		99,1	123,6	115,5	181,9
Satunnaiset tuotot ja kulut	6,7)	+7,6	+7,8	+2,9	+6,4
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		106,7	131,4	118,4	188,3
Tilinpäätössiirrot	8)	-	-	-4,8	+2,9
Tuloverot	9)				
Varsinaisesta toiminnasta		-35,6	-39,2	-29,3	-52,1
Satunnaisista eristä		-0,7	-2,2	-0,9	-2,0
Vähemmistöosuus		-1,0	0,0	-	-
Tilikauden voitto		69,4	90,0	83,4	137,1

Tase

Vastaavaa

Me	Liitetieto	Orion-konserni		Orion-yhtymä Oyj	
		2002	2001	2002	2001
Pysyvät vastaavat					
	10)				
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		37,0	22,9	22,5	21,0
Liikearvo		17,2	20,8	23,9	27,3
Konsemiliikearvo		36,0	0,3	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot		37,0	12,3	32,0	9,7
		127,2	56,3	78,4	58,0
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		16,0	9,5	6,9	6,9
Rakennukset ja rakennelmat		213,6	167,5	151,6	129,0
Koneet ja kalusto		134,3	116,6	107,1	99,9
Muut aineelliset hyödykkeet		1,7	1,3	1,4	1,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		7,4	19,4	4,5	18,8
		373,0	314,3	271,5	255,6
Sijoitukset					
Osuudet saman konsernin yrityksissä		-	-	93,9	32,9
Osuudet osakkuusyhteisöissä		0,1	0,1	-	-
Muut sijoitukset		2,6	14,3	13,3	12,5
Omat osakkeet		17,9	-	17,9	-
		20,6	14,4	125,1	45,4
Vaihtuvat vastaavat					
Vaihto-omaisuus	11)	362,7	185,6	96,3	97,2
Laskennallinen verosaaminen	9)	1,3	3,3	-	-
Pitkäaikaiset saamiset	12)	6,7	9,4	0,9	0,8
Lyhytaikaiset saamiset	13)	323,4	145,7	112,6	106,1
Rahoitusarvopaperit	14)	152,1	189,5	104,1	170,9
Rahat ja pankkisaamiset		42,8	30,0	5,7	10,5
		1 409,8	948,5	794,6	744,5

Tase

Vastattavaa		Orion-konserni		Orion-yhtymä Oyj	
Me	Liitetieto	2002	2001	2002	2001
Oma pääoma	15)				
Osakepääoma		114,8	114,8	114,8	114,8
Ylikurssirahasto		4,2	4,2	4,2	4,2
Omien osakkeiden rahasto		17,9	-	17,9	-
Vararahasto		0,6	0,6	-	-
Edellisten tilikausien voitto		465,9	468,0	264,8	219,9
Tilikauden voitto		69,4	90,0	83,4	137,1
		672,7	677,6	485,1	476,0
Vähemmistöosuus		12,8	0,0	-	-
Tilinpäätössiirtojen kertymä	16)	-	-	147,9	143,0
Pakolliset varaukset	17)	0,9	3,1	0,9	1,6
Vieras pääoma					
Laskennallinen verovelka	9)	57,9	52,5	-	-
Pitkäaikainen vieras pääoma	18)				
Lainat rahoituslaitoksilta		77,2	-	30,1	-
Eläkelainat		34,2	32,1	17,8	17,8
Muut pitkäaikaiset velat		3,6	4,2	6,3	8,2
		115,0	36,3	54,2	26,0
Lyhytaikainen vieras pääoma	19)				
Saadut ennakot		25,9	14,7	-	0,1
Ostovelat		460,6	104,9	56,4	42,0
Muut lyhytaikaiset velat		64,0	59,4	50,1	55,8
		550,5	179,0	106,5	97,9
		1 409,8	948,5	794,6	744,5

Rahoituslaskelma

Me	Orion-konserni		Orion-yhtymä Oyj	
	2002	2001	2002	2001
Liiketoiminnan rahavirta				
Liikevoitto	97,5	116,4	54,4	98,2
Oikaisut liikevoittoon				
Suunnitelman mukaiset poistot	54,1	42,6	40,6	35,4
Muut oikaisut	-3,5	-3,3	1,4	0,8
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	148,1	155,7	96,4	134,4
Käyttöpääoman muutos				
1) Liikesaamisten lisäys (-)/ vähennys (+)	0,3	-7,9	-2,3	-2,0
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/ vähennys (+)	-27,5	-16,9	0,8	-7,0
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+)/ vähennys (-)	22,2	20,7	11,7	-39,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	143,1	151,6	106,6	86,3
Maksetut korot liiketoiminnasta	-6,4	-3,9	-4,3	-3,7
Saadut osingot liiketoiminnasta	2) -	-	46,3	70,0
Saadut korot liiketoiminnasta	2) 8,9	7,0	6,3	6,4
Maksetut välittömät verot liiketoiminnasta	-38,7	-42,3	-25,7	-31,9
Liiketoiminnan rahavirta	106,9	112,4	129,2	127,1
Investointien rahavirta				
Investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-97,6	-75,9	-83,2	-66,9
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden myynnit	11,5	16,8	5,2	14,5
Myönnetty lainat (-)/ takaisinmaksut (+)	-	-	-1,1	-1,1
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin	-	-	-64,8	-16,9
Investoinnit muihin sijoituksiin	-11,2	-9,1	-17,6	-9,2
Muiden sijoitusten myynnit	4) 53,2	29,6	44,2	29,6
Konserniyhtiöiden myynnin vaikutus kassavirtaan	6,4	-	-	-
Konserniyhtiöiden hankinnan vaikutus kassavirtaan	5) -9,4	-	-	-
Saadut korot ja maksut investoinneista	0,9	2,8	1,4	2,6
Saadut osingot investoinneista	0,8	0,7	0,2	0,5
Investointien rahavirta	-45,4	-35,1	-115,7	-46,9
Rahoituksen rahavirta				
Lyhytaikaisten lainojen nostot (+)/ takaisinmaksut (-)	3,7	1,3	0,0	-0,5
Pitkäaikaisten lainojen nostot	31,0	0,4	33,5	0,4
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1,3	-1,5	-5,9	-4,2
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-74,2	-81,0	-74,3	-81,0
Rahoituksen rahavirta	-40,8	-80,8	-46,7	-85,3
Rahoituslaskelman mukainen rahavarojen muutos	20,7	-3,5	-33,2	-5,1
Kurssi- ja muuntoero-oikaisu	-0,0	0,1	-	-
Rahavarojen nettolisäys (+)/ -vähennys (-)	20,7	-3,4	-33,2	-5,1
Rahavarat tilikauden alussa	3) 168,3	171,7	137,1	142,2
Rahavarat tilikauden lopussa	5) 189,0	168,3	103,9	137,1
	20,7	-3,4	-33,2	-5,1

1) Emoyhtiön ja sen kotimaisten tytäryhtiöiden välisten lainojen ja saamisten muutokset sisältyvät bruttomääräisinä emoyhtiön käyttöpääoman muutokseen. 2) Tytäryhtiöiden maksamat osingot ja korot sisältyvät emoyhtiön liiketoiminnan rahavirtaan. 3) Rahavarat sisältävät rahojen ja pankkisaamisten lisäksi likvidit arvopaperit, joiden arvon vaihteluun on erittäin vähäinen riski. 4) Muiden sijoitusten myynnit sisältävät Tamron osakkeiden myynnin sekä joukkovelkakirjalainojen myynnejä. 5) Konserniyhtiöksi 1.7.2002 tulleen KD AB:n rahavarat eivät kuvaa hankintahetkellä eivätkä myöskään tilinpäätöshetkellä yhtiön pysyvää likviditeettiasemaa. Yhtiön kassavirta vaihtelee voimakkaasti suuren asiakkaan, Apoteket AB:n, kuukausittaisen kertamaksujen takia.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Orion-konsernin tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomessa voimassa olevia kirjanpito- ja osakeyhtiölain säännöksiä. Tilinpäätös on laadittu euroina.

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja konsolidointiperiaatteet. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät konsolidoituina emoyhtiö Orion-yhtymä Oyj sekä kaikki ne yhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö hallitsee välittömästi tai välillisesti yli 50 prosenttia.

Konsernitilinpäätöksestä on eliminoitu kaikki sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat, sisäinen voitonjako sekä vaihtomaisuuteen sisältyvä sisäinen myyntikate. Myös taseen pysyviin vastaaviin sisältyvät olennaiset sisäiset katteet on eliminoitu ja vastaavat poistokorjaukset tehty tuloslaskelmaan. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta ja ne on esitetty tuloslaskelmassa ja taseessa omana eränään.

Keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä. Tytäryhtiön hankintahetken omaa pääomaa laskettaessa huomioidaan myös vapaaehtoisten varausten ja kertyneen poistoeron oman pääoman osuus. Tytäryhtiöosakkeiden hankintamenon ja hankintahetken oman pääoman välinen erotus on kohdistettu osittain tytäryhtiön pysyviin vastaaviin ja osittain esitetty taseessa konsernilikearvona. Konsernilikearvo poistetaan normaalisti 5 vuoden tasapoistoin. Kronans Droghandel AB:n hankinnasta syntynyt konsernilikearvo poistetaan kuitenkin 15 vuoden tasapoistoin. Pysyviin vastaaviin kohdistettu konserniaktiiva poistetaan kyseisen hyödykeryhmän poistosääntöjen mukaisesti. Konsernitaseessa 31.12.2002 pysyviin vastaaviin kohdistettuja eriä on maa-alueissa 1,8 Me ja rakennuksissa 2,1 Me.

Osakkuusyhtykset (osuus osakkeista ja äänistä 20-50 %) on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Vapaaehtoisten varausten ja kertyneen poistoeron oman pääoman osuus on huomioitu hankinnan yhteydessä syntyneen liikearvon määrää laskettaessa. Osakkuusyhtiösuhteen päättyessä on konsernituloslaskelmaan sisällytetty osuus osakkuusyhtiön tuloksesta osakkuussuhteen päättymishetken saakka.

Konsernin osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista ennen satunnaiseriä ja verojen jälkeen oikaistuna hankinnassa syntyneen liikearvon poistoilla esitetään konsernin rahoitusserissä. Konsernin osuus hankintahetken jälkeen kertyneistä voitoista ja tappioista on lisätty konsernitaseessa osakkuusyhtiöosakkeiden hankintameno.

Ulkomaisten konserniyhtiöiden tilinpäätökset on muunnettu Suomen laskentakäytännön mukaisiksi. Euroalueen ulkopuolisten konserniyhtiöiden tuloslaskelmat on käännetty euroiksi tilikauden keskikurssiin ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Tilinpäätösten kääntämisestä euroiksi syntyvät kurssierot kirjataan konsernin omaan pääomaan. Keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa syntyvät, valuuttakurssien muutoksista johtuvat muuntoerot on kirjattu konsernin omaan pääomaan.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden tasearvot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, joista on vähennetty suunnitelman mukaiset poistot. Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat hyödykkeiden taloudelliseen pitoaikaan ja ne lasketaan tasapoistoina.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintameno sisällytetään hyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppuunpoistetut käyttöomaisuushyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneisiin poistoihin sovelletaan vastaavia periaatteita.

Konsemissa noudatettavien eri hyödykeryhmien taloudellisiin pitoaikoihin on v. 2002 tehty joitakin muutoksia Kronans Droghandel -alakonsemin soveltamien pitoaikojen takia. Pitoajat ovat seuraavat:

– aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	3–10 v.
– liikearvo ja konsemiliikearvo	5–20 v.
– rakennukset ja rakennelmat	20–40 v.
– koneet, laitteet ja kalusto	3–20 v.
– kuljetusvälineet	6 v.
– muut aineelliset hyödykkeet	10 v.

Liikearvon poistoaika on pääsääntöisesti 5 vuotta. Eräissä tapauksissa liikearvon taloudellinen pitoaika on arvioitu pidemmäksi, kuitenkin enintään 20 vuodeksi. Kolmen tai useamman vuoden ajan tuloa kerryttävät tai säilyttävät muut pitkävaikutteiset menot on aktivoitu ja ne poistetaan pääsääntöisesti 5 vuodessa.

Suunnitelman mukaisia poistoja ei ole tehty maa-alueista eikä arvonkorotuksista. Arvonkorotuksia on tehty tuotanto- ja toimitilakiinteistöihin vuonna 1984 ja sitä aikaisemmin, arvonkorotukset perustuvat kiinteistöjen erillisarvostukseen.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot. Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

Vaihto-omaisuus. Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden vaihto-omaisuus on esitetty taseessa FIFO-periaatetta noudattaen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneiden muuttuvien menojen tai niitä alhaisemman todennäköisen luovutushinnan tai jälleenhankintahinnan määräisenä.

Rahoitusarvopaperit. Rahoitusarvopapereihin sisältyy korkoinstrumentteja ja pörssinoteerattuja osakkeita. Arvopaperit on arvostettu alkuperäiseen hankintamenuun tai sitä alempaan markkina-arvoon.

Valuuttamääräiset saamiset ja velat. Emoyhtiön ja kotimaisten tytäryhtiöiden valuuttamääräisten saamisten ja velkojen arvostamisessa on euroalueen kansallisista valuutoista käytetty kiinteitä muutokertoimia ja muista valuutoista Euroopan keskuspankin noteeraamia tilinpäätöspäivän kurssveja. Syntyneet kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu tulosvaikutteisesti, lukuunottamatta pitkäaikaisten saamisten ja velkojen realisoitumattomia kurssivoittoja, jotka on kirjattu tasevaikutteisesti. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot on käsitelty myyntien ja ostojen oikaisuerinä. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Taseeseen kirjatut kurssivoitot tuloutuvat viimeistään sinä tilikautena, jonka kuluessa saaminen tai velka maksetaan.

Pakolliset varaukset. Pakollisina varauksina on tuotoista vähennetty ne vastaiset menot, joiden suorittamiseen konserniyhtiöt ovat sitoutuneet ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa. Samoin on vähennetty tuotoista ne vastaiset menetykset, joiden toteutumista on pidetty ilmeisenä.

Liikevaihto. Liikevaihtoa laskettaessa hyödykkeiden myyntituotoista vähennetään myönnetty alennukset ja välilliset verot.

Eläkejärjestelyt. Orion-konsemin kotimaan yhtiöiden palveluksessa olevalle henkilöstölle on järjestetty eläketurva Orion-yhtymän Toimihenkilöiden Eläkesäätiössä ja eläkevakuutusyhtiöissä. Lisäeläketurva on järjestetty eläkesäätiössä niille toimihenkilöille, joiden työsuhte on alkanut ennen 25.6.1990 ja jatkuu eläkkeelle siirtymiseen asti. Eläkesäätiön eläkevastuu on täysin katettu. Ulkomailta olevien yhtiöiden palveluksessa olevan henkilöstön eläketurva on järjestetty ao. sijaintimaan käytännön mukaisesti.

Tuloverot. Tuloveroina esitetään verotettavan tuloksen perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut sekä konsermituloslaskelmassa myös laskennalliset verot. Laskennalliset verot lasketaan käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa.

Laskennallinen verovelka tai -saaminen on laskettu verotuksen ja kirjanpidon olennaisista jaksotuseroista, jotka sisältyvät konserniyhtiöiden tilinpäätöksiin tai johtuvat konsernin tulosvaikutteisista yhdistelytoimenpiteistä. Konsernin omaan pääomaan sisältyvistä, tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista on laskettu todennäköisen voitonjaon mukainen verovelka. Laskennallista verosaamista ei varovaisuuden periaatteen mukaisesti ole laskettu konserniyhtiöiden kertyneistä tappioista.

Konserniyhtiöiden tilinpäätöksiin sisältyvä tilinpäätössiirtojen kertymä on jaettu konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Tilinpäätössiirtojen kertymä koostuu useiden maiden verolainsäädännön sallimista verotamattomista varauksista sekä verotussyistä tehtyjen nopeutettujen poistojen ja suunnitelmapoistojen kertyneestä erotuksesta. Emoyhtiön taseessa tilinpäätössiirtojen kertymää ei ole jaettu verovelkaan ja oman pääoman osuuteen.

Konserni- ja osakkuusyritysten osingonjakoon perustuva yhtiöveron hyvitys on vähennetty konsernin tuloveroista. Emoyhtiössä kyseiset, sisäisestä osingonjaosta johtuvat veronhyvitystuotot sisältyvät rahoitustuottoihin ja niistä aiheutuvat tuloverot tilikauden tuloveroihin.

Arvonkorotusten mahdollisia verovaikutuksia ei ole arvioitu, koska tehdas- ja toimitilakiinteistöjä, joita arvonkorotukset koskevat, ei kohtuudella arvioitavissa olevassa tulevaisuudessa tulla realisoimaan.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
I. Liikevaihto				
Liikevaihto toimialoittain				
Lääketeollisuus	483,0	487,4	400,3	431,3
Terveystieteiden tukkukauppa	991,3	342,2	-	-
Diagnostiset laitteet ja testit	35,6	33,5	26,9	26,0
Teknokemia	135,3	125,4	130,5	120,9
Konsernieliminoinnit	-16,6	-17,7	-	-
Yhteensä	1 628,6	970,8	557,7	578,2

Toimialakohtaisiin liikevaihtolukuihin sisältyy konsernin sisäistä myyntiä, joka eliminoidaan rivillä konsernieliminoinnit.

Liikevaihto markkina-alueittain

Suomi	764,2	547,9	272,6	266,6
Muut pohjoismaat	518,3	76,1	36,8	40,8
Muu Eurooppa	233,1	204,1	144,3	131,0
Pohjois-Amerikka	65,3	80,9	58,6	78,8
Muut maat	47,7	61,8	45,4	61,0
Yhteensä	1 628,6	970,8	557,7	578,2

2. Liiketoiminnan muut tuotot

Myyntivoitot pysyvistä vastaavista	5,3	2,1	1,0	1,2
Liiketoimintasopimusten perusteella saadut korvaukset ja muut maksut	18,3	5,9	18,2	4,9
Tutkimukseen liittyvä palveluveloitus	1,6	-	1,6	-
Palveluveloitustuotot konserniyrityksiltä	-	-	3,0	3,0
Vuokratuotot	1,4	1,7	1,5	1,6
Muut liiketoiminnan tuotot	3,2	3,3	0,4	2,0
Yhteensä	29,8	13,0	25,7	12,7

3. Pakollisten varausten muutos

Lääketehtaiden sulkemisesta aiheutuneen pakollisen varauksen tuloutus muissa liiketoiminnan kuluissa	+0,6	-	+0,6	-
Toiminnan uudelleenjärjestelystä Ranskassa aiheutuneen pakollisen varauksen tuloutus muissa liiketoiminnan kuluissa	+1,5	-1,5	-	-
Muiden pakollisten varausten muutos	+0,0	+0,0	+0,1	+0,0
Yhteensä (- lisäys, + vähennys)	+2,1	-1,5	+0,7	+0,0

4. Liiketoiminnan kulut ja poistot

Liiketoiminnan kulut

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2,8	-3,8	+0,1	-3,9
Valmistus omaan käyttöön	-2,9	-3,2	-2,5	-2,9
Materiaalit ja palvelut				
Ostot tilikauden aikana	1 048,3	408,8	137,2	146,0
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-25,4	-13,1	0,7	-3,0
Ulkopuoliset palvelut	31,7	24,4	22,1	22,5
Yhteensä	1 054,6	420,1	160,0	165,5

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	172,6	163,9	111,5	109,6
Eläkekulut	27,4	23,6	19,6	17,2
Muut henkilösivukulut	18,7	17,9	10,2	10,9
Yhteensä	218,7	205,4	141,3	137,7
Liiketoiminnan muut kulut	239,2	206,3	189,5	160,9
Liiketoiminnan kulut yhteensä	1 506,8	824,8	488,4	457,3

Vapaaehtoiset henkilösivukulut sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin.

Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot	52,6	42,4	40,6	35,4
Konserniliikeyrön poisto	1,5	0,2	-	-
Yhteensä	54,1	42,6	40,6	35,4

Konsernireservi on tuloutettu satunnaisissa tuotoissa.

Tilikauden poistot tase-erittäin on esitetty taseen liitetiedossa 10.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista on esitetty tilinpäätöksen laadintaperiaatteissa.

Palveluksessa oleva henkilöstö keskimäärin	5 621	5 456	3 758	3 854
---	--------------	-------	--------------	-------

5. Rahoitustuotot ja -kulut

Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	-	-	59,3	93,1
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Osinkotuotot muista osakkeista ja osuuksista	0,9	0,6	0,1	0,3
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	-	-	0,4	0,4
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Korkotuotot saman konsernin yrityksiltä	-	-	0,3	0,1
Korkotuotot muilta yrityksiltä	6,5	7,5	3,7	5,8
Osinkotuotot rahoitusarvopapereista	0,2	0,3	0,2	0,3
Muut rahoitustuotot	2,6	2,1	2,5	1,7
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-0,0	-0,0	-	-
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-	-	-	-15,0
Rahoitusarvopapereiden laskennallisen arvonalentumisen muutos	-1,7	0,7	-1,7	0,6
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Korkokulut saman konsernin yrityksille	-	-	-0,3	-1,4
Korkokulut muille	-4,2	-2,3	-1,3	-1,0
Muut rahoituskulut	-2,7	-1,7	-2,1	-1,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	1,6	7,2	61,1	83,7

Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyy:

Tuottoja osuuksista muissa yrityksissä yhteensä	1,1	0,9	59,6	93,7
Korkotuottoja yhteensä	6,5	7,5	4,4	6,3
Korkokuluja yhteensä	-4,2	-2,3	-1,6	-2,4

Tilinpäätöksen liitetiedot

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
6. Satunnaiset tuotot				
Liiketoimintojen ja tytäryhtiöosakkeiden myynnit	3,8	6,6	3,1	5,8
Myyntivoitot lopetettujen liiketoimintojen kiinteistöistä	-	1,2	-	0,6
Konsemireservin tuloutus Orion-konserniin 1970-luvulla hankitusta Kronans Droghandel AB:n osakeomistuksesta	4,0	-	-	-
Yhteensä	7,8	7,8	3,1	6,4
7. Satunnaiset kulut				
Myyntitappiot lopetettujen liiketoimintojen kiinteistöistä	-0,2	-	-0,2	-
Yhteensä	-0,2	-	-0,2	-
8. Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	-	-	-4,8	-4,3
Asuintalovaruksen muutos	-	-	-	+0,3
Jälleenhankintavaruksen muutos	-	-	-	+6,9
Yhteensä (lisäys - / vähennys +)	-	-	-4,8	+2,9
9. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-32,0	-38,7	-29,4	-50,9
Varsinaiseen toimintaan liittyvä laskennallisen veron muutos	-2,9	+0,8	-	-
Tuloverot satunnaisista eristä	-0,9	-2,0	-0,9	-2,0
Satunnaiseriin liittyvä laskennallisen veron muutos	0,2	-0,2	-	-
Aikaisempien tilikausien tuloverot	-0,7	-1,3	0,1	-1,2
Tuloverot yhteensä	-36,3	-41,4	-30,2	-54,1

Laskennalliset verot on laskettu käyttäen tilinpäätöshetkellä vahvistettua seuraavien vuosien verokantaa.

Laskennallisten verojen muutos perustuu

Tilinpäätössiirtoihin	1,2	0,6		
Yhdistelytoimenpiteisiin	1,2	-0,1		
Jaksotuseroihin	0,3	0,1		
Yhteensä	2,7	0,6		

Laskennallinen verovelka ja -saaminen

Emoyhtiön laskennallista verovelkaa tai -saamista ei ole merkitty yhtiön taseeseen.

Laskennallinen verosaaminen				
Jaksotuseroista	0,3	0,6	0,3	0,5
Yhdistelytoimenpiteistä	1,0	2,7	-	-
Yhteensä	1,3	3,3	0,3	0,5
Laskennallinen verovelka				
Yhdistelytoimenpiteistä	-0,4	-0,9	-	-
Tilinpäätössiirroista	-57,5	-51,6	-42,9	-41,5
Yhteensä	-57,9	-52,5	-42,9	-41,5

Laskennallisen veron muutos eroaa tasearvoista lasketusta muutoksesta Kronans Droghandel AB:n hankinnan takia.

10. Konsernin pysyvät vastaavat 31.12.2002

Me	Aineet- tomat oikeudet	Liikearvo	Konsemi- liikearvo	Muut pitkävai- kutteiset menot	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Osuudet osakkuus- yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Omat osakkeet
Hankintameno I.I. (*)	45,0	73,8	1,2	22,0	9,5	284,5	283,0	2,9	19,4	0,1	14,3	-
KD:n hankintameno I.7.	22,2	-	-	-	5,2	33,2	20,3	0,1	1,5	-	-	-
Lisäykset	6,2	-	38,4	31,3	0,1	15,4	33,5	0,5	7,3	-	0,0	17,9
Vähennykset	-1,5	-0,0	-	-0,1	-0,1	-5,8	-29,0	-0,0	-0,2	-0,0	-11,6	-
Siirrot tase-erien välillä	-0,0	-	-1,2	0,1	1,2	16,5	4,0	-	-20,6	-	-	-
Hankintameno 31.12.	71,9	73,8	38,4	53,3	16,0	343,8	311,8	3,5	7,4	0,1	2,6	17,9
Kertyneet poistot I.I. (*)	22,1	53,0	0,9	9,7	-	117,0	166,4	1,6	-	-	-	-
KD:n kertyneet poistot I.7.	7,4	-	-	-	-	7,1	9,3	0,0	-	-	-	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1,4	-0,0	-	-0,0	-	-4,5	-23,1	-0,0	-	-	-	-
Tilikauden poistot	6,8	3,6	1,5	6,5	-	10,6	24,9	0,2	-	-	-	-
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.	34,9	56,6	2,4	16,2	-	130,2	177,5	1,8	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	37,0	17,2	36,0	37,0	16,0	213,6	134,3	1,7	7,4	0,1	2,6	17,9

Tuotantokoneiden ja -laitteiden kirjanpitoarvo 31.12. on 58,1 milj. euroa.

Maa-alueiden hankintamenoön sisältyy arvonkorotuksia 0,1 milj.euroa ja rakennusten hankintamenoön 16,5 milj. euroa.

Emoyhtiön pysyvät vastaavat 31.12.2002

Me	Aineet- tomat oikeudet	Liikearvo	Muut pitkävai- kutteiset menot	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset ja raken- nelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Saamiset saman konsernin yrityksiltä	Osuudet omistus- yhteys- yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Omat osakkeet
Hankintameno I.I. (*)	35,6	72,4	17,4	6,9	220,0	241,9	2,5	18,8	47,9	9,6	0,1	2,8	-
Lisäykset	5,6	-	27,9	0,1	15,0	28,0	0,4	4,5	64,8	1,2	-	-	17,9
Vähennykset	-0,9	-0,0	-0,0	-0,1	-4,8	-22,6	-0,0	-0,2	-3,8	-0,2	-	-0,2	-
Siirrot tase-erien välillä	-0,1	-	0,1	-	16,5	2,0	0,1	-18,6	-	-	-	-	-
Hankintameno 31.12.	40,2	72,4	45,4	6,9	246,7	249,3	3,0	4,5	108,9	10,6	0,1	2,6	17,9
Kertyneet poistot I.I. (*)	14,6	45,1	7,7	-	91,0	142,0	1,5	-	15,0	-	-	-	-
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,9	-0,0	-	-	-4,1	-19,1	-0,0	-	-	-	-	-	-
Tilikauden poistot	4,0	3,4	5,7	-	8,2	19,3	0,1	-	-	-	-	-	-
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset 31.12.	17,7	48,5	13,4	-	95,1	142,2	1,6	-	15,0	-	-	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	22,5	23,9	32,0	6,9	151,6	107,1	1,4	4,5	93,9	10,6	0,1	2,6	17,9
Kokonais- ja sumupoistojen kertynyt erotus I.I.	5,7	0,0	1,6	-	71,9	63,7	0,1	-	-	-	-	-	-
Poistoeron lisäys/vähennys	-0,3	-0,0	1,9	-	0,2	3,0	-0,0	-	-	-	-	-	-
Kertynyt erotus 31.12.	5,4	0,0	3,5	-	72,1	66,7	0,1	-	-	-	-	-	-

Tuotantokoneiden ja -laitteiden kirjanpitoarvo 31.12. on 58,0 milj. euroa.

Maa-alueiden hankintamenoön sisältyy arvonkorotuksia 0,1 milj. euroa ja rakennusten hankintamenoön 16,5 milj. euroa.

(*) Alkuarvoihin sisällytetään käyttöomaisuushyödykkeet, joiden taloudellinen pitoaika ei ole vielä päättynyt sekä loppupoistot käyttöomaisuushyödykkeet, jotka ovat edelleen liiketoiminnan käytössä. Kertyneet poistot on laskettu vastaavalla tavalla.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
Julkisesti noteerattujen arvopapereiden markkina-arvon ja kirjanpitoarvon erotus				
Omat osakkeet				
Markkina-arvo, omat osakkeet	18,2	-	18,2	-
Vastaava kirjanpitoarvo	-17,9	-	-17,9	-
Erotus	0,3	-	0,3	-
Muut osakkeet ja osuudet				
Markkina-arvo; muut noteeratut osakkeet ja osuudet	0,1	14,9	0,1	1,1
Vastaava kirjanpitoarvo	-0,1	-11,6	-0,1	-0,3
Erotus	0,0	3,3	0,0	0,8
I I. Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	34,4	41,5	32,9	39,1
Keskeneräiset tuotteet	16,5	16,7	16,4	16,5
Valmiit tuotteet/Tavarat	305,3	126,9	46,7	41,2
Muu vaihto-omaisuus	0,3	0,3	0,2	0,3
Ennakkomaksut	6,2	0,2	0,1	0,1
Yhteensä	362,7	185,6	96,3	97,2
I 2. Pitkäaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	-	0,0	-	-
Lainasaamiset osakkuus- ja omistusyhteisyrittäjiltä	0,0	0,0	0,0	0,0
Lainasaamiset	0,8	0,4	0,7	0,4
Muut saamiset	5,9	9,0	0,2	0,4
Yhteensä	6,7	9,4	0,9	0,8
I 3. Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	289,0	113,0	51,3	46,1
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset	-	-	32,2	31,0
Lainasaamiset	-	-	0,6	0,8
Muut saamiset	-	-	1,1	1,4
Siirtosaamiset	-	-	0,8	0,5
	-	-	34,7	33,7
Saamiset osakkuus- ja omistusyhteisyrittäjiltä	0,0	0,0	0,0	0,0
Lainasaamiset	0,2	0,1	0,0	0,1
Muut saamiset	11,4	5,9	7,4	2,5
Siirtosaamiset	22,8	26,7	19,2	23,7
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	323,4	145,7	112,6	106,1
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Tuloverosaaminen	12,2	2,4	12,1	2,2
Muut verosaamiset	0,1	8,2	0,0	8,2
Saamatta olevia tutkimus- ja tuotekehitysavustuksia	2,2	2,4	2,2	2,4
Sopimuksista saamatta olevia korvauksia	1,4	4,6	1,4	4,1
Muut siirtosaamiset	6,9	9,1	3,5	6,8
Yhteensä	22,8	26,7	19,2	23,7

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
I 4. Rahoitusarvopaperit				
Osakkeet ja osuudet	4,4	8,4	4,4	8,4
Muut arvopaperit: korkoinstrumentit	147,7	181,1	99,7	162,5
Rahoitusarvopaperit yhteensä	152,1	189,5	104,1	170,9
Markkina- ja kirjanpitoarvojen erotus				
Markkina-arvo	152,2	190,2	104,2	171,7
Vastaava kirjanpitoarvo	-152,1	-189,4	-104,1	-170,9
Erotus	0,1	0,8	0,1	0,8
I 5. Oma pääoma				
Osakepääoma I.I.	114,8	114,8	114,8	114,8
Osakepääoma 31.12.	114,8	114,8	114,8	114,8
Ylikurssirahasto I.I.	4,2	4,2	4,2	4,2
Ylikurssirahasto 31.12.	4,2	4,2	4,2	4,2
Omien osakkeiden rahasto I.I.	-	-	-	-
Siirto voittovaroista	17,9	-	17,9	-
Omien osakkeiden rahasto 31.12.	17,9	-	17,9	-
Vararahasto I.I.	0,6	0,6	-	-
Kurssierot	-0,0	+0,0	-	-
Vararahasto 31.12.	0,6	0,6	-	-
Edellisten tilikausien voitto I.I.	558,0	549,2	357,0	301,0
Yhtiökokouksen päätöksellä				
jaettu osinkona	-74,3	-81,0	-74,3	-81,0
käytetty lahjoituksiin	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Siirto omien osakkeiden rahastoon	-17,9	-	-17,9	-
Muunto- ja kurssierot	0,1	-0,1	-	-
Tilikauden voitto	69,4	90,0	83,4	137,1
Voittovarat 31.12.	535,3	558,0	348,2	357,0
Tilinpäätössiirtojen kertymästä omaan pääomaan merkitty osuus	129,3	126,3	-	-
Emoyhtiön osakepääoma osakelajeittain				
	2002		2001	
	kpl	Me	kpl	Me
A-sarja (20 ääntä/osake)	30 586 429	52,0	33 414 163	56,8
B-sarja (1 ääni/osake)	36 931 992	62,8	34 104 258	58,0
Yhteensä	67 518 421	114,8	67 518 421	114,8

Tilikauden 2002 aikana on A-sarjan osakkeita muunnettu B-sarjan osakkeiksi yhteensä 2.827.734 kappaletta ja tilikauden 2001 aikana yhteensä 803.134 kappaletta.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
16. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero	-	-	147,9	143,0
Yhteensä	-	-	147,9	143,0
17. Pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	0,9	1,0	0,9	1,0
Muut varaukset	0,0	2,1	-	0,6
Yhteensä	0,9	3,1	0,9	1,6
18. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Laskennallinen verovelka	57,9	52,5	-	-
Lainat rahoituslaitoksilta	77,2	-	30,1	-
Eläkelainat	34,2	32,1	17,8	17,8
Velat konsermiyhtiöille	-	-	3,0	4,6
Muut pitkäaikaiset velat	3,3	3,6	3,3	3,6
Siirtovelat	0,3	0,6	-	-
Yhteensä	115,0	36,3	54,2	26,0
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Eläkelainat	32,1	32,1	17,8	17,8
Muut velat	0,6	0,8	0,6	0,8
Yhteensä	32,7	32,9	18,4	18,6
19. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	-	0,0	-	0,0
Saadut ennakot	25,9	14,7	-	0,1
Ostovelat	460,6	104,9	44,2	40,4
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat	-	-	12,3	1,6
Muut velat	-	-	16,7	24,1
Siirtovelat	-	-	0,4	0,1
	-	-	29,4	25,8
Muut velat	16,9	17,9	7,2	9,1
Siirtovelat	47,1	41,5	25,8	22,5
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	550,5	179,0	106,6	97,9
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Maksamattomia palkkoja henkilösivumenoineen	31,0	24,5	19,6	17,9
Maksamattomia rojalteja	2,6	2,2	2,6	2,1
Tuloverovelka	3,9	2,7	-	-
Muut siirtovelat	9,6	12,1	3,6	2,6
Yhteensä	47,1	41,5	25,8	22,6

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
Vieras pääoma sisältää				
Pitkäaikaisia korollisia velkoja	114,7	35,7	54,2	26,0
Pitkäaikaisia korottomia velkoja	58,2	53,1	-	-
Lyhytaikaisia korollisia velkoja	19,6	16,3	18,1	21,2
Lyhytaikaisia korottomia velkoja	530,9	162,7	88,5	76,6
Yhteensä	723,4	267,8	160,8	123,8

20. Toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

Yhtiön toimielinten palkat ja palkkiot

Toimitusjohtajat, varatoimitusjohtajat sekä hallitusten jäsenet	3,7	3,6	1,2	0,9
Hallintoneuvoston jäsenet	0,0	0,1	0,0	0,1
Yhteensä	3,7	3,7	1,2	1,0

Osapalkkioita ei ole maksettu.

Yhtiön toimielinten jäsenille ei ole annettu rahalainoja.

Johdon eläkesitoumukset

Emoyhtiön toimitusjohtajalle on otettu lisäeläkevakuutus, jonka mukainen eläkeikä on 60 vuotta ja eläkkeen taso 66 % palkasta. Emoyhtiön varatoimitusjohtajien, Oriola Oy:n toimitusjohtajan ja Kronans Droghandel AB:n toimitusjohtajan eläkeikäsi on sovittu 60 vuotta ja eläketasoksi 60 % palkasta.

Emoyhtiön hallituksella on oikeus kussakin yksittäistapauksessa päättää, että konsernin johtajiston eläkeikä on 60 vuotta eläketason ollessa 60 % palkasta ja riippuen palvelusvuosien määrästä.

21. Annetut vakuudet

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä

Pitkäaikaiset eläkelainat	18,7	11,3	9,3	5,9
Edellisten vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	22,6	12,8	13,1	6,5
Muut pitkäaikaiset velat	16,9	0,0	-	-
Edellisten vakuudeksi annetut kiinteistökiinnitykset	17,1	0,2	-	-
Velkojen vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	39,7	13,0	13,1	6,5

Velat, joiden vakuudeksi on annettu pantteja

Pitkäaikaiset eläkelainat	-	14,2	-	10,2
Muut pitkäaikaiset velat	58,2	-	-	-
Edellisten vakuudeksi pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	58,2	15,8	-	11,3
Velkojen vakuudeksi annetut pantit yhteensä	58,2	15,8	-	11,3

Muut annetut vakuudet omista sitoumuksista

Annetut pantit kirjanpitoarvoon	0,7	6,7	-	6,7
Annetut kiinteistökiinnitykset	20,3	16,5	18,0	14,0
Yhteensä	21,0	23,2	18,0	20,7

Vakuudet samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta

Annetut pantit kirjanpitoarvoon	14,2	-	-	4,5
Annetut kiinteistökiinnitykset	-	-	9,5	6,3
Annetut takaukset	4,3	3,3	9,7	8,8
Yhteensä	18,5	3,3	19,2	19,6

Tilinpäätöksen liitetiedot

Me	Konserni		Emoyhtiö	
	2002	2001	2002	2001
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Muiden puolesta annetut takaukset	0,2	0,3	0,1	0,1
Yhteensä	0,2	0,3	0,1	0,1
Annetut vakuudet yhteensä				
Kiinnitykset yhteensä	60,1	29,5	40,5	26,8
Pantit yhteensä	73,1	22,5	-	22,5
Takaukset yhteensä	4,5	3,6	9,8	8,9
22. Vastuut ja vastuusitoumukset				
Leasingoimuksista maksamatta olevat määrät				
Alkavana tilikautena	3,5	2,5	0,6	0,3
Seuraavina tilikausina	3,4	2,1	0,8	0,2
Yhteensä	6,9	4,6	1,4	0,5
Leasingvuokrasopimusten ehdot ovat tavanomaiset.				
Takaisinostositoumukset				
Lunastushinta	0,1	0,3	-	-
Käypä arvo ylittää lunastushinnan	0,0	0,2	-	-
Muut vastuut				
Lääkevahinkovastuu	0,3	0,3	0,2	0,2

Oikeudenkäynnit

31.12.2002 antamassaan tuomiossa Helsingin hovioikeus hylkäsi kaikilta olennaisilta osiltaan tri P. Jacksonin Orion-yhtymä Oyj:tä vastaan nostaman kanteen erään eläinrehun suojaaluoksen pantettioikeuksien hyödyntämistä koskevassa jutussa. Tuomio ei ole lainvoimainen.

Helsingin käräjäoikeus hylkäsi 6.5.2002 annetulla tuomiolla Orion-yhtymä Oyj:n vuonna 1999 nostaman kanteen eräitä patenteja ja hyödyntämisoikeuksia koskeneessa oikeudenkäynnissä, jossa vastaajina olivat BioTie Therapies Oyj sekä Markku ja Sirpa Jalkanen. Tuomio on lainvoimainen.

23. Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset

Termiinisopimukset				
Käypä arvo 31.12.	-0,0	-0,1	-0,0	-0,1
Myydyn/ostetun valuutan eurovasta-arvo	7,6	6,6	7,6	6,6

Valuuttajohdannaiset on arvostettu tilinpäätöspäivän markkina-arvoihin. Käypä arvo on alkuperäisten johdannaiskursien ja tilinpäätöspäivän indikaatiivisten johdannaiskursien erotus.

24. Omistukset muissa yrityksissä

	Konserni		Emoyhtiö	
	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %	Omistus- osuus %	Äänivalta- osuus %
Osuudet saman konsernin yrityksissä				
Alnitak Oy, Espoo	100,00	100,00	90,00	90,00
As Oriola, Viro	100,00	100,00	-	-
Interorion AG, Sveitsi	100,00	100,00	100,00	100,00
Karkone Oy, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
KD Norsk Farma Distribusjon AS, Norja	69,30	69,30	-	-
KD Pharma Distribution AB, Ruotsi	69,30	69,30	-	-
KD Spedition HB, Ruotsi	69,30	69,30	-	-
KD Tukku Oy, Vantaa	69,30	69,30	-	-
Kiinteistö Oy Harmaaparta, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kiinteistö Oy Kalkkipellontie 2, Espoo	100,00	100,00	-	-
Kiinteistö Oy Kapseli, Hanko	99,93	99,93	99,93	99,93
Kiinteistö Oy Nilsänkätu 10, Helsinki	100,00	100,00	99,84	99,84
Kiinteistö Oy Pilleri, Hanko	70,39	70,39	70,39	70,39
Kiinteistö Oy Tonttuvainio, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Kronans Droghandel AB, Ruotsi	69,30	69,30	-	-
Kronans Droghandel ADB AB, Ruotsi	69,30	69,30	-	-
Kuulolaitekeskus Oy, Espoo	100,00	100,00	-	-
Noiro Polska Sp.z.o.o., Puola (ent. Oriola Polska Sp.z.o.o.)	100,00	100,00	100,00	100,00
Oriola A/S, Tanska	100,00	100,00	-	-
Oriola AB, Ruotsi	100,00	100,00	-	-
Oriola Oy, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Diagnostica AB, Ruotsi	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Diagnostica AS, Norja	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Diagnostica Danmark A/S, Tanska	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Export Oy, Espoo	100,00	100,00	90,00	90,00
Orion Pharma (Ireland) Ltd., Irlanti	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma (UK) Ltd., Iso-Britannia	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma A/S, Tanska	100,00	100,00	-	-
Orion Pharma AB, Ruotsi	100,00	100,00	-	-
Orion Pharma AG, Sveitsi	100,00	100,00	-	-
Orion Pharma AS, Norja	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma GmbH, Saksa	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma Kft, Unkari	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma SA, Ranska	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Pharma, Inc., USA	100,00	100,00	100,00	100,00
Orion Sverige Holding AB, Ruotsi	100,00	100,00	100,00	100,00
OÜ Orion Pharma Eesti, Viro	100,00	100,00	100,00	100,00
Oy Pharmacal Ab, Helsinki	100,00	100,00	100,00	100,00
Panfarma AB, Ruotsi	100,00	100,00	-	-
Panfarma Oy, Espoo	100,00	100,00	-	-
SIA Oriola Riga, Latvia	100,00	100,00	-	-
Suomen Rohdos Oy, Espoo	100,00	100,00	100,00	100,00
UAB Oriola Vilnius, Liettua	100,00	100,00	-	-
Xederos, Inc., USA	100,00	100,00	100,00	100,00
ZAO Farnos SPb, Venäjä (ent. ZAO Oriola SPb)	100,00	100,00	-	-
ZAO Oriola, Venäjä	100,00	100,00	-	-
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä				
Hangon Puhdistamo Oy, Hanko	50,0	50,0	50,0	50,0
Medidata Oy, Helsinki	33,3	33,3	-	-
Planeetankadun Paikoitus Oy, Espoo	29,5	29,5	29,5	29,5
Regattalämpö Oy, Hanko	42,6	42,6	-	-

Konsernissa ei ole 1/5-osan tai sitä suuremman omistuosuuden kohteena olevia yrityksiä, joita ei olisi yhdistelty osakkuus- tai tytäryrityksinä konserniin.

Orion-yhtymä Oyj:n hallussa olevat omat osakkeet 31.12.2002

Orion-yhtymä Oyj:n hallussa on omia A-osakkeita 167.798 kappaletta.

A-osakkeiden nimellisarvo on yhteensä 285.256,60 euroa ja hankintameno 3.481.660,52 euroa.

Orion-yhtymä Oyj:n hallussa on omia B-osakkeita 685.000 kappaletta.

B-osakkeiden nimellisarvo on yhteensä 1.164.500,00 euroa ja hankintameno 14.384.401,78 euroa.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Osakepääoma ja osakkeet

Orion-yhtymä Oyj:n osakepääoma on 114,8 Me ja osakkeen nimellisarvo 1,70 e. Yhtiön vähimmäispääoma on 85,0 Me ja enimmäispääoma 340,0 Me, joissa rajoissa osakepääomaa voidaan korottaa tai alentaa yhtiöjärjestyksestä muuttamatta. Osakkeita on yhteensä noin 67,5 miljoonaa kpl ja ne jakautuvat osakesarjoihin A ja B. Molemmat osakesarjat noteerataan Helsingin Pörssissä.

Osakkeenomistaja voi vaatia A-osakkeiden muuntamista B-osakkeiksi. Vuonna 2002 A-osakkeita muunnettiin B-osakkeiksi 2 827 734 kpl. Yhtiön osakkeista A-osakkeita on tällä hetkellä 30 586 429 kpl ja B-osakkeita 36 931 992 kpl.

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksella on 15.4.2003 asti voimassa oleva yhtiökokouksen valtuutus omien osakkeiden hankkimiseen ja luovuttamiseen. Valtuutuksen mukaan A-osakkeita voidaan hankkia enintään 1 663 798 kpl ja B-osakkeita enintään 1 712 122 kpl, kuitenkin siten, että niiden yhteismäärä on enintään 5 % yhtiön osakepääomasta ja äänimäärä enintään 5 % kaikkien osakkeitten tuottamasta äänimäärästä. Osakkeita voidaan käyttää yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, yrityskauppojen tai muiden järjestelyjen rahoittamiseen tai toteuttamiseen tai ne voidaan muutoin edelleen luovuttaa tai mitätöidä. Yhtiökokouksen valtuutuksen ehdot on kerrottu pörssitiedotteessa 15.4.2002.

Hallitus päätti omien osakkeiden hankinnasta 11.10.2002. Osakkeita ostettiin valtuutuksen mukaan Helsingin Pörssistä ajalla 6.11.2002–31.12.2002 yhteensä 852 798 kpl, joista A-osakkeita 167 798 kpl ja B-osakkeita 685 000 kpl. Osakkeiden nimellisarvo oli yhteensä 1,4 Me, niiden suhteellinen osuus yhtiön osakepääomasta oli 1,3 % ja äänimäärästä 0,6 %. Osakkeiden hankintakurssi vaihteli välillä 19,80 - 21,65 euroa. A-osakkeiden keskimääräinen hankintakurssi oli 20,74 euroa ja B-osakkeiden 20,99 euroa.

Hallituksella ei ole valtuutusta osakepääoman korottamiseen eikä optio- tai vaihtovelkakirjalainan tai optio-oikeuksien liikkeeseenlaskemiseen.

Optio-ohjelma 1998

Orion-konsernin koko henkilöstölle suunnattuun vuoden 1998 optio-ohjelmaan liittyvistä optioista puolet eli ns. A-optio-oikeudet vapautuivat 2.5.2001. A-optiot noteerataan Helsingin Pörssissä. Niiden nojalla voidaan 2.5.2001–30.4.2005 välisenä aikana merkitä enintään 1.581.600 uutta 1,70 euron nimellisarvoista Orionin B-osaketta, mikä vastaa 2,3 % yhtiön osakkeista ja 0,2 % kokonaisäänimäärästä. Osakkeiden merkintähinta vuodelta 2001 maksetun osingon jälkeen on 27,81 euroa. B-optio-oikeudet vapautuvat 2.5.2003 ja niidenkin merkintäaika ulottuu 30.4.2005 asti. Osakepääoma voi optiotodistuksiin perustuvien merkintöjen seurauksena nousta enintään 5.377.440 eurolla.

Optio-ohjelma 2001

Orion-yhtymä Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden avainhenkilöille ja Orion-yhtymä Oyj:n kokonaan omistamalle tytäryhtiölle vuonna 2001 suunnattuun optio-ohjelmaan sisältyy yhteensä 1.800.000 optio-oikeutta, joista kullakin voi merkitä yhden Orion-yhtymä Oyj:n B-sarjan osakkeen. Optio-ohjelmaan kuuluu 120 avainhenkilöä. Osakkeen merkintäaika alkaa optio-oikeudella 2001A 1.10.2003, optio-oikeudella 2001B 1.10.2004, optio-oikeudella 2001C 1.10.2005 ja optio-oikeudella 2001D 1.10.2006 ja päättyy kaikilla optio-oikeuksilla 31.10.2007.

Osakkeen merkintähinta ennen yhtiön seuraavaa osingonjakoa on 27,81 euroa optio-oikeuksilla 2001A ja 2001B ja se vähenee osakekohtaisen osingon verran jokaisen osingonjaon täsmäytyspäivänä osakemerkintähetkeen asti. Optio-oikeuksien 2001C osalta merkintähinta on 21,91 euroa ja optio-oikeuksien 2001D osalta 21,96 euroa. C- ja D-optioilla merkittävien osakkeiden hintoja voivat alentaa vain erityisosingot, jotka poikkeavat yhtiön tavanomaisesta osinkopolitiikasta. Osakepääoma voi ohjelmaan sisältyvien optioiden perusteella merkittävien osakkeiden nojalla

nousta enintään 3.060.000 eurolla ja osakkeiden määrä enintään 1.800.000 uudella B-osakkeella ja niiden osuus on 2,7 % yhtiön osakkeista ja 0,3 % osakkeiden kokonaismäärästä.

Tilikauden aikana yhtiölle tehdyt arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaiset ilmoitukset

Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo ilmoitti 15.5.2002 omistussuutensa laskeneen alle AML:n 2:9 §:ssä tarkoitetun kahdeskymmenesosan 14.5.2002 tekemiensä osakekauppojen jälkeen.

Johdon osakeomistus 31.1.2003

Hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan, hänen sijaisensa sekä tulosyksiköiden toimitusjohtajien yhteenlaskettu omistus yhtiön osakkeista (sisältäen oman, alaikäisten lasten ja määräysvaltaehtoisten omistuksen) oli tammikuun 2003 lopussa 1 426 087 kpl eli 2,1 % sekä yhteenlaskettu osuus äänistä 27 208 555 ääntä eli 4,2 %. Toimitusjohtajalla, hänen sijaisellaan ja tulosyksiköiden toimitusjohtajilla on vuoden 1998 optio-ohjelman optioita yhteensä 1 33 900 kpl ja vuoden 2001 ohjelman optioita yhteensä 248 000 kpl, joiden perusteella heidän osakkeenomistuksensa voi kasvaa enintään 381 900 B-osakkeella eli 0,6 prosentilla nykyisestä osakekannasta ja 0,1 prosentilla äänimäärästä.

Sisäpiiriohje

Orion-konsermissa on voimassa Helsingin Pörssin, Keskukskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliiton suosituksen mukainen sisäpiiriohje.

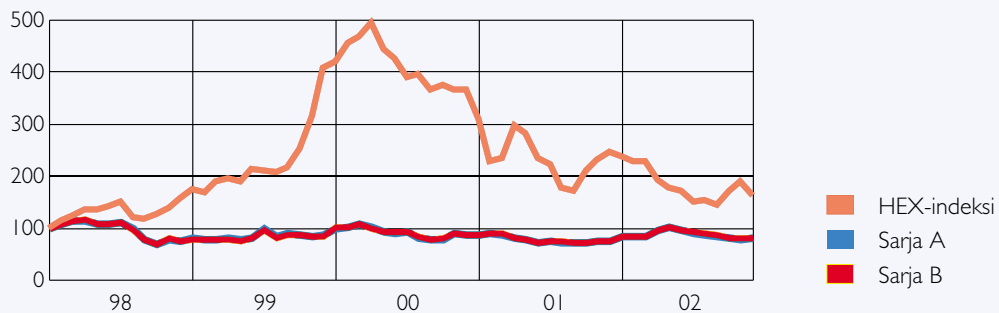
Konsernin taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka

Orion-yhtymän hallitus on vahvistanut konsernille seuraavat taloudelliset tavoitteet:

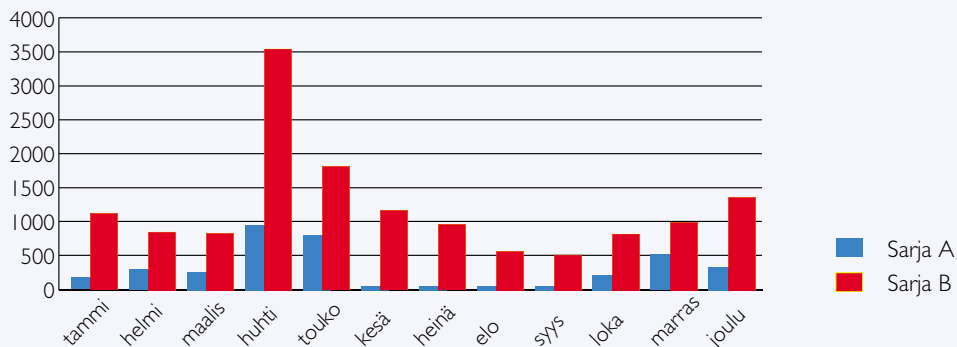
- liikevaihdon kasvu vuosittain keskimäärin yli 10 %
- sijoitetun pääoman tuotto 20 %
- omavaraisuusaste vähintään 50 %

Orion-yhtymä Oyj ottaa osingonjaossa huomioon yhtiön jakokelpoisten voittovarojen lisäksi konsernin keskipitkän ja pitkän aikavälin investointi- ja muut rahoitustarpeet.

Osakkeen indeksoitu kurssikehitys kuukausittain

Osakkeiden vaihto 2002

Osakkeenomistuksen jakautuminen osakasryhmittäin 31.1.2003

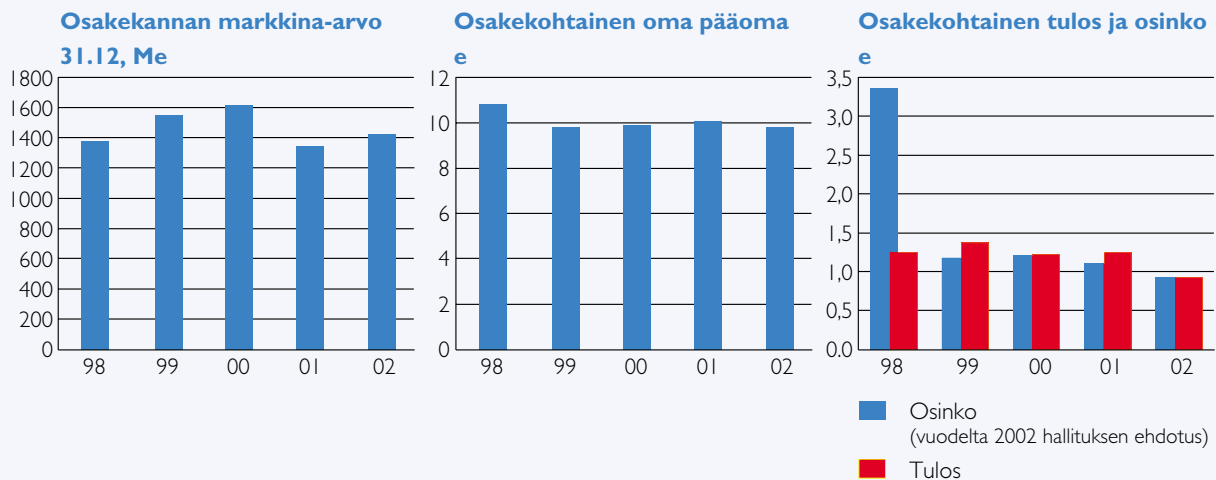
	Sarja A			Sarja B			Yhteensä		
	osakkaita	% osakkaista	omistus-%	osakkaita	% osakkaista	omistus-%	osakkaista	% osakkaista	omistus-%
Yksityishenkilöt	11 803	94,9	54,3	20 292	93,3	39,4	26 780	93,6	46,2
Yritykset									
julkiset yritykset	3	0,0	0,0	5	0,0	0,0	8	0,0	0,0
yksityiset yritykset	373	3,1	12,2	801	3,7	6,3	1 065	3,8	9,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	22	0,2	5,5	87	0,4	5,4	96	0,3	5,4
Julkisyhteisöt	15	0,1	15,4	63	0,3	12,7	69	0,2	13,9
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	153	1,2	6,9	418	1,9	6,6	496	1,7	6,8
Ulkomaat	64	0,5	0,9	91	0,4	0,4	123	0,4	0,6
Yhteensä	12 433	100,0	95,2	21 757	100,0	70,8	28 637	100,0	81,9
Hallintarekisteröidyt			4,0			27,2			16,7
Vaihtamattomat ja merkittämättömät osakkeet			0,1			0,1			0,1
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet			0,7			1,9			1,3
			100,0			100,0			100,0

Osakkeenomistajat omistettujen osakkeiden mukaan 31.1.2003

	Sarja A				Sarja B				Yhteensä			
	Osakkeita kpl	osakkaita	% osakkaista	osakkeita	% osakkaista	osakkaita	% osakkaista	osakkeita	% osakkaista	osakkeita	% osakkaista	osakkeita
1-100	3 272	26,3	204 544	0,7	5 672	26,1	393 619	1,1	7 424	25,9	513 512	0,8
101-500	4 613	37,0	1 238 868	4,1	9 227	42,4	2 597 281	7,0	11 468	40,0	3 187 961	4,7
501-1000	1 936	15,6	1 461 531	4,8	3 270	15,0	2 466 523	6,7	3 920	13,7	2 966 957	4,4
1001-10000	2 345	18,9	6 492 012	21,1	3 334	15,4	8 380 468	22,7	5 265	18,4	14 264 921	21,2
10001-50000	207	1,6	4 398 417	14,4	204	0,9	3 919 501	10,6	448	1,6	9 011 004	13,3
50001-100000	32	0,3	2 280 431	7,5	31	0,1	2 123 679	5,8	58	0,2	3 805 716	5,6
100001-500000	21	0,2	5 033 016	16,5	14	0,1	3 373 129	9,1	43	0,2	9 418 266	13,9
yli 500000	7	0,1	9 234 882	30,1	5	0,0	12 958 575	35,0	11	0,0	23 388 139	34,7
Yhteensä	12 433	100,0	30 343 701	99,2	21 757	100,0	36 212 775	98,0	28 637	100,0	66 556 476	98,6
Vaihtamattomat ja merkittämättömät osakkeet			33 796	0,1			34 217	0,1			68 013	0,1
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet			208 932	0,7			685 000	1,9			893 932	1,3
			30 586 429	100,0			36 931 992	100,0			67 518 421	100,0

Orion-yhtymä Oyj:llä oli rekisteröityjä osakkeenomistajia 31.1.2003 yhteensä 28.637 kpl.

Arvo-osuusjärjestelmässä oli 31.1.2003 hallintarekisteröityjä Orion-yhtymä Oyj:n osakkeita 11.252.270 kpl eli 16,7 % osakkeista ja 5,3 % äänistä.

Suurimmat omistajat 31.1.2003

Osakemäärän mukainen suuruusjärjestys	Sarja A	Sarja B	Osakkeita yhteensä	% kaikista osakkeista	Osakkeiden äänimäärä	% koko ääni- määrästä	Äänimää- rän muk. järjestys
1. Orion-yhtymän Toimihenkilöiden Eläke- säätiö*	1 814 618	646 682	2 461 300	3,65 %	(36 939 042)	(5,69 %)	
2. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 135 220	520 250	1 655 470	2,45 %	23 224 650	3,58 %	3.
3. Brade Jouko	25 000	0			500 000		
Medical Investment Trust Oy	750 000	583 000			15 583 000		
Lamy Oy	0	174 600			174 600		
	775 000	757 600	1 532 600	2,27 %	16 257 600	2,51 %	5.
4. Keskinäinen eläkevakuuyhtiö Varma-Sampo	1 408 500	8 300	1 416 800	2,10 %	28 178 300	4,34 %	1.
5. Etola Erkki	50 114	58			1 002 338		
Oy Etra Ab	1 164 860	43 000			23 340 200		
	1 214 974	43 058	1 258 032	1,86 %	24 342 538	3,75 %	2.
6. Maa- ja vesitekniikan tuki r.y.	517 430	0			10 348 600		
Tukinvest Oy	494 250	8 398			9 893 398		
	1 011 680	8 398	1 020 078	1,51 %	20 241 998	3,12 %	4.
7. Orion-yhtymä Oyj (omat osakkeet)*	208 932	685 000	893 932	1,32 %	(4 863 640)	(0,75 %)	
8. Kansaneläkelaitos	0	829 784	829 784	1,23 %	829 784	0,13 %	
9. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	0	782 920	782 920	1,16 %	782 920	0,12 %	
10. Ylppö Jukka	623 568	142 248	765 816	1,13 %	12 613 608	1,94 %	6.
11. Saastamoisen Säätiö	619 998	0	619 998	0,92 %	12 399 960	1,91 %	7.
12. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	396 680	20 000			7 953 600		
Vakuutusosakeyhtiö Suomi	167 500	0			3 350 000		
Suomi-yhtiöt	564 180	20 000	584 180	0,87 %	11 303 600	1,74 %	9.
13. Aho Juhani	45 084	2 066			903 746		
Kliinisen Kemian Tutkimussäätiö	46 236	0			924 720		
Helsingin Lääkärikeskus ja Laboratoriot Oy	329 115	2			6 582 302		
Yhtyneet Laboratoriot Oy	148 389	0			2 967 780		
	568 824	2 068	570 892	0,85 %	11 378 548	1,75 %	8.
14. Vahinkovakuutusosakeyhtiö Pohjola	300 000	200 420	500 420	0,74 %	6 200 420	0,96 %	
15. Suomen Kulttuurirahasto	147 694	311 066	458 760	0,68 %	3 264 946	0,50 %	
16. Ylppö Into	288 968	120 100	409 068	0,61 %	5 899 460	0,91 %	
17. Kuntien Eläkevakuutus	99 940	290 000	389 940	0,58 %	2 288 800	0,35 %	
18. Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo	373 716	0	373 716	0,55 %	7 474 320	1,15 %	10.
Edelliset yhteensä	11 155 812	5 367 894	16 523 706	24,4 %	228 484 134	35,2 %	
Hallintarekisteröidyt	1 211 404	10 040 866	11 252 270	16,7 %	34 268 946	5,3 %	
Muut	18 219 213	21 523 232	39 742 445	58,9 %	385 907 492	59,5 %	
Kaikki yhteensä	30 586 429	36 931 992	67 518 421	100,0 %	648 660 572	100,0 %	

* ei äänioikeutta yhtiökokouksessa

Osakepääoma

	2002 Me	2001 Me	2000 Me	1999 Me	1998 Me
Osakepääoma yhteensä	114,8	114,8	114,8	119,0	117,7
Sarja A	52,0	56,8	58,2	63,0	62,3
Sarja B	62,8	58,0	56,6	56,0	55,4
Osakeannit					
Rahastoanti	-	-	-	1,3	-
Osakkeenomistajien lkm	28 637	28 340	26 674	24 515	21 783

Osakeantioikaistut osakekohtaiset tunnusluvut

			2002	2001	2000	1999	1998
Osakekohtainen tulos	e		0,93	1,25	1,22	1,37	1,25
Osakekohtainen oma pääoma	e		9,82	10,04	9,90	9,78	10,80
Osingonjako	Me		62,0 *	74,3	81,0	82,6	235,1
Osakekohtainen osinko	e		0,93 *	1,10	1,20	1,18	1,09
Osakekohtainen lisäosinko	e		-	-	-	-	2,27
Osingonjakosuhde	%		100,0 %*	88,0 %	98,4 %	86,1 %	268,8 %
Osingonjakosuhde ilman lisäosinkoa	%		100,0 %*	88,0 %	98,4 %	86,1 %	87,2 %
Efektiivinen osinkotuotto	A	%	4,3 %*	5,5 %	5,0 %	5,2 %	16,6 %
Efektiivinen osinkotuotto	B	%	4,4 %*	5,5 %	5,0 %	5,1 %	16,3 %
Hinta/voitto -suhde (P/E-luku)	A		23,01	15,92	19,67	16,64	16,22
Hinta/voitto -suhde (P/E-luku)	B		22,90	15,92	19,51	16,79	16,47
Osakkeen kurssi 31.12.	A	e	21,40	19,90	24,00	22,80	20,27
Osakkeen kurssi 31.12.	B	e	21,30	19,90	23,80	23,00	20,59
Osakkeen keskipurssi	A	e	23,16	19,86	22,87	21,84	23,67
Osakkeen keskipurssi	B	e	23,25	20,43	23,56	21,39	24,61
Osakkeen alin kurssi	A	e	19,56	17,25	17,80	19,00	16,77
Osakkeen alin kurssi	B	e	19,70	17,60	17,70	18,65	15,98
Osakkeen ylin kurssi	A	e	26,50	25,00	28,60	26,95	31,79
Osakkeen ylin kurssi	B	e	26,70	25,20	28,50	26,80	31,11
Osakekannan markkina-arvo ilman omia osakkeita	Me		1 423,0	1 343,6	1 613,8	1 546,0	1 379,1
Osakkeiden vaihto ilman omia osakkeita							
Sarja A	I 000 kpl		3 765	3 677	5 942	3 230	4 026
% sarja A:n keskimääräisestä osakemäärästä	%		12,3 %	11,0 %	17,4 %	9,3 %	11,6 %
Sarja B	I 000 kpl		14 530	8 137	11 815	15 389	17 165
% sarja B:n keskimääräisestä osakemäärästä	%		39,4 %	23,9 %	35,5 %	46,7 %	52,1 %
% koko osakemäärästä	%		27,1 %	17,5 %	26,3 %	27,6 %	31,4 %
Osakkeiden määrä 31.12.	A	kpl	30 586 429	33 414 163	34 217 297	37 018 755	37 018 755
	B	kpl	36 931 992	34 104 258	33 301 124	32 952 874	32 952 874
joista yhtiön hallussa	A	kpl	167 798	-	-	2 453 208	2 453 208
	B	kpl	685 000	-	-	-	-
Osakkeita 31.12. ilman omia osakkeita	A	kpl	30 418 631	33 414 163	34 217 297	34 565 547	34 565 547
	B	kpl	36 246 992	34 104 258	33 301 124	32 952 874	32 952 874
Osakkeita yhteensä ilman omia osakkeita	kpl		66 665 623	67 518 421	67 518 421	67 518 421	67 518 421
Osakeantioikaistu osakemäärä kaudella keskimäärin	kpl		67 449 472	67 518 421	67 518 421	67 518 421	67 518 421
Osakeantioikaistu osakemäärä kauden lopussa	kpl		66 665 623	67 518 421	67 518 421	67 518 421	67 518 421
Laimennettu osakemäärä kaudella keskimäärin	kpl		65 968 493				
Laimennettu osakemäärä kauden lopussa	kpl		66 750 385				

* Hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentaperusteet ovat sivulla 80.

Orion-konsernin taloudellista kehitystä osoittavia tunnuslukuja

	2002 Me	2001 Me	2000 Me	1999 Me	1998 Me
Liikevaihto ja tulos					
Liikevaihto	I 628,6	970,8	947,5	912,2	869,8
Muutos edellisestä vuodesta %	+67,8 %	+2,5 %	+3,9 %	+4,9 %	+10,2 %
Ulkomaantoiminta	864,4	422,8	384,0	329,9	313,5
% liikevaihdosta	53,1 %	43,6 %	40,5 %	36,2 %	36,0 %
Muutos edellisestä vuodesta %	104,4 %	+10,1 %	+16,4 %	+5,2 %	+8,0 %
Suunnitelman mukaiset poistot	54,1	42,6	43,0	46,5	39,2
Liikevoitto	97,5	116,4	114,5	124,0	109,3
% liikevaihdosta	6,0 %	12,0 %	12,1 %	13,6 %	12,6 %
Muutos edellisestä vuodesta %	-16,2 %	+1,6 %	-7,7 %	+13,5 %	-9,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	+1,6	+7,2	+10,9	+12,4	+11,8
% liikevaihdosta	+0,1 %	+0,7 %	+1,2 %	+1,4 %	+1,4 %
Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja	99,1	123,6	125,4	136,4	121,1
% liikevaihdosta	6,1 %	12,7 %	13,2 %	15,0 %	13,9 %
Muutos edellisestä vuodesta %	-19,8 %	-1,5 %	-8,1 %	+12,7 %	-13,0 %
Satunnaiset erät	+7,6	+7,8	+6,9	+97,6	+3,9
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	35,6	39,2	42,8	43,7	36,5
Voitto verojen jälkeen ilman satunnaisia eriä	62,5	84,4	82,6	92,7	84,6
Sijoitetun pääoman tuotto ennen satunnaisia eriä ja veroja	13,7 %	17,5 %	18,2 %	18,6 %	16,2 %
Oman pääoman tuotto	9,3 %	12,5 %	12,4 %	13,3 %	11,6 %
Tase					
Pysyvät vastaavat	520,8	385,0	363,9	385,1	462,8
Vaihtuvat vastaavat	889,0	563,5	550,7	527,0	493,1
Oma pääoma	672,7	677,6	668,8	661,7	730,2
Vähemmistöosuus	12,8				
Pakolliset varaukset	0,9	3,1	1,6	0,3	0,9
Vieras pääoma yhteensä	723,4	267,8	244,2	250,1	224,7
Korollinen vieras pääoma	134,2	52,0	51,8	51,3	51,6
Koroton vieras pääoma	589,2	215,8	192,4	198,8	173,0
Taseen loppusumma	I 409,8	948,5	914,6	912,1	955,9
Omavaraisuusaste	48,2 %	72,6 %	74,2 %	73,1 %	76,9 %
Nettovelkaantumisaste (gearing)	-9,1 %	-24,7 %	-26,7 %	-28,0 %	-20,7 %
Käyttöomaisuusinvestoinnit					
Bruttoinvestoinnit	155,6	79,2	63,6	45,0	67,3
% liikevaihdosta	9,6 %	8,2 %	6,7 %	4,9 %	7,7 %
Bruttoinvestoinnit ilman osakkeita	94,4	79,2	63,5	45,0	46,4
Investointitahti (investoinnit ilman osakkeita, % liikevaihdosta)	5,8 %	8,2 %	6,7 %	4,9 %	5,3 %
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot					
Tutkimus- ja tuotekehitysmenot	109,5	83,9	68,8	67,9	63,2
% liikevaihdosta	6,7 %	8,6 %	7,3 %	7,4 %	7,3 %
Henkilöstö					
Maksetut palkat	172,6	163,9	151,1	140,2	140,3
Henkilöstö keskimäärin	5 621	5 456	5 351	5 210	5 517
Liikevaihto/hlö (1000 e)	289,7	177,9	177,1	175,1	157,7

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä ja veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus (keskimäärin vuoden aikana)}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen vieras pääoma} - \text{rahoitusarvopaperit} - \text{rahat ja pankkisaamiset}}{\text{Oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus}} \times 100$
Osakekohtainen tulos (EPS), e	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} - /+ \text{vähemmistöosuus} - \text{verot}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä keskimäärin vähennettynä omilla osakkeilla}}$
Osakekohtainen tulos laimennusvaikutuksella, e	=	$\frac{\text{Voitto ennen satunnaisia eriä} - /+ \text{vähemmistöosuus} - \text{verot}}{\text{Osakeanti- oikaistu osakkeiden lkm} + \frac{\text{optioiden täydellä vaihdolla saatavien osakkeiden lkm} - \text{Optioiden täydellä vaihdolla saatavien osakkeiden lkm}}{\text{osakkeen käypä arvo}} \times \text{Osakkeen merkintähinta optiolla}}$
Osakekohtainen oma pääoma, e	=	$\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12. vähennettynä omilla osakkeilla}}$
Osakekohtainen osinko, e	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä 31.12. vähennettynä omilla osakkeilla}}$
Osingonjakosuhte, %	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantioikaistu osakekohtainen tulos}} \times 100$
Efektiivinen osinkotuotto, %	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu osakekohtainen osinko}}{\text{Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100$
Hinta/voitto-suhde (P/E)	=	$\frac{\text{Osakeantioikaistu, tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{Osakeantioikaistu tulos/osake}}$
Osakeantioikaistu keskikurssi, e	=	$\frac{\text{Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto sisältäen omat osakkeet}}{\text{Tilikaudella vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu keskimääräinen lukumäärä}}$
Osakekannan markkina-arvo, Me	=	$\text{Tilikauden lopussa oleva osakemäärä vähennettynä omilla osakkeilla} \times \text{osakeantioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}$

Tunnuslukuja laskettaessa on omasta pääomasta ja osakkeiden kappalemäärästä vähennetty yhtiön hallussa olevat omat osakkeet.

Voitonjakoehdotus

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä vuodelta 2002

Konsernin vapaa oma pääoma on 31.12.2002 taseen mukaisesti 535,3 Me, josta jakokelpoista on 405,2 Me. Emoyhtiön vapaa oma pääoma on 31.12.2002 taseen mukaisesti 348.191.583,34 euroa, josta tilikauden voitto on 83.360.044,79 euroa.

Hallitus ehdottaa, että emoyhtiön vapaasta omasta pääomasta

	euroa
– jaetaan osinkoa 0,93 euroa osaketta kohden 66 624 489 osakkeelle	61 960 774,77
– lahjoitetaan lääketieteelliseen tutkimukseen:	
Orion-yhtymän Tutkimussäätiölle	25 200,00
Farmoksen Tutkimus- ja tiedesäätiölle	25 200,00
muuhun lääketieteelliseen tutkimustoimintaan	50 400,00
– voittovarojen tilille jätetään	286 130 008,57
	348 191 583,34

Tämän tilinpäätöksen esitämme yhtiökokouksen käsiteltäväksi.

Espoossa 17. päivänä helmikuuta 2003

Juhani Leikola
puheenjohtaja

Erkki Etola
varapuheenjohtaja

Heikki Hakala

Petteri Karttunen

Eeva Kölli-Jäntti

Tuomo Lähdesmäki

Heikki Vapaatalo

Matti Vuoria

Jukka Viinanen
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Orion-yhtymä Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Orion-yhtymä Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2002. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Espoossa 25. helmikuuta 2003

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Pekka Luoma, KHT

Orion-konsernin hallinnointiperiaatteet

Orion-konsernin johtamisjärjestelmä muodostuu konsermitasosta ja tulosityksikkötasosta. Näiden lisäksi järjestelmään kuuluu juridisten yksiköiden hallinnon järjestäminen. Toiminnan ohjausta ja valvontaa varten konsernissa on kaikilla tasoilla toimiva valvontajärjestelmä.

Konsermitasolle kuuluvat muun muassa seuraavat koko konsernin johtamisen osa-alueet:

- konsernistrategian määrittäminen ja seuranta
- perusorganisaatio ja tulosityksiköiden toiminnan ohjaus ja valvonta
- investoinneista päättäminen (budjetit ja suurimmat investointipäätökset)
- koko emoyhtiötä ja konsernia koskevat asiat.

Konsernin operatiivinen liiketoiminta tapahtuu tulosityksiköissä. Tulosityksiköt toimivat konsernistrategian ja konsernitason ohjauksen mukaisesti erillisinä, omaa strategiaansa kehittävinä kannattavuusvastuualueina, jotka hyödyntävät konsernikokonaisuutta. Tulosityksikön operatiivista toimintaa johtaa ja sen toiminnasta vastaa tulosityksikön toimitusjohtaja, joka raportoi konsernin pääjohtajalle.

Konsernitaso

Emoyhtiö Orion-yhtymä Oyj. Konsernin emoyhtiö on Orion-yhtymä Oyj, jonka osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiökokouksessa.

Emoyhtiön hallitus. Emoyhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka valitsee yhtiökokous. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous valitsee samaksi ajaksi hallituksen puheenjohtajan ja hallitus, niinkään samaksi ajaksi, hallituksen varapuheenjohtajan. Henkilöä, joka on täyttänyt 67 vuotta, ei voida valita hallituksen jäseneksi.

Hallitus johtaa yhtiön toimintaa lain ja yhtiöjärjestyksen määräysten mukaan. Emoyhtiön hallitus toimii myös ns. konsernihallituksena. Se käsittelee ja päättää kaikki merkittävimmät koko konsernin tai tulosityksiköiden toimintaa koskevat asiat riippumatta siitä, edellyttääkö asia juridisesti hallituksen päätöstä. Hallitus voi käsitellä minkä tahansa Orion-konserniin kuuluvaa yhtiötä tai yksikköä koskevan asian, jos hallitus tai emoyhtiön toimitusjohtaja katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi.

Hallituksessa on tarkastusvaliokunta sekä nimitys- ja palkkavaliokunta, joiden jäsenet hallitus valitsee keskuudestaan. Tarkastusvaliokunnan kokouksiin osallistuu myös yhtiön varsinaisen tilintarkastajan päävastuullinen tilintarkastaja. Valiokunnat valmistelevat toimialueeseensa kuuluvia asioita ja tekevät näistä esityksiä hallitukselle.

Emoyhtiön toimitusjohtaja. Emoyhtiön toimitusjohtajan valitsee hallitus. Osakeyhtiölain mukaisesti toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty. Emoyhtiön toimitusjohtaja toimii myös konsernin pääjohtajana. Tulosityksikköorganisaation mukaisesti tulosityksiköt raportoivat pääjohtajalle. Pääjohtaja toteuttaa tulosityksiköiden toiminnan ohjausta ja valvontaa tulosityksiköiden johtokuntien ja konsernihallinnon avustamana.

Konsernin johtoryhmä. Konsernin johtoryhmään kuuluvat pääjohtaja puheenjohtajana sekä emoyhtiön varatoimitusjohtajat, konsernin taloudesta ja rahoituksesta vastaava johtaja ja tulosityksiköiden toimitusjohtajat jäseninä. Johtoryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa käsittelemään koko konsermia koskevia asioita. Johtoryhmä ei ole päätöksentekoeelin, vaan sen tarkoituksena on edesauttaa ja parantaa koko konsermia koskevan informaation välittymistä konsernin sisällä.

Konsernihallinto. Konsernihallinto toimii konsernin johtamis- ja valvontajärjestelmän osana osallistuen tulosityksiköiden toiminnan ohjaukseen ja valvontaan. Tässä tehtävässään konsernihallinto avustaa pääjohtajaa konsernin johtamisessa. Konsernihallinto hoitaa mm. taloushallinnon ja rahoituksen, lakiasiainhallinnon, konserniviestinnän ja sijoittajasuhteet, sisäisen tarkastuksen ja sisäpiirihallinnon. Lisäksi konsernihallinto vastaa emoyhtiön ja konsernin tilinpäätöksen oikeellisuudesta sekä tuloverotukseen liittyvistä tehtävistä.

Tulosityksikkötaso

Tulosityksikön johtokunta. Kullakin tulosityksiköllä on johtokuntansa, jonka puheenjohtajana toimii konsernin pääjohtaja ja jäseninä emoyhtiön hallituksen nimeämät henkilöt. Johtokunta toimii pääjohtajaa päätöksenteossa avustavana elimenä. Se ei siten ole varsinainen päätöksentekoeelin, vaan päätöksenteko ja vastuu ovat linjaorganisaation mukaiset. Johtokunta käsittelee kaikki merkittävimmät tulosityksikön toimintaa koskevat asiat, mukaan luettuina kaikki tulosityksikköä koskevat emoyhtiön hallituksen käsiteltäväksi menevät asiat.

Tulosityksikön toimitusjohtaja. Kullakin tulosityksiköllä on toimitusjohtaja, joka vastaa tulosityksikön toiminnasta ja operatiivisesta johtamisesta. Toimitusjohtajat raportoivat konsernin pääjohtajalle.

Tulosityksikön johtoryhmä. Kussakin tulosityksikössä on tulosityksikön toimitusjohtajaa avustavana elimenä tulosityksikön johtoryhmä, joka kokoontuu tulosityksikön toimitusjohtajan johdolla tarpeen mukaan.

Juridisten yksiköiden hallinto

Konsernin tytäryhtiöt toimivat liiketoiminnallisesti tulosityksikköorganisaation mukaan. Juridisesti tytäryhtiöiden hallinto ja toiminta järjestetään sijaintimaansa yhtiölainsäädännön ja yhtiöiden yhtiöjärjestysten mukaan.

Valvontajärjestelmät

Konsernin liiketoiminnan ja hallinnon ohjaus ja valvonta tapahtuvat ensisijaisesti edellä kuvatun johtamisjärjestelmän avulla.

Taloudellista raportointia varten konserneissa on raportointijärjestelmä, jonka tarkoituksena on tuottaa konsernin ja tulosityksiköiden johdolle riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa toiminnan suunnittelua ja johtamista varten.

Toiminnan valvontaa ja ohjausta varten konsernihallinnossa on lisäksi pääjohtajan alaisuudessa toimiva sisäinen tarkastus, jonka keskeisenä tehtävänä on tutkia ja arvioida konserniin kuuluvien yhtiöiden ja yksiköiden sisäisen valvonnan tehokkuutta ja luotettavuutta sekä tunnistaa liiketoimintariskejä.

Konsernin yhtiöiden tilintarkastus toteutetaan asianomaisten lakien ja yhtiöjärjestysten mukaan. Emoyhtiön varsinaisen tilintarkastajan päävastuullinen tilintarkastaja koordinoi konsernin tytäryhtiöiden tilintarkastusta yhdessä konsernin pääjohtajan ja konsernin sisäisen tarkastuksen kanssa.

Orion-konsernin sisäpiiri

Orion-konsernin Sisäpiiriohje perustuu Helsingin Pörssin ohjeeseen. Konsernin pysyvän sisäpiirin muodostavat lakimääräiset ja määrätyt sisäpiiriläiset. Lakimääräisiä sisäpiiriläisiä ovat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa, yhtiön varsinaisen tilintarkastajan päävastuullinen tilintarkastaja sekä varatilintarkastaja. Määräytyä sisäpiiriläisiä ovat muut kuin lakimääräisiin sisäpiiriläisiin kuuluvat henkilöt, jotka yhtiö on pysyvästi määritellyt sisäpiiriläisiksi sisäpiiriohjeen mukaisesti. Yhtiö ylläpitää sisäpiirirekisteriään Suomen Arvopaperikeskus Oy:n SIRE-järjestelmässä.

Hallintoelinten ja johdon palkat, palkkiot ja muut etuudet vuonna 2002

Hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille, emoyhtiön toimitusjohtajalle ja hänen sijaiselleen sekä tulosityksiköiden ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajille maksetut palkat ja palkkiot vuonna 2002 olivat yhteensä 1 721 619 euroa. Tulosityksiköiden toimitusjohtajille palkan sekä luontoisetujen lisäksi maksettavan tulospalkkion määrä riippuu konsernin ja tulosityksiköiden taloudellisesta tuloksesta ja menestyksestä muiden tavoitteiden saavuttamisessa.

Toimitusjohtajalla, hänen sijaisellaan ja tulosityksiköiden toimitusjohtajilla oli 31.12.2002 Orionin A- ja B-osakkeita yhteensä 4 012 kpl ja B-osakkeeseen oikeuttavia optioita yhteensä 381 900 kpl.

Toimitusjohtajalle vuoden 2002 aikana maksetut palkat, palkkiot, luontoisedut ja tulospalkkiot olivat yhteensä 425 615 euroa. Toimitusjohtajan osalta on otettu lisäeläkevakuutus, jossa eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta ja eläke-tasoksi 66 % palkasta.

Hallitukselle ja 15.4.2002 saakka voimassa olleelle hallintoneuvostolle maksetut palkkiot olivat yhteensä 366 164 euroa. Toimitusjohtajan sijaisille ja tulosityksiköiden toimitusjohtajille maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut olivat yhteensä 929 840 euroa.

Toimitusjohtajan sijaisena 31.7.2002 asti toimineelle varatoimitusjohtaja Pauli Torkolle sekä toimitusjohtajan sijaisena 1.8.2002 alkaen toimivalle Orion Pharman toimitusjohtaja Risto Miettuselle on annettu eläkesitoumus asteittaisesta eläkekertymästä, joka päättyy 60 vuoden ikään ja eläketasoon 60 % palkasta.

Johdon osakeomistus ja optiot 31.12.2002

(lukumäärät sisältävät myös alaikäisten lasten sekä määräysvalta-yhteisöjen omistuksen)

	A-osakkeet	B-osakkeet	Optiot 1998	Optiot 2001
Hallituksen jäsenet yhteensä	1 353 960	68 115	0	0
Toimitusjohtaja Jukka Viinanen	0	1 000	50 000	50 000
Toimitusjohtajan sijainen Risto Miettunen	0	0	0	80 000
Tulosityksiköiden toimitusjohtajat Risto Miettusta lukuun ottamatta	3012	0	83 900	118 000
Hallitus, toimitusjohtaja ja tulosityksiköiden toimitusjohtajat yhteensä	1 356 972	69 115	133 900	248 000

Vuosien 1998 ja 2001 optio-ohjelmien optiot oikeuttavat vapauduttuaan merkitsemään yhden Orion-yhtymä Oy:n B-osakkeen. Vuoden 1998 ohjelman optioista puolet vapautui toukokuussa 2001 ja loput vapautuvat 2.5.2003, ja ohjelman kaikki optiot ovat voimassa 30.4.2005 asti. Vuoden 2001 ohjelman optiot vapautuvat neljässä erässä ajalla 1.10.2003–31.10.2007.

Orion-yhtymä Oyj:n hallitus

Puheenjohtaja Juhani Leikola s. 1941, professori

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 1994–, hallituksen puheenjohtaja 1997–
Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu, johtaja 1988–2001. Orion-yhtymä Oyj:n hallintoneuvoston jäsen 1971–1994.
Orionin A-osakkeita 129 622 kpl ja B-osakkeita 14 793 kpl.

Varapuheenjohtaja Erkki Etola s. 1945, diplomi-insinööri

Toimitusjohtaja Etola-yhtiöt ja toimitusjohtaja Tiiviste-Group Oy
Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 1995–
Oyj Stockmann Abp:n hallituksen varapuheenjohtaja. Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sammon hallinto-
neuvoston jäsen.
Orionin A-osakkeita 1 214 974 kpl ja B-osakkeita 43 058 kpl.

Heikki Hakala s. 1941, kauppatieteiden maisteri, tekniikan tohtori (h.c.), vuorineuvos

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2002–
Metso Oyj, toimitusjohtaja 1999–2001. Rauma-konserni, toimitusjohtaja 1996–1999. Repola-yhtymä, varatoimitus-
johtaja 1991–1996. Rauma-Repola Oy, varatoimitusjohtaja 1987–1991, talousjohtaja 1986–1987.
Kuusakoski Group Oyj:n ja Juhani Mäkipirta Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Lassila & Tikanoja Oyj:n ja Pohjola-
Yhtymä Vakuutus Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja. Metso Oyj:n ja Altia Group Oyj:n hallituksen jäsen. Orion-
yhtymä Oyj:n hallintoneuvoston jäsen 2000–2002.
Orionin B-osakkeita 2 000 kpl.

Petteri Karttunen s. 1960, kauppatieteiden maisteri

Toimitusjohtaja Ane Gyllenberg Oy ja Gyllenberg Asset Management Oy, SEB Asset Management,
johtoryhmän jäsen
Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2001–
SEB AM, johtoryhmän jäsen 2000–. Ane Gyllenberg Oy, toimitusjohtaja 1999–. Gyllenberg Asset Management Oy,
toimitusjohtaja 1996–. Gyllenberg Securities Oy, Senior omaisuudenhoitaja, 1990–1996. Gyllenberg Securities Oy,
omaisuudenhoitaja 1988–1990. Unitas Oy, osastopäällikkö 1987–1988. Unitas Oy, instituutiomeklari 1986–1987.
Eesti Ühispank hallintoneuvoston jäsen 2000–. Orion-yhtymä Oyj:n hallintoneuvoston jäsen 1989–2000.
Gyllenberg Rahastoyhtiö Oyj:n, Saastamoisen Säätiön ja Suomen Taideteollisuusyhdistyksen 100-vuotissäätiön
puheenjohtaja.
Ei Orionin osakkeita.

Eeva Kölli-Jäntti s. 1941, proviisori

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2002–

Pukinmäen Apteekki, apteekkari 1985–. Alppilan Apteekki, proviisori 1975–1985. Orion-yhtymä Oyj, tuotepäällikkö 1970–1975. Lappeenrannan II Apteekki, proviisori 1969.

Helsingin Apteekkariyhdistyksen puheenjohtaja 1988–1989. Suomen Apteekkariliiton hallituksen jäsen 1988–1989, ensimmäinen varapuheenjohtaja 1989 ja toinen varapuheenjohtaja 1991–1995. Helsingin Kauppakamari HTT 1989–1996. Oriola Oy:n apteekkarineuvottelukunnan jäsen 1985–. Nordean Malmin konttorin pankinvalvoja 1985–. Lääkemarkkinoinnin valvontakunta, kuluttajamarkkinoinnin tarkastusvaliokunnan varajäsen 1995–2001. Orion-yhtymä Oyj:n hallintoneuvoston jäsen 1996–2001.

Orionin A-osakkeita 8 114 kpl ja B-osakkeita 6 890 kpl.

Tuomo Lähdesmäki s. 1957, diplomi-insinööri, MBA

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2001–

Elcoteq Network Oyj, toimitusjohtaja 1997–2001. Leiras Oy, toimitusjohtaja 1991–1997. Huhtamäki Oyj, hallituksen jäsen 1992–1996. Swatch Group, johtaja 1990–1991. Nokia Mobile Phones, eri johtotehtäviä 1983–1989.

Turun Yliopistosäätiön ja VTI Technologies Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Amer-yhtymä Oyj:n, Aspocomp Group Oyj:n ja Eltel Networks Oy:n hallituksen jäsen.

Orionin A-osakkeita 1 000 kpl ja B-osakkeita 1 000 kpl.

Heikki Vapaatalo s. 1939, professori (emeritus) LKT, kliinisen farmakologian erikoislääkäri

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2002–

Farmakologian professori, Helsingin yliopisto 1992–2002. Farmakologian professori, Tampereen yliopisto 1975–1992. Farmakologian apulaisprofessori, Oulun yliopisto 1972–1974. Farmakologian apulaisopettaja, Helsingin yliopisto 1969–1971. Farmakologian assistentti, Helsingin yliopisto 1965–1968.

Tampereen yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan varadekaani 1983–1984, dekaani 1985–1986. Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan varadekaani 1995–2002. Suomen Farmakologiyhdistyksen puheenjohtaja 1983–1985. Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin valtuuskunnan varapuheenjohtaja 1989–1992, puheenjohtaja 1992–1994, hallituksen varapuheenjohtaja 2001–. Orion-yhtymä Oyj:n hallintoneuvoston jäsen 2000–2001.

Orionin A-osakkeita 250 kpl ja B-osakkeita 4 kpl.

Matti Vuoria s. 1951, varatuomari

Fortum Oyj:n hallituksen päätoiminen puheenjohtaja

Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 2002–

Kaupp- ja teollisuusministeriön (KTM) kansliapäällikkö 1992–1998. KTM:n kauppaosaston ylijohtaja 1991–1992.

KTM:n kauppaosaston hallitusneuvos 1985–1991. Ulkoasiainministeriön kauppapolitiittisen osaston lähetystöneuvos 1984–1985. KTM:n kauppaosaston nuorempi hallitussihteeri 1981–1984.

Solidium Oy:n hallituksen puheenjohtaja. Danisco A/S:n hallituksen varapuheenjohtaja. The European Renaissance Fund Limitedin hallituksen jäsen. Keskuskauppakamari, talouspolitiittisen valiokunnan jäsen.

Suomalais-venäläisen kauppakamariyhdistys SVKK RY:n puheenjohtaja.

Orionin B-osakkeita 400 kpl.

Orion-konsernin johto

Jukka Viinanen s. 1948, diplomi-insinööri

Orion-yhtymä Oyj:n toimitusjohtaja ja Orion-konsernin pääjohtaja

Ennen tuloaan Orion-konserniin Jukka Viinanen teki pitkän uran Neste-konsernissa. Hänen uransa alkoi tuotanto-insinöörinä muoviteollisuusyritys Pekema Oy:ssä 1973. Sitten hän toimi useissa linjajohto- ja esikuntatehtävissä Neste Oy:ssä. Vuonna 1990 hänet nimitettiin Neste Oy:n konsernijohtoon ja hallituksen jäseneksi. Vuonna 1997 hänen nimitettiin Nesteen toimitusjohtajaksi, jossa tehtävässä hän toimi vuoteen 1999. Orion-yhtymä Oyj:n toimitusjohtajana ja Orion-konsernin pääjohtajana Jukka Viinanen on ollut 16.6.2000 lukien.

Jukka Viinanen on Rautaruukki Oyj:n hallituksen puheenjohtaja ja Huhtamäki Oyj:n hallituksen jäsen.

Orionin B-osakkeita 1 000 kpl. Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 1998 ohjelmassa 50 000 kpl ja vuoden 2001 ohjelmassa 50 000 kpl.

Risto Miettunen s. 1957, lääketieteen tohtori

Orion-yhtymä Oyj Orion Pharman toimitusjohtaja 1.4.2002 lukien. Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan varamies 1.8.2002 lukien

Risto Miettunen valmistui lääketieteen lisensiaatiksi Oulun yliopistosta 1983 ja sai lääketieteen tohtorin arvon Helsingin yliopistosta 1992. Kliinisen lääkärintyön ja diagnostiseen radiologiaan erikoistumisen jälkeen hän siirtyi lääketieteellisen tekniikan teollisuuteen. Vuosina 1990–2001 Miettunen toimi useissa eri tutkimuksen ja tuotekehityksen, tuotannon sekä markkinoinnin ja myynnin tehtävissä Siemens Medical Solutionsin palveluksessa, muun muassa toimialajohtajana Suomessa ja Sveitsissä sekä Euroopan myyntialueen liiketoimintojen kehitysjohtajana. Risto Miettunen on Suomen Lääketieteen Säätiön hallintoneuvoston jäsen. Hän on myös Lääketeollisuus ry:n hallituksen ja Kemianteollisuus ry:n hallituksen ja työvaliokunnan jäsen.

Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 2001 ohjelmassa 80 000 kpl.

Pauli Torkko s. 1947, kauppätieteiden lisensiaatti

Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtaja, Tukkukaupparyhmä ja Yrityskauppa -yksikkö 1.9.2002 lukien

Pauli Torkko tuli Orion-konsernin palvelukseen Helsingin kauppakorkeakoulun yliassistentin virasta vuonna 1977.

Hän oli Orion-yhtymä Oyj:n taloussuunnittelupäällikkönä 1977–1980 ja talousjohtajana 1980–1983. Vuodesta 1984 lukien hän oli Orion-yhtymä Oyj:n varatoimitusjohtaja vastuualueenaan Orion-konsernin talous, rahoitus ja hallinto. Torkko oli Orion-yhtymä Oyj:n hallituksen jäsen 1987–2000.

Pauli Torkko on Kemianteollisuus ry:n työmarkkinavaliokunnan puheenjohtaja. Hän on myös Eläke-Tapiolan hallituksen jäsen sekä Orion-yhtymän Toimihenkilöiden Eläkesäätiön hallituksen puheenjohtaja.

Orionin A-osakkeita 1 616 kpl. Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 1998 ohjelmassa 30 000 kpl ja vuoden 2001 ohjelmassa 40 000 kpl.

Jari Karlson s. 1961, kauppätieteiden maisteri

Orion-konsernin talous- ja hallintojohtaja 1.9.2002 lukien ja Orion Pharman talousjohtaja

Jari Karlson tuli Orion-konsernin palvelukseen Orion Pharman talousjohtajaksi elokuussa 2001. Sitä ennen hän toimi Kuusakoski Group Oy:n talouspäällikkönä vastuualueenaan konsernin sisäinen ja ulkoinen laskenta. Vuosina 1990–1999 Jari Karlson työskenteli Genencor International Inc:ssä controllerina, Euroopan ja Aasian toimintojen suunnittelujohtajana sekä Euroopan alueen talousjohtajana. Vuodet 1988–1989 Karlson toimi Cultor Oy:ssä biokemian ryhmän talouspäällikkönä.

Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 2001 ohjelmassa 12 000 kpl.

Seppo Morri s. 1944, proviisori

Oriola Oy:n toimitusjohtaja

Seppo Morri tuli Orion-konsernin palvelukseen valmistuttuaan proviisoriksi vuonna 1971, jolloin hän aloitti Oriola Oy:n varasto- ja markkinointiproviisorina. Vuodet 1974–1979 hän oli Oriolan Joensuun paikallisliikkeen johtajana ja vuodet 1980–1984 Oriola Oy:n Tukkukaupan johtajana Espoossa. Oriolan tukkukauppasektorista vastaavaksi varatoimitusjohtajaksi hänet nimitettiin 1984. Oriola Oy:n toimitusjohtajana Seppo Morri on ollut vuodesta 1988 lukien. Seppo Morri on maailman lääketukkukauppajärjestö IFPW:n hallituksen jäsen ja Euroopan lääketukkukauppojen keskusjärjestö GIRP:n presidentti. Hän on myös Kaupan Keskusliiton hallituksen ja työvaliokunnan jäsen, Suomen Tukkukauppiaiden Liiton puheenjohtaja ja Apteekkitavaratukkukauppiaat ry:n puheenjohtaja. Orionin A-osakkeita 350 kpl. Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 1998 ohjelmassa 25 000 kpl ja vuoden 2001 ohjelmassa 40 000 kpl.

Ralph Nilsson s. 1943, insinööri

Kronans Droghandel AB:n toimitusjohtaja

Ralph Nilsson on tehnyt pitkän uran logistiikan alalla. Vuosina 1973–1980 hän oli Fraktkedjan AB:n toimitusjohtaja. Nilsson aloitti Kronans Droghandelin palveluksessa vuonna 1980 tuotantojohtajana. Hän on toiminut Kronans Droghandelin toimitusjohtajana vuodesta 1988 alkaen.

Ralph Nilsson on Jankar AB:n hallituksen puheenjohtaja. Hän on myös Fraktkedjan AB:n ja H-data AB:n hallitusten jäsen.

Ei Orionin osakkeita eikä optioita.

Pekka Rautala s. 1951, kauppatieteiden maisteri

Orion-yhtymä Oyj Noiron toimitusjohtaja

Pekka Rautala tuli Orion-konsernin palvelukseen vuonna 1973, jolloin hän aloitti Noirossa laskentaekonomina. Hänet nimitettiin Noiron laskentapäälliköksi 1974 ja talouspäälliköksi 1978. Vuonna 1984 hän eteni apulaisjohtajaksi ja 1988 talousjohtajaksi. Noiron varatoimitusjohtajaksi hänet nimitettiin 1990 ja Noiron toimitusjohtajana hän on ollut vuodesta 1993 lukien.

Pekka Rautala on Teknokemian yhdistys ry:n hallituksen jäsen.

Orionin A-osakkeita 1 046 kpl. Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 1998 ohjelmassa 24 900 kpl ja vuoden 2001 ohjelmassa 30 000 kpl.

Jaakko Rissanen s. 1960, filosofian maisteri

Orion-yhtymä Oyj Orion Diagnostican toimitusjohtaja 1.8.2002 lukien

Jaakko Rissanen tuli Orion-konsernin palvelukseen vuonna 1990, jolloin hän aloitti Orion Diagnosticassa kotimaan markkinoinnin tuotepäällikkönä. Vuodet 1996–1998 hän oli Spesifiset proteiinit -liiketoimintayksikön tuotepäällikkö. Vuodesta 1998 Rissanen toimi kotimaan myynnistä ja markkinoinnista vastaavana johtajana.

Jaakko Rissanen on Laboratorio- ja terveydenhuoltoalan tavarantoimittajien yhdistyksen (Sai-Lab ry:n) varapuheenjohtaja.

Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 1998 ohjelmassa 4 000 kpl ja vuoden 2001 ohjelmassa 8 000 kpl.

Jyrki Mattila s. 1955, lääketieteen ja kirurgian tohtori, MBA

Johtaja, Orion New Ventures 25.2.2002 lukien

Jyrki Mattila tuli Orion-konsernin palvelukseen 1978, asiantuntijalääkäriksi. Hän väitteli lääketieteen ja kirurgian tohtoriksi Helsingin yliopistossa 1981. Vuosina 1981–1984 hän toimi sairaala- ja terveyskeskuslääkärinä sekä Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan farmakologian assistenttina. Mattila nimitettiin farmakologian dosentiksi 1984. Vuosina 1984–1986 hän oli Yhdysvalloissa Post-Doctoral Research Fellow -tutkijana. Orion Pharman lääketieteellisen osaston päällikkönä hän oli vuodet 1986–1989, tuotesuunnittelupäällikkönä 1989–1993 ja tuotesuunnittelu- ja lisenssijohtajana 1993–1995. Vuonna 1995 hänet nimitettiin Orion Pharma Internationalin varatoimitusjohtajaksi. Orion Pharman toimitusjohtajana hän oli 1996–24.2.2002.

Orionin B-osakkeita 850 kpl. Orionin B-osakkeeseen oikeuttavia optioita vuoden 1998 ohjelmassa 30 000 kpl ja vuoden 2001 ohjelmassa 50 000 kpl.

Orion-konsernin tulosityksiköiden johtoryhmät

Orion Pharma

Risto Miettunen	toimitusjohtaja
Timo Lappalainen	varatoimitusjohtaja, toimitusjohtajan varamies
Jari Karlson	johtaja, talous
Anders Heierson	johtaja, myynti
Esa Heinonen	johtaja, T&TK
Markku Huhta-Koivisto	johtaja, lääkevalmistetuotanto, logistiikka, ostot
Harri Ikkäläinen	johtaja, laatu
Ulla Lövhölm	johtaja, henkilöstöhallinto
Christer Mangs	johtaja, eläinlääkkeet ja Fermion
Jukka Muhonen	lakimies
Kari-Pekka Mäkelä	johtaja, tietohallinto
Matti Vaehri	johtaja, ydinterapia-alueet
Antti Viitanen	johtaja, erityistuotteet
Heikki Vuonamo	Orion-konsernin viestintäjohtaja
Olli Piironen	johtaja, T&TK:n projektihallinto, henkilöstön edustaja
Teppo Sinisalo	vuoromestari, henkilöstön edustaja

Tukkukaupparyhmä

Pauli Torkko	varatoimitusjohtaja, Orion-yhtymä Oyj
Seppo Morri	toimitusjohtaja, Oriola Oy
Ralph Nilsson	toimitusjohtaja, Kronans Droghandel AB

Oriola

Seppo Morri	toimitusjohtaja
Merja Lairila	henkilöstöjohtaja, henkilöstöhallinto
Risto Kanerva	varatoimitusjohtaja, jakelu- ja tukku- kauppasektori
Timo Halttunen	talousjohtaja, taloushallinto
Jouni Pohjonen	johtaja, Laite- ja tarvikesektori
Kristina Krogius	tuotepäällikkö, henkilöstön edustaja
Pekka Poutiainen	autonkuljettaja, henkilöstön edustaja

Kronans Droghandel

Ralph Nilsson	toimitusjohtaja
Thomas Gawell	talousjohtaja
Marianne Dicander Alexandersson	johtaja, liiketoiminta-alue Apteekit
Ove Käll	johtaja, liiketoiminta-alue Sairaanhoidon jakelu
Kari Finnskog Cardelli	IT-johtaja
Gerth Forlin	johtaja, laatu ja riskien hallinta
Annika H Alström	viestintäpäällikkö

Orion Diagnostica

Jaakko Rissanen	toimitusjohtaja
Markku Tilus	varatoimitusjohtaja, taloushallinto
Sirkku Holttinen	tuotantojohtaja
Markus Sivonen	myyntijohtaja
Paul Mundill	tuotekehitysjohtaja
Jukka Nykänen	markkinointijohtaja
Marita Winter	kemisti, henkilöstön edustaja
Tiina Oittinen	tuoteassistentti, henkilöstön edustaja

Noiro

Pekka Rautala	toimitusjohtaja
Juha Koivukoski	talousjohtaja, talous ja hallinto, yrityssuunnittelu
Leena Kolunen	tuotekehitysjohtaja, tuotekehitys ja laadunvarmistus
Juha Suikkanen	tuotantojohtaja, tuotanto ja logistiikka
Pekka Perttilä	materiaalitoimintojen johtaja, materiaalihallinto
Carl-Gustav Malmström	vientijohtaja, kansainvälinen ryhmä
Tiina Isohanni	markkinointijohtaja, Lumene kosmetiikka ja Cutrin kampaamotuotteet
Harri Mäntynen	markkinointijohtaja, Päivittäis- ja erikois- tuotteet, selektiivinen kosmetiikka
Juha Saarinen	markkinointijohtaja, markkinointi ja myynti, Famos laitos- ja teollisuustuotteet
Jari Suominen	kehitysjohtaja, tuotekehitys, laadunvarmistus brand; Famos laitos- ja teollisuustuotteet
Markku Laukkanen	myyntipäällikkö, isännöitsijä, henkilöstön edustaja
Mika Tammisaari	suunnittelija, henkilöstön edustaja

Konsernihallinto

Jukka Viinanen	toimitusjohtaja, Orion-konsernin pääjohtaja
Jari Karlson	talous- ja hallintojohtaja
Sirkku Markula	rahoitusjohtaja
Olli Huotari	päälakimies
Reima Nyman	sisäisen tarkastuksen päällikkö
Heikki Vuonamo	viestintäjohtaja
Anne Allo	johtaja, sijoittajasuhteet
Ulla Lövhölm	johtaja, henkilöstön kehittäminen (oto)

Osoitteita

Orion-yhtymä Oyj

Konsernihallinto
Orionintie I A, 02200 Espoo
PL 65, 02101 Espoo
Vaihde 010 4291
Fax 010 429 2801
etunimi.sukunimi@orion.fi
www.orion.fi
Y-tunnus 0112283-5

Orion Pharma

Orionintie I, 02200 Espoo
PL 65, 02101 Espoo
Vaihde 010 4291
Fax 010 429 3815
etunimi.sukunimi@orionpharma.com
www.orionpharma.com

Lääkevalmistetuotanto

ESPOON TEHDAS
Orionintie I, 02200 Espoo
PL 65, 02101 Espoo
Vaihde 010 4291
Fax 010 429 3131

TURUN TEHDAS
Tengströminkatu 8, 20360 Turku
PL 425, 20101 Turku
Vaihde 010 42992
Fax 010 429 7547

KUOPION TEHDAS
Volltikatu 8, 70700 Kuopio
PL 1780, 70701 Kuopio
Vaihde 010 428 611
Fax 010 428 6444

TANSKAN TEHDAS
Bøgeskovvej 9, DK-3490 Kvistgård
Denmark
Vaihde +45 49 126 600
Fax +45 49 126 612

Ulkomaiset markkinointiyhtiöt

ORION PHARMA AB
Djupdalsvägen 7
P.O. Box 334, SE-19230 Sollentuna
Sweden
Vaihde +46 8 623 6440
Fax +46 8 623 6480

ORION PHARMA AS
Ulvneveien 84
P.O. Box 52, Økern
NO-0508 Oslo, Norway
Vaihde +47 22 887 300
Fax +47 22 653 378

ORION PHARMA A/S
Bøgeskovvej 9, DK-3490 Kvistgård
Denmark
Vaihde +45 49 126 600
Fax +45 49 126 612

ORION PHARMA GMBH
Notkestrasse 9, D-22607 Hamburg
Germany
Vaihde +49 40 899 6890
Fax +49 40 899 68996

ORION PHARMA AG
Untermüli 11, CH-6300 Zug
Switzerland
Vaihde +41 41 767 4090
Fax +41 41 767 4099

ORION PHARMA KFT.
Katóna József u. 14, FSZT. 4
H-1137 Budapest, Hungary
Vaihde +36 1 239 9095
Fax +36 1 239 9096

ORION PHARMA (UK) LTD.
Leat House, Overbridge Square,
Hambridge Lane, Newbury
Berkshire RG14 5UX, UK
Vaihde +44 1635 520 300
Fax +44 1635 520 319

ORION PHARMA R&D
NOTTINGHAM
2-4 Weekday Cross, Fletcher Gate
Nottingham NG1 2GB, P.O.Box 6792,
Nottingham NG1 1AH, UK
Vaihde +44 115 9487 130
Fax +44 115 9487 139

ORION PHARMA S.A.
85 rue Edouard Vaillant
F-92300 Levallois-Perret, France
Vaihde +33 1 5874 6868
Fax +33 1 5874 6869

ORION PHARMA, INC.
25 A Vreeland Road, Suite 100
Florham Park, NJ 07932, USA
Vaihde +1 973 377 1444
Fax +1 973 377 8814

Lääkeainetuotanto

Fermion
Koivu-Mankkaan tie 6 A
02200 Espoo
PL 28, 02101 Espoo
Vaihde 010 4291
Fax 09-452 1764

Fermion/Hangon tehdas
Orioninkatu 2, 10900 Hanko
PL 50, 10901 Hanko
Vaihde 010 428 311
Fax 010 428 3223

Fermion/Oulun tehdas
Lääketehtaantie 2, 90650 Oulu
Vaihde 010 428 311
Fax 010 428 3429

Eläinlääkkeet

Tengströminkatu 8, 20360 Turku
PL 425, 20101 Turku
Vaihde 010 42992
Fax 010 429 7771

Oriola

Orionintie 5, 02200 Espoo
PL 8, 02101 Espoo
Vaihde 010 42999
Fax 010 429 3415
etunimi.sukunimi@oriola.com
www.oriola.fi

Paikallistukuliikkeet

ORIOILA OY/KUOPIO
Volltikatu 7, 70700 Kuopio
Vaihde 010 428 610
Fax 010 428 6230

ORIOILA OY/OULU
Iskontie 3, 90550 Oulu
Vaihde 010 428 810
Fax 010 428 8220

ORIOILA OY/SEINÄJOKI
Teollisuustie 18, 60100 Seinäjoki
Vaihde 010 428 710
Fax 010 428 7230

Ulkomaiset tytäryhtiöt

AS ORIOILA
Saku 8, 11314 Tallinn, Estonia
Vaihde +372 6 515 100
Fax +372 6 515 111

SIA ORIOILA RIGA
Dzelzavas iela 120 M, LV-1021 Riga
Latvia
Vaihde +371 7 802 450
Fax +371 7 802 460

UAB ORIOILA VILNIUS
Laisves pr. 75, 2022 Vilnius, Lithuania
Vaihde +370 5 2688 401
Fax +370 5 2688 400

ORIOILA AB
Gårdsfogdevägen 2
S-16102 Bromma, Sweden
Vaihde +46 8 799 8200
Fax +46 8 799 8282

ORIOILA A/S
Sdr. Ringvej 37, DK-2605 Brønby
Denmark
Vaihde +45 46 901 400
Fax +45 46 901 405

KD

KRONANS DROGHANDEL AB
Fibervägen, Solsten, S-435 33 Mölnlycke
Box 252, S-435 25 Mölnlycke
Sweden
Vaihde +46 31 887 000
Fax +46 31 338 5580
info@kronans-droghandel.se
www.kronans-droghandel.se

KD TUKKU OY
Robert Huberin Tie 7 A
01510 Vantaa
Vaihde 09-4153 6300

Orion Diagnostica

Koivu-Mankkaan tie 6 B
02200 Espoo
PL 83, 02101 Espoo
Vaihde 010 42 995
Fax 010 429 2794
orion.diagnostica@oriondiagnostica.fi
www.oriondiagnostica.fi

ORION DIAGNOSTICA AB
Industrigatan 8, SE-619 33 Trosa
Sweden
Vaihde +46 156 53 360
Fax +46 156 17 355
info@oriondiagnostica.se
www.oriondiagnostica.se

ORION DIAGNOSTICA AS
Solbråveien 43, NO-1383 Asker
P.O. Box 321, NO-1372 Asker
Norway
Vaihde +47 6678 5630
Fax +47 6678 5659
firmapost@oriondiagnostica.no
www.oriondiagnostica.no

ORION DIAGNOSTICA
DANMARK A/S
Ndr. Strandvej 119 A
DK-3150 Hellebæk, Denmark
Vaihde +45 49 755 050
Fax +45 49 755 055
orion@oriondiagnostica.dk
www.oriondiagnostica.dk

Noiro

Lasikuja 2, 02780 Espoo
PL 27, 02781 Espoo
Vaihde 0204 877 100
Fax 0204 877 426
etunimi.sukunimi@noiro.com
www.noiro.com

FARMOS
Tengströminkatu 6, 20360 Turku
PL 425, 20101 Turku
Vaihde 0204 877 110
Fax 0204 877 720
www.farmos.com

Enemmän osoitetietoja löytyy konsernin
kotisivulla www.orion.fi/fi/osoitteet

Suunnittelu Evia Helsinki Oy

Valokuvat Mikael Lindén ja Compad Oy

Paino Sävypaino

Paperi Kansi Curious Metallics jää 250 g/m²

Sisäsivut Galerie Art Silk 150 g/m²

Orion-yhtymä Oyj

Konsernihallinto
Orionintie 1 A, 02200 Espoo
PL 65, 02101 Espoo
Vaihde 010 4291
Y-tunnus 0112283-5
www.orion.fi